

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Diplomová práce

Význam sousedské spolupráce na venkově

Kateřina MACÁKOVÁ

© 2024 ČZU v Praze

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Kateřina Macáková

Veřejná správa a regionální rozvoj – c.v. Litoměřice

Název práce

Význam sousedské spolupráce na venkově

Název anglicky

The importance of neighborhood cooperation in the countryside

Cíle práce

Diplomová práce se zaměřuje na spolupráci a vytváření sociálního kapitálu obyvatel venkovské obce Jeviněves v okrese Mělník. Budou zkoumány vzájemné vztahy mezi obyvateli a různé formy podpory, spolupráce a participace mezi sousedy a spoluobčany. Cílem práce bude zhodnotit podobu současné sociální interakce a zjistit rozdíly mezi starousedlíky a přistěhovalci.

Metodika

Teoretická část diplomové práce bude zpracována na základě studia odborné literatury. Práce se zaměří na vnitroskupinový sociální kapitál, neformální vazby a sítě, formy sociální interakce, participaci a pospolitost, na sousedství a sousedskou spolupráci. Dále bude formulován rozdíl mezi městem a venkovem a s tím související rozdíl mezi anonymitou ve městech a sociální kontrolou ve venkovských obcích. Teoreticky budou vymezeny dvě skupiny obyvatel, a to starousedlíci a přistěhovalci. Praktická část práce se dále bude zabývat popisem zkoumané obce, její historií a popisem sociální struktury místních obyvatel. Výzkum bude zahrnovat dotazníkové šetření mezi obyvateli obce. Na základě výsledků dotazníkového šetření budou porovnávány názory a zkušenosti starší a mladší generace, včetně přistěhovalců a starousedlíků. Závěry diplomové práce mohou být využity pro praktické účely zastupitelstva obce a náměty mohou sloužit ke zlepšení vztahů mezi obyvateli.

Doporučený rozsah práce

60 – 80

Klíčová slova

Spolupráce, sousedství, sociální interakce, pomoc, podpora, venkov, čas, komunity, soudržnost, rozdíly

Doporučené zdroje informací

KELLER, Jan. *Dějiny klasické sociologie*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2004. ISBN 80-86429-34-2.

KLUFOVÁ, Renata. *Demografický vývoj a typologie českého venkova v kontextu prostorových souvislostí*. ISBN 978-80-7478-734-8.

OUŘEDNÍČEK, Martin; ŠPAČKOVÁ, Petra; NOVÁK, Jakub. *Sub urbs: krajina, sídla a lidé*. Praha: Academia, 2013. ISBN 978-80-200-2226-4.

SVOBODOVÁ, Hana. *Synergie ve venkovském prostoru*. Brno: GaREP, 2011. ISBN 978-80-904308-8-4.

Předběžný termín obhajoby

2023/24 LS – PEF

Vedoucí práce

prof. PhDr. Ing. Věra Majerová, CSc.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Konzultant

Ing. Pavlína Zrůbková

Elektronicky schváleno dne 18. 8. 2023

prof. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 3. 11. 2023

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 28. 03. 2024

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci " Význam sousedské spolupráce na venkově" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucí diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 31.3.2024

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucí mé diplomové práce prof. PhDr. Ing. Věra Majerové, CSc. a konzultantce Ing. Pavlíně Zrůbkové za ochotu, trpělivost a cenné a odborné rady, které mi věnovaly během našich konzultací. Dále bych chtěla poděkovat všem, kteří mi poskytovali důležité informace, které jsem využila pro sepsání této diplomové práce. Poděkovat bych chtěla i mé rodině, která mi je velikou oporou.

Význam sousedské spolupráce na venkově

Abstrakt

Diplomová práce se zabývá hodnocením sousedské spolupráce vybrané obce na venkově a zaměřuje se na pojem sousedství a sociální vztahy obyvatel. Ke zkoumání sousedských vztahů byla vybraná obec Jeviněves v okrese Mělník, kde je místo bydliště autorky této práce. Cílem práce je pomocí kvantitativního výzkumu vyhodnotit podobu současné sociální interakce a zjistit rozdíly mezi starousedlíky a přistěhovalci. Teoretickou část tvoří základní pojmy vysvětlující život na venkově a podobu života předchozích generací. Praktická část se zabývá popisem vybrané obce, jejích obyvatel, jejich vztahu k obci a k ostatním spoluobčanům. Dotazníkové šetření, provedené mezi obyvateli obce, se zabývá nejen vzájemnou interakcí, ale i kvalitou života, zapojení do komunity, trávení volného času a potřebou sousedské spolupráce. Závěrem práce je porovnání postoje starší generace s poznatky mladých přistěhovaných obyvatel a vyhodnocení vývoje vztahů a potřeb v čase.

Klíčová slova: Spolupráce, sousedství, sociální interakce, pomoc, podpora, venkov, čas, komunity, soudržnost, rozdíly

The importance of neighborhood cooperation in the countryside

Abstract

The diploma thesis deals with the evaluation of neighborhood cooperation in a selected village in the countryside and focuses on the concept of neighborhood and social relations of residents. The village of Jeviněves in the Mělník district, where the author of this work resides, was selected for the examination of neighborly relations. The aim of the work is to use quantitative research to evaluate the form of current social interaction and to find out the differences between old-timers and immigrants. The theoretical part consists of basic concepts explaining life in the countryside and the way of life of previous generations. The practical part deals with the description of the selected municipality, its inhabitants, their relationship to the municipality and to other fellow citizens. The questionnaire survey, carried out among the inhabitants of the village, deals not only with mutual interaction, but also with the quality of life, involvement in the community, spending free time and the need for neighborly cooperation. The conclusion of the work is a comparison of the attitude of the older generation with the knowledge of young immigrants and an evaluation of the development of relationships and needs over time.

Keywords: Cooperation, neighborhood, social interaction, help, support, countryside, time, communities, cohesion, differences

Obsah

1 Úvod.....	11
2 Cíl práce a metodika	12
2.1 Cíl práce	12
2.2 Metodika	12
3 Teoretická východiska	13
3.1 Společnost	13
3.1.1 Typy společnosti	13
3.1.2 Sociální skupiny.....	16
3.1.3 Sounáležitost a pospolitost.....	16
Sociální prostředí.....	17
3.1.4 Sociální kapitál	19
3.1.5 Mezilidské a sociální vazby	20
3.1.6 Sousedství a sousedská spolupráce v obcích	23
3.2 Specifika venkova a malých komunit	24
3.2.1 Vymezení pojmu obec – vesnice	25
3.2.2 Suburbanizace	26
3.2.3 Anonymita ve městech a sociální kontrola ve venkovských obcích	28
3.2.4 Vývoj vztahů v čase a prostoru	28
4 Vlastní práce.....	30
4.1 Obec Jeviněves.....	30
4.1.1 Historie obce.....	31
4.1.2 Současnost obce.....	33
4.1.3 Struktura obyvatel v obci Jeviněves	35
4.1.4 Volby	38
4.1.5 Spolky v obci Jeviněves.....	41
4.1.6 Tradice v obci Jeviněves.....	42
4.2 Sociální kapitál v obci.....	43
4.2.1 Sociální vazby mezi občany obce.....	43
4.2.2 Důvěra.....	43
4.2.3 Normy a hodnoty	44
4.3 Výzkumné šetření.....	44
4.3.1 Metodika výzkumu	44
4.3.2 Struktura souboru respondentů	46
4.3.3 Výsledky výzkumu	50
4.3.3.1 Vyhodnocení dotazníkového šetření – zpracování odpovědí	50
4.3.3.2 Vyhodnocení dotazníkového šetření – vybrané skupiny	56

5 Shrnutí a diskuse	60
5.1 Vyhodnocení stanovených hypotéz	60
5.2 Shrnutí	66
5.2.1 Sousedství	66
5.2.2 Sociální interakce	67
5.2.3 Sociální kapitál	67
5.2.4 Starousedlíci a přistěhovalci	68
5.3 Diskuse	69
6 Závěr	71
7 Seznam použitých zdrojů	73
Tištěné publikace	73
Internetové zdroje	74
8 Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk	77
8.1 Seznam obrázků	77
8.2 Seznam tabulek	77
8.3 Seznam grafů	79
Přílohy	81
Příloha A Fotografie z obecních akcí	81
Příloha B Celé znění rozeslaného dotazníku	86
Příloha C Rozhovor s pamětníkem	92
Příloha D Grafické zpracování dotazníkového šetření	98
Příloha E Vyhodnocení odpovědí dvou zkoumaných skupin	112

1 Úvod

Sociální vztahy ve městech a v malých obcích se velice liší a jsou právě vzhledem k velikosti osídlení typické. Až na pár výjimek, kdy jsou na samotách lidé odloučeni od ostatních obyvatel, jsou všichni vystaveni sousedství. Ve městech sociální vztahy téměř zanikají a vzhledem k časté fluktuaci lidé často ani neví, kdo ve vedlejší domě či bytě žije. Vesnice je oproti městu o něco intimnější a vztahy mezi sousedy významně ovlivňují i rozvoj či úpadek obce. Kromě hustoty osídlení má na vzájemné vztahy vliv i druh zástavby a sociální postavení obyvatel. Obec Jeviněves, která je zkoumanou destinací této práce, je obec s bohatou historií, co se kulturního a společenského života týče. V dnešní době již ale nezbylo z těchto akcí, kde by bylo možné utužit vzájemné vztahy, téměř nic. Je tedy nasnadě zjistit, proč tomu tak v této obci je, když v jiných obcích systémy soudržnosti ke spojování vztahů obyvatel stále přispívají.

Nicméně existují i některé výzvy spojené se sociálními vztahy v malých obcích, jako je omezený rozsah možností a možné sociální tlaky či omezení. Je důležité si uvědomit, že každá obec je jedinečná a může mít své vlastní charakteristiky a dynamiku ve vztahu k sociálním vazbám.

Sociální vazby ovlivňuje také kvalita života, což je multidimenzionální koncept, který se zabývá celkovým blahobytem a spokojeností jedince či skupiny lidí. Zahrnuje mnoho faktorů, včetně fyzického zdraví, duševního stavu, sociálních vztahů, ekonomické stability a prostředí, ve kterém jedinec žije, a jeho osobních cílů a hodnot. Kvalita života je subjektivní a může se lišit mezi jednotlivci i mezi různými skupinami a kulturami. Protože je to tak složitý a individuálně vnímaný koncept, měření kvality života může být obtížné a zahrnuje různé metody a ukazatele.

Výzkum obsažený v této diplomové práci se zaměřuje jak na sociální vazby, tak i na kvalitu života a spokojenost se životem v obci. Pomocí dotazníkového šetření, rozhovoru s pamětníkem a zpracování zvolených hypotéz jsou v závěru stanoveny výsledky interakce obyvatel v obci.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Diplomová práce se zaměřuje na spolupráci a vytváření sociálního kapitálu obyvatel venkovské obce Jeviněves v okrese Mělník. Budou zkoumány vzájemné vztahy mezi obyvateli a různé formy podpory, spolupráce a participace mezi sousedy a spoluobčany. Cílem práce bude zhodnotit podobu současné sociální interakce a zjistit rozdíly mezi starousedlíky a přistěhovalci.

2.2 Metodika

Teoretická část diplomové práce bude zpracována na základě studia odborné literatury. Práce se zaměří na vnitroskupinový sociální kapitál, neformální vazby a sítě, formy sociální interakce, participaci a pospolitost, na sousedství a susedskou spolupráci. Dále bude formulován rozdíl mezi městem a venkovem a s tím související rozdíl mezi anonymitou ve městech a sociální kontrolou ve venkovských obcích. Teoreticky budou vymezeny dvě skupiny obyvatel, a to starousedlíci a přistěhovalci. Praktická část práce se dále bude zabývat popisem zkoumané obce, její historií a popisem sociální struktury místních obyvatel. Výzkum bude zahrnovat dotazníkové šetření mezi obyvateli obce. Dále bude zpracován rozhovor s bývalým starostou, který popíše sociální vztahy dřívější generace. Na základě výsledků dotazníkového šetření budou porovnávány názory a zkušenosti starší a mladší generace, včetně přistěhovalců a starousedlíků. Výsledky výzkumu budou sloužit i pro potvrzení či vyvrácení navržených hypotéz. Závěry diplomové práce mohou být využity pro praktické účely zastupitelstva obce a náměty mohou sloužit ke zlepšení vztahů mezi obyvateli.

3 Teoretická východiska

3.1 Společnost

Společnost je synonymem pro lidstvo – tedy pro skupinu lidí, ke které jedinec náleží. Každá společnost může být jiná, vytváří si vlastní instituce, je propojena společnou kulturou, uznává společné normy, hodnoty a interakce a je kontrolována společnou politickou mocí. Pojem společnost je novodobou záležitostí. Může to být sociální skupina, komunita nebo organizace. V antice je jednalo o polis, kterou definoval Aristoteles, ve středověku se jednalo o církevní a politické společenství a až A Comte označil společnost za organický prvek a sociologii za samostatnou vědu.¹

Moderní společnost není pouze významným odklonem od tradiční komunity. Nutnost udržení řádu vyžaduje hledání vhodných alternativ, a většina klasických sociologů se snaží najít takové řešení. Zvažují, jak rozšířit základní charakteristiky komunity – sociálního celku přesahujícího jednotlivce, který mu poskytuje hodnoty a orientuje jeho chování – na celou společnost. Zároveň se snaží vyřešit roli osamostatněného jedince s jeho relativní nezávislostí v nových podmínkách. Koncept modernity, jak ho formulovali Comte, Marx či Durkheim, usiloval o smíření napětí mezi jednotlivcem a společností. Tonnies, Weber, Pareto či Simmel byli v této otázce skeptičtější, i když také uznávali potřebu nalezení rovnováhy mezi emancipovanými jedinci a sociální integritou.²

3.1.1 Typy společností

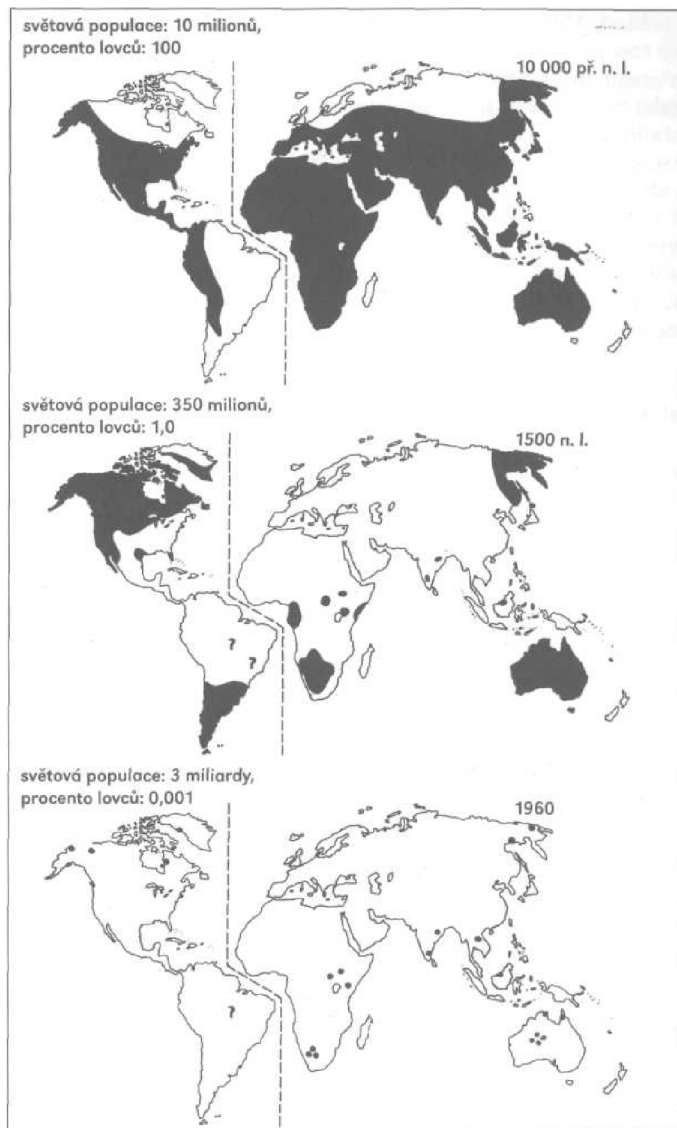
A. Giddens, britský sociolog, který se věnoval studiu modernity a sociálních změn, ve své knize *Sociologie* uvádí čtyři typy předmoderních lidských společností. Jedná se o Lovce a sběrače, pak Zemědělské společnosti, dále Pastervecké společnosti a poslední je Tradiční společnost nebo také civilizace. Lovci a sběrači jsou označováni za první lidskou společnost, datovanou od 50 000 př.n.l., kde lidé žili v malých skupinách a živili se lovem zvěře a sběrem jedlých rostlin. I v dnešní době stále ještě pár skupin existuje, viz následující obr.1. Zemědělské společnosti, datované od 12 000 př.n.l., byly venkovské komunity zabývající se především zemědělstvím. I ty existují stále, ale spadají již pod širší politickou jednotku. Pasterveci také z období od 12 000 př.n.l. byli závislí na chovu domácích zvířat a v dnešní době jsou již součástí větších států. A poslední tradiční společnost se vyznačovala

¹ PETRUSEK, M., *Sociologická encyklopedie*, [online], 2018 [cit. 2023-11-19].

² KELLER J., *Dějiny klasické sociologie*, 2004, ISBN 80-86429-34-2

už jako strukturovaný vládní aparát v čele s králem nebo císařem. Tyto tradiční státy ale již vymizely a datovány byly od 6 000 př.n.l. do 19. st. n.l.³

Obrázek 1 Pokles počtu společností lovců a sběračů

Zdroj: LEE R. B. a de Vore I., *Man the Hunter*, Aldine de Gruyter,

A. Giddens dále uvádí dělení společnosti v moderním světě, a to na Společnosti prvního světa, Společnosti druhého světa, Rozvíjející se společnosti a Nově industrializované země. Společnost prvního světa se psala od 18.století a vyznačovala se průmyslovou výrobou a volným podnikáním. Zemědělstvím se zabývala jen malá část

³ GIDDENS, A., *Sociologie*, aktualizované a rozšířené vydání revidované Philipem W. Suttonem, Cambridge, Překlad Jiroutová, Kynčlová, Knotková – Čapková, Krulichová, Orlando, Argo, 2013.

obyvatel a většina lidí žila ve městech. Za takovou společnost se považovaly především národy Západu. Společnost druhého světa datována od 50.-90. let 20. století, napodobuje model prvního světa s tím rozdílem, že hospodářský systém je plánován centrálně. Sem patřily státy střední a východní Evropy a Sovětský svaz. Rozvíjející společnost nebo také společnost třetího světa je založena na zemědělství a tradičních metodách výroby. Je datována od 18. století do současnosti a patří sem Čína, Indie a některé jihoafrické státy. Poslední moderní společnosti jsou Nově industrializované země – ty patřily dříve do rozvíjející společnosti, nyní zde ale průmyslová výroba, většina obyvatel žije ve městech a jsou zde výrazní třídní rozdíly a podstatně nižší národní důchod než ve společnostech prvního světa. Do této kategorie patří např. Hongkong, Jižní Korea nebo Singapur.⁴

V pracích A. Giddense lze najít popis různých typů společností na základě společenských proměn. I když se Giddens věnuje především analýze struktury a dynamiky moderních společností, můžeme identifikovat několik dalších typů, které se objevují v jeho práci. Jedná se o Tradiční společnost, Moderní společnost, Rizikovou společnost, Globalizovanou společnost, Informační společnost a Pozdní modernu.⁵

Tradiční společnost charakterizuje pevný systém rolí a chování vzorců, které se v průběhu času podstatně nemění. Je zde patrná omezená sociální mobilnost a větší stabilita v hierarchii a tradicích. Moderní společnost souvisí s procesem industrializace, urbanizace a modernizace. Je charakterizována rozpadem tradičních struktur, vzrůstem individualizace a mobility a rozvoje technologií. V Rizikové společnosti Giddens poukazuje na to, že moderní společnost je charakterizována novými formami rizika spojenými s technologickým pokrokem, environmentálními změnami a globalizací. Lidé v rizikové společnosti se setkávají s nejistotou a komplexitou větší míry než v minulosti. Globalizovaná společnost znamená globalizaci všech aspektů života v moderní společnosti. Ekonomická, kulturní a politická interakce mezi zeměmi a regiony se stává stále více výraznou. Informační společnost přichází s nástupem moderních technologií, zejména informačních a komunikačních technologií. Je zde kladem velký důraz na rychlý tok informací a změny v ekonomice a práci spojené s informačním věkem. Pojem Pozdní moderna – Giddens používá termín "vysoká modernita" k označení další fáze vývoje po modernitě – se

⁴ GIDDENS, A., *Sociologie*, aktualizované a rozšířené vydání revidované Philipem W. Suttonem, Cambridge, Překlad Jiroutová, Kynčlová, Knotková – Čapková, Krulichová, Orlando, Argo, 2013.

⁵ GIDDENS, A., *The Consequences of Modernity*, [online], Stanford: Stanford Univ. Press, 1990, [cit. 2023-10-19].

vyznačuje neustálými změnami, větší reflexivitou a roli jednotlivců při formování vlastních životů ve světě neustálé proměny.⁶

Giddensův přístup k analýze společnosti vyžaduje dynamiku změn, kterým podléhá v průběhu času. Je důležité si všimnout, že tyto typy společností nejsou odděleny a mohou se vzájemně prolínat v rámci jednotlivých společností.⁷

3.1.2 Sociální skupiny

Sociální skupina je skupina lidí se stejným cílem, činnostmi, normami, vzájemnou interakcí, systémem hierarchie a sankcí. Členové sociální skupiny mají tendenci identifikovat se navzájem a vnímat sounáležitost s touto skupinou. Skupiny se dají dělit podle mnoha druhů. Je to např. podle velikosti na malé a velké, podle míry socializace na primární a sekundární, podle typu vazeb na formální a neformální, dále podle stability na přechodné a stálé, podle členství na vlastní a cizí, podle uzavřenosti na otevřené a uzavřené, nebo podle základu utvoření na přirozenou, dobrovolnou a vynucenou. Hierarchie ve skupině se vyznačuje především přítomností vůdce, který plánuje akce, zastupuje skupinu, ovlivňuje její práci nebo výsledky. Vůdce se může chovat demokraticky, autokraticky nebo liberalisticky. Preferenční vztahy ve skupině popisuje také soubor sociologických metod neboli Sociometrie. Z těchto metod je nejznámější sociometrický test. Pozici v sociální struktuře pak popisuje sociální status, který může být připsán nebo získán.⁸

3.1.3 Sounáležitost a pospolitost

Sounáležitost a pospolitost jsou pojmy, které se týkají spojení jednotlivců nebo skupin lidí ve společenském nebo kolektivním kontextu. Jsou to pojmy podobné, mohou být různé nuance a mohou být chápány v různých kontextech. Sounáležitost se odkazuje na pociťovaný pocit spojení nebo příslušnosti k určité skupině, komunitě nebo entitě. Je to emocionální nebo psychologický stav, kdy jedinec vnímá, že patří k něčemu většímu než jen sám k sobě. Sounáležitost může být spojena se sdílenými hodnotami, zájmy, cíli nebo identitou. Jedinec může pociťovat sounáležitost s rodinou, národem, etnickou

⁶ GIDDENS, A., *The Consequences of Modernity*, [online], Stanford: Stanford Univ. Press, 1990, [cit. 2023-10-19].

⁷ GIDDENS, A., *The Consequences of Modernity*, [online], Stanford: Stanford Univ. Press, 1990, [cit. 2023-10-19].

⁸ UNIUM CZ, *Sociální skupiny, Základy společenských věd*, [online], 2011 [cit. 2023-10-19].

identitou, nebo třeba s konkrétním hnutím, kterému věří. Pospolitosť znamená spojení nebo společenství lidí, kteří sdílejí společné zájmy, cíle nebo hodnoty. Je to stav, kdy jednotlivci nebo skupiny pracují nebo žijí společně s cílem dosáhnout něčeho většího nebo společného dobrého. Pospolitosť může být demonstrována ve společenských, politických, nebo ekonomických situacích. Například společná práce na projektech, solidarita v obtížných časech, nebo sdílení zodpovědnosti a přínosu pro blaho společnosti.⁹

Oba pojmy jsou klíčové pro porozumění sociálním vztahům a strukturám ve společnosti. Sounáležitost může vytvářet silné pouto mezi jednotlivci nebo skupinami, zatímco pospolitost může být hnací silou pro společné úsilí a dosahování společných cílů. Oba pojmy hrají důležitou roli ve formování sociální identity a soudržnosti ve společnosti.¹⁰

V roce 1887 definoval německý sociolog Ferdinand Tönnies lidské soužití jako dva typy společenské vazby – byl jím *Gemeinschaft* neboli pospolitost nebo také společenství a *Gesellschaft* neboli společnost. Myšlenkou bylo rozdělení dvou druhů lidské vůle – čili vůle přirozené – vyjádřené z hloubi lidského já a vůle arbitrární – ta vzniká myšlením, úvahou a kalkulací. Obě vůle jsou příčinou jednání. Tönnies dále rozeznává tři typy přirozené, pokrevní neboli teritoriální pospolitosti a to příbuzenství, sousedství a přátelství. Přičemž příbuzenství vychází ze společné domácnosti, sousedství z vesnické komunity a přátelství ze společné práce, kde je podmínkou společný způsob myšlení. Na rozdíl od pospolitosti je společnost skupina lidí, kteří žijí ve vzájemné blízkosti, avšak nejsou nijak spjati. Každý sleduje jen vlastní vztahy, oblasti moci jsou ohraničené, nikdo nikomu nic nedá, ani nic neočekává a tyto negativní postoje jsou považované za normální. Vztahy ve společnosti jsou postaveny na základě obchodu, peněz a převládají ve městech, v politice a na úrovni státu.¹¹

Sociální prostředí

Sociální prostředí se odkazuje na interakci, vztahy a podmínky, ve kterých jednotlivci a skupiny žijí a působí. Toto prostředí zahrnuje sociální struktury, instituce, normy, hodnoty a další faktory, které ovlivňují chování a vnímání lidí ve společnosti. Může

⁹ PETRUSEK M., *Sociologická encyklopedie*, [online], 2018 [cit. 2023-11-19].

¹⁰ PETRUSEK M., *Sociologická encyklopedie*, [online], 2018 [cit. 2023-11-19].

¹¹ MAŘÍKOVÁ H., PETRUSEK M., VODÁKOVÁ A., *Velký sociologický slovník*, 1996, Praha, I. svazek A-O

se zobrazit v různých kontextech, od rodiny a komunity až po širší společenské a kulturní okolí. Základní aspekty sociálního prostředí zahrnují:

- Mezilidské vztahy: Interakce a vztahy mezi jednotlivci hrají klíčovou roli v sociálním prostředí. Rodinné vztahy, přátelství, kolegiální vztahy a ostatní mezilidské interakce tvoří sociální síť jednotlivce.
- Kultura a normy: Sociální prostředí je ovlivněno kulturou, hodnotami a normami společnosti. Kultura určuje očekávání ohledně chování, komunikace a společenských rolí.
- Ekonomické podmínky: Ekonomické faktory, jako je úroveň příjmů, zaměstnanost a sociální třída, mají vliv na životní podmínky jednotlivců a tvoří část sociálního prostředí.
- Institut: Sociální instituce, jako jsou rodina, škola, náboženské organizace a politické struktury, tvoří část sociálního prostředí. Tyto instituce tvoří a ovlivňují chování lidí.
- Geografické prostředí: Fyzické a geografické faktory, jako je místo pobytu, urbanizace a životní prostředí, také ovlivňují sociální prostředí.
- Historický kontext: Jedná se o kontext a hodnoty společnosti. Historie může mít trvalý dopad na sociální prostředí a formovat současné vztahy a instituce.

Porozumění sociálnímu prostředí je klíčové pro zkoumání a vysvětlování sociálních jevů, nerovností a změn ve společnosti. Jedná se o komplexní a dynamický systém, který nabízí tvorbu individuální identity. Změny v sociálním prostředí mohou mít významný dopad na život jednotlivců i společnosti jako celku.¹²

Národní hospodářství každé země stojí na ekonomicky aktivní části populace a život člověka je přirozeně spojen s prací. Původní manuální činnost směřující zpočátku pouze k obživě se postupem času i díky novým technologiím a intelektuálnímu rozvoji změnila na práci rychlejší, jednodušší a lidem se dostávalo více finančních prostředků k uspokojování vlastních potřeb a zvyšování sociálního statusu. Pracujícím lidem nezáleží až tak na místě výkonu práce, jako na finančním ohodnocení, pestré činnosti a vztazích v pracovním kolektivu.¹³

¹² ŠAFR J., *Sociální distance, interakce, relace a kategorizace: alternativní teoretické perspektivy studia sociální stratifikace*, [online], Sociologický ústav Akademie věd České republiky, Praha, 2008, [cit. 2023-11-24].

¹³ MAJEROVÁ V., *Český venkov 2008, Proměny venkova*, Praha, 2009

3.1.4 Sociální kapitál

Sociální kapitál je koncept v sociologii a ekonomii, který odkazuje na soubor sociálních vztahů, sítí, norem a hodnot, které umožňují jednotlivcům nebo skupinám dosahovat určitých cílů ve společnosti. Je to druh kapitálu, který není měřen penězi nebo fyzickým majetkem, ale spočívá ve společenských vazbách a vzájemných vztazích. Klíčové rysy sociálního kapitálu zahrnují:

- Sociální síť: Jednotlivci nebo skupiny mají přístup k různým sociálním sítím a vztahům, což může zahrnovat rodinu, přátele, kolegy nebo členy komunity.
- Vzájemná důvěra: Vztahy založené na důvěře a recipročních interakcích jsou klíčovým prvkem sociálního kapitálu. Lidé jsou ochotni spolupracovat a pomáhat si navzájem.
- Normy a hodnoty: Společné normy a hodnoty soudržnosti, což představuje účast k existenci sociálního kapitálu.
- Sociální koheze: Pocit sounáležitosti a propojení v rámci skupiny nebo komunity je spojen s existencí sociálního kapitálu.
- Vzájemná pomoc a podpora: Lidé využívají sociální kapitál k získávání podpory a pomoci v různých situacích, což může zahrnovat sdílení informací, získávání pracovních příležitostí, nebo řešení osobních problémů.¹⁴

Sociální kapitál může mít pozitivní dopady na jednotlivce i na společnost jako celek. Studie ukazují, že existující sociální kapitál může přispět k lepšímu zdraví, vzdělání, profesnímu postupu a celkovému blahu. Je však také důležité být si vědom toho, že sociální kapitál může být omezen na určité skupiny a může přispět k nerovnosti, pokud není spravedlivě distribuován.¹⁵

Pierre Bourdieu – jeden z nejvýznamnějších teoretiků sociálního kapitálu, jej popisuje jako „*množinu aktuálních nebo potenciálních zdrojů, která vychází z vlastnictví trvalé sítě více či méně institucionalizovaných vztahů a známostí, jinými slovy z členství ve skupině, které vybavuje každého člena kolektivně vlastněným kapitálem, tedy různými oprávněními.*“¹⁶

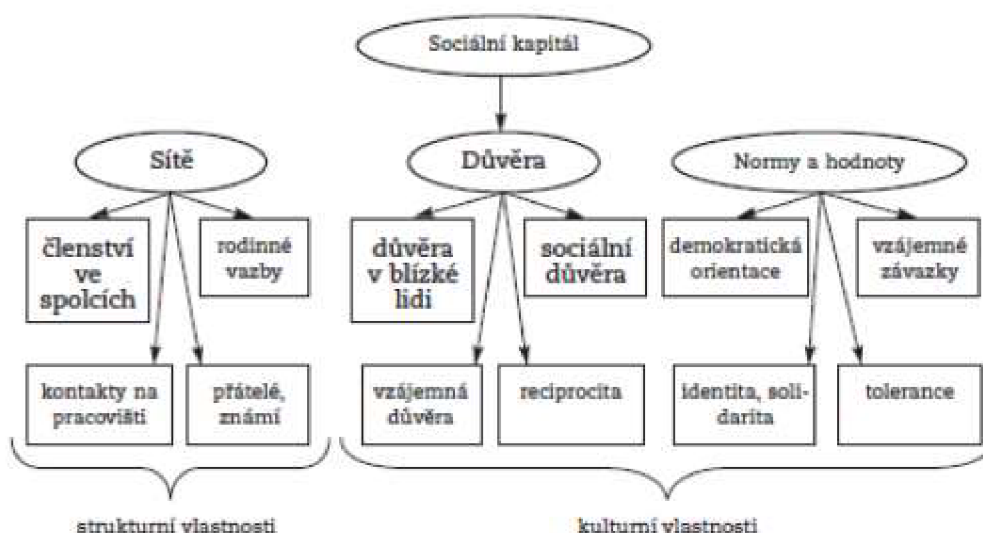
¹⁴ ŠAFR J., SEDLÁČKOVÁ M., *Sociální kapitál, Koncepty, teorie a metody měření*, [online], Sociologický ústav Akademie věd České republiky, Praha 2006. [cit. 2023-07-18]

¹⁵ ŠAFR J., SEDLÁČKOVÁ M., *Sociální kapitál, Koncepty, teorie a metody měření*, [online], Sociologický ústav Akademie věd České republiky, Praha 2006. [cit. 2023-07-18]

¹⁶ BOURDIEU, P. *Le capital social*. In: *Actes de la recherche en sciences sociales*. Vol. 31, [online], 1980. s. 2-3, [cit. 2023-08-20].

Sociální kapitál lze porovnávat podle vztahu k sousedské komunitě, sociálních vazeb a občanské participace. Ale lze měřit i jinými indikátory a to postojem, kdy například hodnotíme kvalitu života anebo svým jednáním a účastí v určitých organizacích. Těmito indikátory jdou zjistit strukturní a kognitivní aspekty sociálního kapitálu, jak naznačuje model měření na obrázku níže.¹⁷

Obrázek 2 Model měření sociálního kapitálu

Zdroj: VAN DETH, Measuring Social Capital: Orthodoxies and Continuing Controversies), 2003

3.1.5 Mezilidské a sociální vazby

Mezilidské a sociální vazby odkazují na různé typy vztahů mezi jednotlivci. Tyto vazby tvoří sociální struktury a jsou základními stavebními kameny sociálních sítí a komunit. Mezilidské sociální vazby mohou být různorodé a mohou zahrnovat:

- Rodinné vazby: Vztahy mezi členy rodiny, jako jsou rodičovství, sourozenecké vztahy a vztahy mezi generacemi.
- Přátelství: Vztahy založené na dobrovolném spojení a sdílení zájmů, hodnot a emocí mezi přáteli.

¹⁷ VAN DETH, J. W., „Measuring Social Capital: Orthodoxies and Continuing Controversies.“ *International Journal of Social Research Methodology*, vol 6 (1), [online], 2003, [cit. 2023-07-18].

- Pracovní vztahy: Interakce a vztahy na pracovišti, včetně spolupráce mezi kolegy, nadřízenými a podřízenými.
- Romantické vztahy: Partnerské vztahy zahrnující intimní a emocionální spojení mezi partnery nebo manžely.
- Sousedské vztahy: Vztahy mezi sousedy, které mohou zahrnovat spolupráci, vzájemnou pomoc nebo společné zájmy.
- Komunitní vazby: Interakce a vztahy v rámci širších komunit, včetně spolupráce na společných projektech, dobrovolnictví nebo podpora komunitních událostí.
- Vzdělávací vztahy: Interakce mezi učiteli a studenty, stejně jako mezi spolužáky, v rámci vzdělávacích institucí.
- Náboženské vazby: Vztahy v rámci náboženských společenství, které mohou zahrnovat společné náboženské praktiky a rituály.
- Profesionální vazby: Interakce mezi jednotlivci ve společném profesním odvětví nebo oboru.¹⁸

Mezilidské sociální vazby jsou klíčové pro lidskou existenci a společenský život. Tyto vztahy mohou ovlivnit jednotlivcův emocionální stav, fyzické zdraví, profesní úspěchy a celkovou kvalitu života. Důležité je také si být vědom toho, že kvalita a povaha těchto vazeb mohou mít různé formy a důsledky.¹⁹

Mezilidské vztahy a vazby na sociální skupiny si lidé vytvářejí podle schopnosti orientace ve struktuře společnosti. Částečně má na tuto schopnost vliv dosažené vzdělání, které značně ovlivňuje úroveň sociálního kapitálu. Ovšem sociální nerovnosti a úroveň sociálního kapitálu, tedy jistá hierarchie společnosti, ovlivňuje utváření mezilidských vztahů. Malý počet vysoce postavených osob nepřipouští sociální vazby z důvodu oboustranně nevýhodného vztahu. Proto se vyšší úroveň sociálního kapitálu lépe buduje ve společnosti s nižšími sociálními rozdíly a podobnými socioekonomickými charakteristikami.²⁰

Lidská důvěra je vírou ve vlastnost člověka nebo v jeho slova. Důvěra je tedy aspekt našeho života, ve kterém lze soudit, že se jedná o přístup dvou lidí, kde jeden je činný a spoléhá na druhého, který je předmětem důvěry a má k tomu předpokládané vlastnosti.²¹

¹⁸ BĚLOHLÁVEK, F., *Organizační chování*. Olomouc: Rubico, 1996

¹⁹ BĚLOHLÁVEK, F., *Organizační chování*. Olomouc: Rubico, 1996.

²⁰ MAJEROVÁ, V., KOSTELECKÝ, T., SÝKORA, L., *Sociální kapitál a rozvoj regionu Příklad Kraje Vysočina.*, České Budějovice, 2011.

²¹ TUČEK, M. (ed.), *Soudržnost společnosti z pohledu české veřejnosti*. [online], Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2006. 150 s., [cit. 2023-07-18].

Důvěra je jako osobní prostor a lze jej dělit na nejbližší okruh, do které patří pouze rodina, širším okruhem jsou přátelé a sousedé a nejširším okruhem jsou například kolegové, tedy lidé, se kterými nás ještě něco spojuje. Již od dob pravěku je v lidech zakořeněn i altruismus, tedy nutkání pomáhat druhým, ovšem v souvislosti na aktuální duševní rozpoložení.²²

Soudržnost je dle psychologie způsob chování, které je ovlivněno kulturou kolektivu nebo jedince. Definice soudržnosti je: „*síla prosazení se jednotlivce v rámci skupiny ve které je členem*“.²³ A skupina čili společenství se dá vytvořit jen když se dají lidé dohromady.

Bělohlávek popsal i typy organizačních kultur podle jeho předchůdce Charlese Handy a to na čtyři typy, které jsou dále i znázorněny na obrázku:

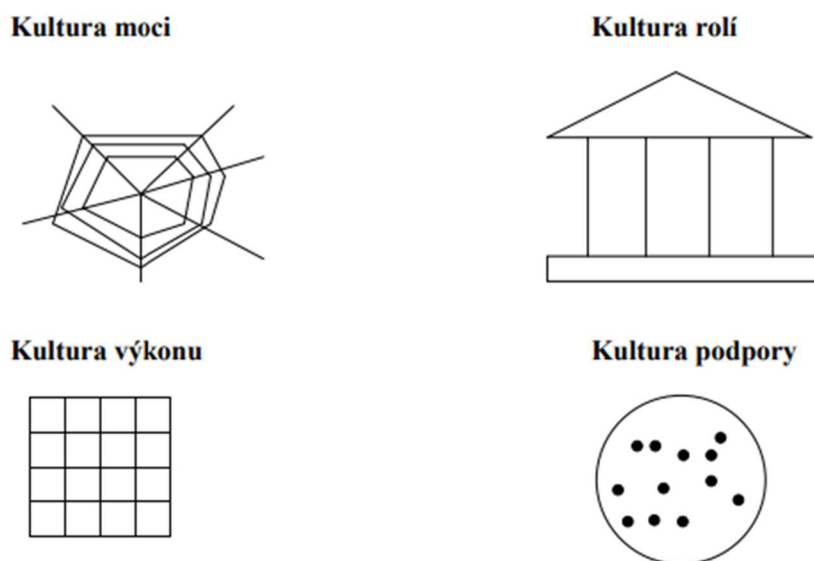
- Kultura moci („pavučina“): Tato kultura klade důraz na moc a hierarchii. Organizace je centralizovaná, s jasnými rozdíly mezi těmi, kteří mají moc, a těmi, kteří jsou podřízeni. Autorita je udržovaná pomocí strachu (zločinecká organizace).
- Kultura rolí (klasická hierarchická struktura): Organizace s tímto typem kultury klade důraz na specializaci a odbornost. Lidé jsou v organizaci zaměřeni na své role a výkony (státní úřady, velké komerční organizace).
- Kultura výkonu (decentralizovaná maticová struktura): Organizace s touto kulturou se orientuje na společné hodnoty a více na dosahování společné mise než na formální struktury (malé soukromé firmy).
- Kultura podpory (podnikatelské sdružení): Organizace s existenční kulturou se zaměřuje na vnímání potřeb zaměstnanců. Kladen je důraz na péči o lidi a na sociální aspekty práce.²⁴

²² HONZÁK, R., *Proč jsme dobří?* [online]. Psychologie.cz, 2011. [cit. 2023-07-18].

²³ FRIEDKIN, N. E., *Annual Review of Sociology*, 30 [online], s.3. ProQuest Central, 2004. [cit. 2023-07-14].

²⁴ BĚLOHLÁVEK, F., *Organizační chování*. Olomouc: Rubico, 1996.

Obrázek 3 Typy kultur a organizační struktury

Zdroj: BĚLOHLÁVEK, F., Organizační chování, 1996

3.1.6 Sousedství a sousedská spolupráce v obcích

Sousedství je pojem toho, co se nachází mezi prostorem a společností, mezi geografii a sociologií, je to prostorově ukotvený sociální jev, který obsahuje sousedské vazby, percepce okolí obydleného prostoru i komunitní vztahy. Sousedství tedy vzniká až v okamžiku, kdy se vytvoří bližší vazba v návaznosti na častou interakci osob v prostoru.²⁵

V současné době je trendem výstavba rezidenčních čtvrtí v klidu malých obcí, které se nachází v blízkosti hlavního města, nebo alespoň větších měst, zajišťujících dostatečnou občanskou vybavenost. Díky této suburbanizaci dochází k zásahům do stagnujících pořádků lokální komunity malé obce. Prostorová separace nových staveb od původních domů způsobuje sociální polarizaci a často také rivalitu mezi přistěhovalci a starousedlíky nejen ve způsobech života, ale také v politickém životě a dychtivosti ujmout se vedení obce. Rozdílnost těchto skupin bývá ale většinou dočasná a přistěhovalí občané se postupně stanou součástí stávající komunity ať už dobrovolně, nebo nuceně. Sociální kontakty vznikají např.

²⁵ OUŘEDNÍČEK, M., TEMELOVÁ, J. (eds.). *Sociální proměny pražských čtvrtí*. Vyd. 1. Praha: Academia, 2012.

při setkávání matek s dětmi ve školkách, školách, dále na sportovních nebo společenských akcích pořádaných obcí nebo třeba u voleb a kandidování na členy zastupitelstva.²⁶

Sousedství se odkazuje na oblast nebo komunitu, kde lidé žijí vedle sebe nebo v blízkosti. Tato složka sociální struktury hraje klíčovou roli v životě lidí, protože sousedství může ovlivnit jednotlivý životní styl, sociální interakce a pocit komunity. Sousedství se obvykle vztahuje k oblasti, kde jsou domy nebo byty blízko k sobě, což představuje fyzickou blízkost mezi jednotlivými domácnostmi. Lidé také mohou sdílet určitou komunitní identitu, která může být formována společnými hodnotami, tradicemi a zájmy. Sousedé mají příležitost navzájem komunikovat a interagovat, což může zahrnovat jak příležitostné rozhovory, tak i společné akce. Dalším důležitým aspektem sousedství je bezpečnost. Lidé se často cítí bezpečněji, když žijí v komunitě, kde se vzájemně znají a mohou se spoléhat na své sousedy. Stejně tak mohou být sousedé zdrojem sociální podpory, zvláště v případě nouze nebo potřeb. Společná pomoc může vytvořit silnější pouta v komunitě. Sousedství může být také místem s různorodým obyvatelstvem, což přináší možnosti pro kulturní výměnu a vzájemné porozumění. V některých případech může existovat správa nebo organizace, která se zabývá otázkami sousedství, jako jsou bezpečnost, údržba veřejných prostor nebo komunitní akce. I kvalita života v sousedství může být ovlivněna různými faktory, jako jsou úroveň hluchnosti, čistota, dostupnost zelených ploch a další.²⁷

Sousedství může nabízet řadu výhod, ale může také přinášet výzvy, zejména v oblasti konfliktů, rozdílných životních stylů a potřeby respektovat soukromí sousedů. Silná komunita v sousedství může přispět k celkové kvalitě života lidí a vytvářet prostředí, kde se jednotlivci cítí propojení a v bezpečí.²⁸

3.2 Specifika venkova a malých komunit

Malá venkovská obec je sociální společenství obyvatel, užívající vymezené území, kde se odehrává většina hospodářského, kulturního i denního života. Vesnice vyrůstaly na úrodných místech, kde bylo možné obhospodařování půdy, má tedy převážně zemědělský původ. Je zároveň charakterizována menší hustotou obyvatelstva a většími rozestupy mezi

²⁶ OUŘEDNÍČEK, M., ŠPAČKOVÁ, P., NOVÁK, J., *Sub Urbs: krajina, sídla a lidé*, vyd. 1. - Praha: academia, 2013.

²⁷ PLEACE N., *Evropská příručka Bydlení především*, [online] Úřad vlády, Praha 2017, [cit. 2023-07-14].

²⁸ PLEACE N., *Evropská příručka Bydlení především*, [online] Úřad vlády, Praha 2017, [cit. 2023-07-14].

jednotlivými domy. Charakteristiky venkova se mohou lišit v závislosti na zeměpisné lokalitě, kulturních vlivech a ekonomických faktorech. Obecně je ale venkov charakterizován bohatým přírodním prostředím, menší infrastrukturou, kulturní rozmanitostí, menším znečištěním a klidem. Zároveň je důležité chápat, že venkov nemusí být jednotný nebo statický, ale může procházet změnami v důsledku urbanizace, hospodářské transformace a sociálních faktorů.²⁹

Podle charakteristiky demografie města a venkova v Zelené zprávě Ministerstva zemědělství za rok 2010, kterou Bohuněk ve svém díle cituje, mají venkovské domácnosti větší počet členů než domácnosti ve městech, dále jsou na venkově obyvatelé méně ekonomicky aktivní a mají nižší příjmy, ale naopak od města mají nižší životní náklady. Na venkově lidé platí především za spotřební zboží, kdežto lidé ve městech si hradí především služby a zábavu. Další rozdíl mezi venkovem a městem je podíl občanů s vyšším dokončeným vzděláním, které převažuje ve městech.³⁰

3.2.1 Vymezení pojmu obec – vesnice

Pojem venkovská obec čili vesnice je název pro shluk obytných stavení ve venkovském prostoru s relativně kompaktním rozmístěním, přičemž za venkovské osídlení lze považovat i samoty. V minulosti se nejednalo jen o obytná stavení, ale i hospodářské budovy sloužící k zemědělství nebo chovu hospodářských zvířat. Z demografického hlediska se jedná o oblast s nízkým počtem obyvatel a to do 3000. Dle prof. Majerové můžeme venkov rozdělit dle třech skupin, tj. Subjektivní vymezení, Objektivní vymezení kvalitativní a Objektivní vymezení kvantitativní. Subjektivně je venkov vymezován dle pocitů a dojmů, což je neměřitelné. Objektivně kvalitativní hlediska se dají určit dle urbanistických nebo architektonických znaků, jsou však také nekvantifikovatelné.³¹

A Objektivně kvantitativní vymezení obcí kvantifikovatelné už je díky přidělení funkce správním systémem. Každá obec včetně venkovských je zařazena do systému veřejné správy.³²

²⁹ PERLÍN R., *Venkov, typologie venkovského prostoru*, Česká etnoekologie, Etnoekologické semináře v Liběchově, 1999, [online], [cit. 2023-11-08].

³⁰ BOHUNĚK, B., *Město – venkov, mýty vs. realita*. [online]. Hospodářské noviny, 28.2.2011 [cit. 2023-07-10].

³¹ MAJEROVÁ V., *Český venkov 2008, Proměny venkova*, Praha, 2009.

³² MAJEROVÁ V., *Český venkov 2008, Proměny venkova*, Praha, 2009.

Legislativa ukotvila definici obce v § 1 zákona 128/2000 Sb. o obcích jako: „*Obec je základním územním samosprávným společenstvím občanů; tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce.*“ Každý rok vychází Malý lexikon obcí, který zveřejňuje Český statistický úřad a ve kterém jsou zaznamenány údaje o zařazení a příslušnosti každé obce. Nyní máme v České republice 6254 obcí a 4 vojenské újezdy. Mezi obce jsou započítány hlavní město, statutární města, města, městyse a ostatní venkovské obce.³³

Dle metodiky OECD (Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (Organisation for Economic Co-operation and Development)) užívané v celé Evropské unii se za venkovskou považuje taková obec, která má méně než 150 obyvatel na 1km². Hlavním kvantitativním kritériem je ale počet obyvatel, venkovskou obcí je tedy ta obec, která má méně než 2 000 (příp. 3 000) obyvatel.³⁴

3.2.2 Suburbanizace

Koncentrace a dekoncentrace obyvatel působí na zvětšování a vývoj měst a obcí do současné podoby. Migrační proudy nejsou jednostranné, jak tomu bývalo dřív a intenzita migrace stále roste, a to především díky chápání významu vztahu mezi městy a okolními obcemi. Kromě migrace mezi městy a venkovskými oblastmi roste ale i přesun z měst do jejich zázemí, kde vznikají nové sociálně prostorové oblasti, ke kterým přispívá i všeobecná otevřenost systému. V celé Evropě, stejně jako např. v Praze díky migraci značně přibývá počet obyvatel. U těch se pak prohlubují sociální diference a působí zde i proměna lokalit jejich bydlení. Suburbanizaci, deurbanizaci a reurbanizaci je potřeba chápat jako paralelní sídelní procesy. Jednotlivě jsou závislé na různých skupinách obyvatelstva a jejich rezidenčních prioritách a rozprostření obyvatelstva v regionech odráží sociální, ekonomické, anebo také lifestyleové vlastnosti. Mladší produktivní lidé hledající lepší práci míří do center větších měst, kdežto starší, ekonomicky zajištění lidé s rodinami (tzv. Střední třída) hledají bydlení s vyšší kvalitou života na okrajích měst. Střední třída je právě ta, která formuje suburbie díky etablování svých životních stylů.³⁵

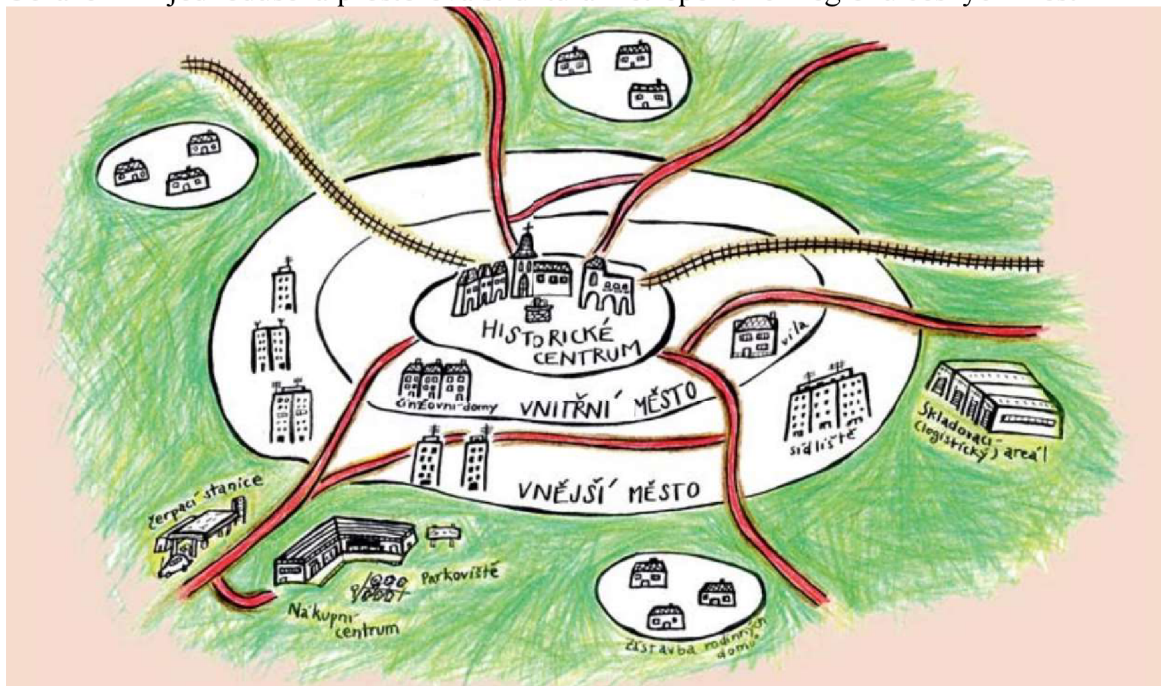
Jak naznačuje obrázek níže, tak největší zóna rozvoje je na okraji měst, nebo dokonce až za administrativní hranicí města.

³³ MAJEROVÁ V., *Český venkov 2008, Proměny venkova*, Praha, 2009.

³⁴ MAJEROVÁ V., *Český venkov 2008, Proměny venkova*, Praha, 2009.

³⁵ OUŘEDNÍČEK, M., ŠPAČKOVÁ, P., NOVÁK, J., *Sub Urbs: krajina, sídla a lidé* - vyd. 1. - Praha: academia, 2013.

Obrázek 4 Zjednodušená prostorová struktura metropolitních regionů českých měst

Zdroj: OUŘEDNÍČEK, M. a kol., Suburbanizace.cz, 2008

Pokud se ale na suburbanizaci podíváme z pohledu krajiny a dopadů na ni, tak je tento proces vnímán jako rizikový až negativní. Dochází k fragmentaci a ubývání krajiny, zastavuje se zemědělská půda, ale negativně působí i na sociální vnímání původních obyvatel, u kterých dochází k úbytku občanské participace.³⁶

Ve výsledku jsou ale negativa nadhodnocena. Pokud je rozvoj sídel regulován, tak umírněná výstavba a přísun ekonomicky silných osob posílí i sociální prostředí obce.³⁷ Suburbanizace může být spojena s řadou pozitivních faktorů, jako jsou lepší životní podmínky a prostředí pro rodiny, ale také s výzvami, včetně dopravních problémů, úbytku městských center a environmentálních otázek spojených s rozvojem nových oblastí.³⁸

Rozvoj venkovských obcí je přímo závislý na lidském kapitálu – tedy na obyvatelích obce. „Pro skutečně „živý“ venkov je nezbytné, aby obyvatelé cítili sounáležitost se svou

³⁶ OUŘEDNÍČEK, M. a kol., *Suburbanizace.cz*, [online]. UK v Praze, Přírodovědecký fakulta, 2008, [cit. 2023-08-22].

³⁷ OUŘEDNÍČEK, M., ŠPAČKOVÁ, P., NOVÁK, J., *Sub Urbs: krajina, sídla a lidé* - vyd. 1. - Praha: academia, 2013.

³⁸ OUŘEDNÍČEK, M. a kol., *Suburbanizace.cz*, [online]. UK v Praze, Přírodovědecký fakulta, 2008, [cit. 2023-08-22].

obcí a aby byli ochotni se zapojovat do jejich aktivit. Obyvatelé jsou tedy velmi důležitými aktéry rozvoje venkova na lokální úrovni a jejich zapojení je pro život obce klíčové.“³⁹

3.2.3 Anonymita ve městech a sociální kontrola ve venkovských obcích

Sociální kontrola je mechanismem k udržování sociálního řádu a ovlivňování chování skupiny. Společenská pravidla jsou formálně udržovaná díky veřejným institucím, jako je např. policie nebo justice. Neformálně jsou pravidla kontrolována cestou veřejného mínění nebo třeba klevet. A jelikož socializovaným jedincům záleží na vztazích s ostatními, ale i na vlastní pověsti, chová se tak, aby díky klevetám nebyl označen za narušitele společnosti. Klevety jsou ale běžné pouze na menších společenstvích, kde jsou na jednotlivce takovou kontrolou vyvíjeny nátlaky k udržení zvyků. Ve venkovských obcích dříve jedinec prožíval vlastně celý život ve své komunitě. Naproti tomu ve městech se člověk, pokud chce, může stát nezávislým individualistickým jedincem odpojeným od všech komunit. Ve městech je snazší pro jednotlivce se pohybovat a žít v prostředí, kde jsou relativně neznámí a obtížně identifikovatelní ostatními lidmi. Města často poskytují určitou míru anonymity z důvodu jejich velikosti, hustoty obyvatelstva a různorodosti.⁴⁰ Sociální různorodost a partikularismus obyvatel města je spojená spíše s menší sociální kontrolou, než je tomu na venkově. Anonymita města může mít pozitivní aspekty, jako je svoboda pohybu a vyhýbání se nadměrnému dohledu, může také vést k nedostatku sociálních vazeb a vzájemné odpovědnosti. Navíc, v anonymním prostředí může docházet k určitým výzvám týkajícím se bezpečnosti a sociální koheze. Ale ani ve velkoměstech zcela nevymizely primární skupiny, jen se přetransformovaly a přizpůsobily daným podmínkám.⁴¹

3.2.4 Vývoj vztahů v čase a prostoru

Již v dobách starověkého Říma znamenala města útočiště pro bohaté s vyšším statusem a venkov patřil hrubým a neomaleným obyvatelům, jejichž život je spojen s prací v zemědělství. Vztahy města a venkova však závisí na koordinaci vztahů a konkurenceschopnosti a funkčnosti regionů.⁴²

³⁹ SVOBODOVÁ, H. a kol., *Synergie ve venkovském prostoru*. Brno: GaREP, spol. s r.o., 2011, s.22.

⁴⁰ SOUKALOVÁ, K., *Kleveta jako prostředek sociální kontroly*, [online]. Pracoviště historické sociologie, Fakulta humanitních studií UK v Praze, [cit. 2023-09-09].

⁴¹ NEŠPOR, Z.R., *Sociologická encyklopedie*, [online]. Sociologický ústav AV ČR, 2018, [cit. 2023-09-09].

⁴² KLUFOVÁ, R., *Demografický vývoj a typologie českého venkova v kontextu prostorových souvislostí*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015.

Ve městech díky velkému počtu lidí převládá anonymita vztahů a absence osobních známostí. Vztahy jsou navazovány jen z funkčního hlediska na úrovni institucí a jsou spojené s penězi nebo jistou užitečností.⁴³ A v takto orientované společnosti je možnost vést komunitní život skoro nemožné. I na venkově bylo dřív zvykem, že společenství vznikalo díky darům a pomoci druhým. Šlo právě o chudší lidi, kteří nabízeli to, co měli výměnou za to, co potřebovali. V dnešní době finanční nezávislosti už nepotřebuje nikdo nikoho – službu či statek si každý jednoduše zaplatí, bez potřeby navazovat osobní vztah. Obyčejná přátelská pomoc se proměnila na profesionální placenou službu.⁴⁴

Rodinné struktury a tradice mají klíčový vliv na to, jak jsou vnímány vztahy v průběhu času. Změny v konceptu rodiny, genderových rolích a hodnotách mohou ovlivnit, jak se formují a udržují vztahy. Postupně se mění i pohledy společnosti na různé druhy vztahů, včetně manželství, partnerství, přátelství a rodiny. Vztahy mohou procházet různými fázemi v průběhu lidského života. Vývoj vztahů se může lišit v adolescenci, dospělosti, středním věku a ve stáří, přičemž každá fáze přináší své vlastní výzvy a změny. „*Máme-li porozumět základním aspektům společenského života, musíme brát zřetel na to, že lidské jednání je rozloženo v prostoru i v čase a veškeré interakce jsou nějak situovány, tj. dochází k nim na určitém místě a trvají po určitou dobu*“.⁴⁵ Celkově vzato, vývoj lidských vztahů je dynamický proces ovlivněný různorodými faktory a neustále se vyvíjí v souladu se změnami v společnosti a jednotlivých životech.

⁴³ WIRTH, L., *On cities and social life: selected papers / The heritage of sociology*. by Albert J. Reiss, Jr. Chicago: University of Chicago Press 1964.

⁴⁴ Hearth net, *Sousedská spolupráce*, [online]. [cit. 2023-10-11].

⁴⁵ ŠUBRT, J., *Čas a prostor v teorii struktury*, Acta Universitatis Carolinae, Philosophica et Historica 1 Studie Sociologica XIII, 2001, s. 27-42, [cit. 2023-11-14].

4 Vlastní práce

4.1 Obec Jeviněves

Tato kapitola se věnuje konkrétní obci, a to Jeviněvsi, která je bydlištěm autorky této práce. Odráží tedy zájem autorky nejen studijní, ale i osobní. Kapitola vlastní práce se tedy věnuje obci od historie přes její současnost, až po zhodnocení sociálních vztahů místních obyvatel.

První zmínky o obci se datují od 13 století. Obec se nachází v nadmořské výšce 212 m n. m. na severní části Středočeského kraje, kde hraničí s krajem Ústeckým. Leží v okrese Mělník (obrázek 3), město Mělník je vzdálené cca 12 km a je pro Jeviněves obcí s rozšířenou působností. Aktuálně žije v obci 270 obyvatel ve 150 obytných domech. Část nemovitostí je využívána jen chalupáři. Rozloha obce je 5,12 km² a polnosti okolo obce obhospodařují už jen velké zemědělské firmy. Jeviněves se také nachází vzdušnou čarou cca 6 km jihovýchodně od památné hory Říp, a nejen díky tomu obec spadá do působnosti místní akční skupiny Podřipsko. Jeviněves také leží přímo pod vrchem zvaným Jevín (obrázek 4). Na tomto vrchu býval stejnojmenný hrad a později tvrz, od něhož je střed obce vzdálený pouhých 250 m. V dnešní době se zde nacházejí už jen drobné pozůstatky zdíva, ale vykopávky nádobí a zbraní, které se zde našly, jsou uloženy v Národním muzeu v Praze a v Litoměřicích. Samotný vrch, zvaný také jako „ostrožna“, je zapsán jako chráněná památka Národního památkového úřadu v Praze.

Obrázek 5 Poloha obce na mapě

Zdroj: Obec Jeviněves, (2023)

Obrázek 6 Mapa obce

Zdroj: vlastní zpracování dle serveru Mapy.cz (2024)

4.1.1 Historie obce

Vesnice patřila nejprve panu Peškovi z Válovic a v 17. století polovinu katastru s hájovnou a vinicí koupil hrabě pán z Chotků, který si zde postavil venkovský zámek. Již v této době zde žilo 465 obyvatel v 90. domech. Domky byly většinou malá stavení, ke kterým patřily malé polní díly, které si lidé obdělávali.

V minulosti zde vedla obchodní cesta Praha – Drážďany a dnes je obec na trase Dvořákovy turistické stezky vedoucí na horu Říp. V obci se nacházely dva obchody, dvě pekárny, masna s uzenářstvím, dva hostince, kolář, kovář, tesař a truhlář. V roce 1980 obec Jevíněves přišla o svou samostatnost, byla prohlášena za zánikovou a byla sloučena do střediskové obce Spomyšl. Zpátky se obec osamostatnila zase až v roce 1990. Dominantou obce byla a je i v současnosti kašna (viz obr. 5) vybudovaná kolem roku 1900,

která zásobovala obec pitnou vodou a dodnes slouží její pramen i k zásobování vody v místním rybníku. Další dominantou býval skoro 130. letý kaštan u autobusové zastávky, který je i v obecním znaku (obr. 6).

Obrázek 7 Obecní kašna

Zdroj: Obec Jeviněves, (2023)

Obrázek 8 Obecní znak

Zdroj: Obec Jeviněves, (2023)

4.1.2 Současnost obce

Ve znaku obce je taktéž víno, jehož tradice je v obci již od jejího zrodu. V obci bývala i obecní dvoutřídní škola postavena v roce 1938 pro 54 dětí. Dnešní děti již dojíždějí do škol do okolních obcí a místní škola je využívána jako obecní byt na pronájem a malá tělocvična, kde je umístěn ping-pongový stůl, který je k dispozici všem obyvatelům obce. Na zahradě původní školy je vybudováno i dětské hřiště s pískovištěm a prolézačkami a workoutové hřiště. Ke sportovnímu vyžití je v obci k dispozici i fotbalové hřiště, antukový tenisový kurt a nově i multifunkční hřiště s tartanovým povrchem.⁴⁶

Na druhou stranu v obci není ani školka, obchod s potravinami nebo třeba kostel. Hospoda je provozována v domě majitele, a to jen tři dny v týdnu v odpoledních a večerních hodinách. Provozován je jen výčep bez nabídky jídel. Ale je to jediné společenské místo, kde se lidé mohou společně stýkat a popovídat si.

V roce 1947 byla obec elektrifikována, od roku 1985 má obec vodovod a od roku 2000 je v celé obci zaveden plyn. Mezi lety 2009 a 2017 byla vybudována kanalizace, která ústí do společné čistírny odpadních vod ve Spomyšli. Veřejná doprava je zajištěna autobusy a trasy míří do Mělníka, Kralup nad Vltavou a Roudnice nad Labem. Nejbližší vlaková zastávka je cca 3 km vzdálená, v obci Vraňany a lze odsud přímým spojem dojet do Prahy. Dříve bylo v obci zavedeno telefonní vedení, které je dnes využíváno některými občany na internetové připojení, ostatní obyvatelé si připojení řeší individuálně.

Nová bytová výstavba probíhá v posledních 20. letech převážně na okrajích obce. Jedna oblast výstavby nových domů je pod fotbalovým hřištěm směrem na obec Černouček a druhá oblast je na opačném konci obce směrem na Spomyšl. Veškerá výstavba je v režii soukromých investorů. Obec nevlastní žádné pozemky, na kterých by mohla vybudovat např. obecní byty.

Poslední investicí z obecních financí byla výstavba tartanového multifunkčního hřiště, rekonstrukce chodníků a rekonstrukce a odbahnění obecního rybníku. Všechny zmiňované aktivity byly spolufinancovány z veřejných zdrojů z dotací Evropské Unie.

Obec Jeviněves je známá i pro členy sportovního létání – paraglidingu. Na stráni nad obcí se kromě vinice nachází i startoviště tohoto adrenalinového sportu. Od jara do podzimu tu lze pozorovat i dvacet křídel ve vzduchu najednou.⁴⁷

⁴⁶ Obec Jeviněves, *Historie obce*, [online], [cit. 2023-11-14].

⁴⁷ Paragliding Jeviněves, [online], [cit. 2023-12-16].

Jak již bylo výše zmíněno, již s počátky založení obce je spojeno vinařství a vinice se zde od roku 1295 dochovala dodnes (viz obrázek níže). Vinice prošla vlastnictvím několika majitelů včetně státu, který ji využíval i jako školní vinici České zemědělské univerzity v Praze a od roku 1997 ji vlastní poslední a zároveň dosavadní majitel, který začal k vinici provozovat i výrobní a degustační prostory v podobě restaurace s ubytováním, kde se pořádají různé pravidelné i nepravidelné akce jako jsou svatby, oslavy. Jevíněvské vinařství⁴⁸ je i součástí tzv. vinařské stezky na Podřipsku, která zve milovníky vína i díky vínobusům na ochutnávku vín z několika místních vinařství na trase Jevíněves – Hrušovany – Roudnice nad Labem. Akce nazvaná Otevřené vinné sklepy na Podřipsku se koná každoročně v listopadu.⁴⁹

Obrázek 9 vinice s kapličkou Jevíněvského vinařství

Zdroj: Jevíněvské vinařství, (2023)

⁴⁸ Jevíněvské vinařství, [online], [cit. 2023-11-13].

⁴⁹ Kultura Roudnice, *otevřené vinné sklepy*, , [online], [cit. 2023-11-13].

Další firmou napodobující vesnický styl je soukromá rodinná farma – *Benwalterovic farma*, kde její členové chovají různá domácí zvířata na prodej. Chovají králíky, kachny a husy na maso a slepice na domácí vejčička.⁵⁰

V obci je i autoservis Petra Kohutky, kam dávají své vozy na opravu mnozí z obyvatel obce.

Ani jedna z firem však není natolik velká, aby někoho zaměstnávala. Všichni občané v produktivním věku tedy musejí za práci dojíždět do okolních obcí, měst nebo do Prahy.

4.1.3 Struktura obyvatel v obci Jeviněves

V obci momentálně (dle informace z obecního úřadu k datu 13.3.2024) žije 270 obyvatel, z toho 11 cizinců bez uvedení věku a pohlaví, 38 dětí ve věku do 15 let, 16 dětí ve věku 15-18 let a 205 dospělých obyvatel. Tabulka z Českého statistického úřadu dále ukazuje i počet žen a mužů a průměrný věk obyvatel obce.

Tabulka 1 Počet obyvatel v obci Jeviněves k 1. 1. 2023

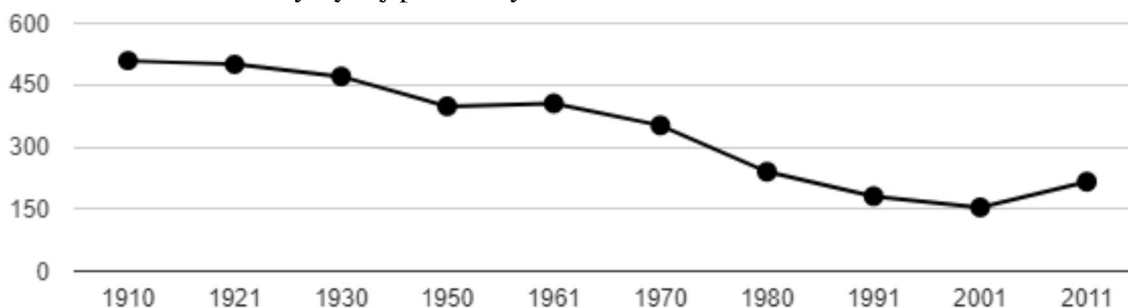
Kód okresu / obce	Název obce	Počet obyvatel			Průměrný věk		
		celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
CZ0206 / 531871	Jeviněves						
		268	142	126	42,3	40,4	44,5

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ, (2023)

Dlouhodobý vývoj počtu obyvatel obce Jeviněves od roku 1910 níže naznačuje úbytek obyvatel, který se zastavil až napřelomu tisíciletí. K úbytku obyvatel docházelo především díky vylidňování z důvodu prohlášení obce za zánikovou. V posledních letech se opět obec rozrůstá.

⁵⁰ Benwalterovic farma, [online]. [cit. 2023-11-13].

Obrázek 10 Dlouhodobý vývoj počtu obyvatel obce Jeviněves od roku 1910

Zdroj: Jeviněves, program rozvoje obce (2019)

Ze Sčítání lidu, domů a bytů z roku 2001 vyšla obec Jeviněves v okrese Mělník jako obec s nejnižším průměrným počtem cenзовých domácností na jeden byt a to 1,01.⁵¹

V další tabulce je demografická historie, která už ukazuje rapidní přírůstek přistěhovalých v posledních letech, což potvrzuje současný trend stěhování lidí z centra měst na jejich okraje nebo do vesnic. V tabulce je ale také vidět, že přirozená změna díky živě narozeným dětem zde probíhá pomaleji než úbytek vlivem úmrtí.

Tabulka 2 Demografická historie obce

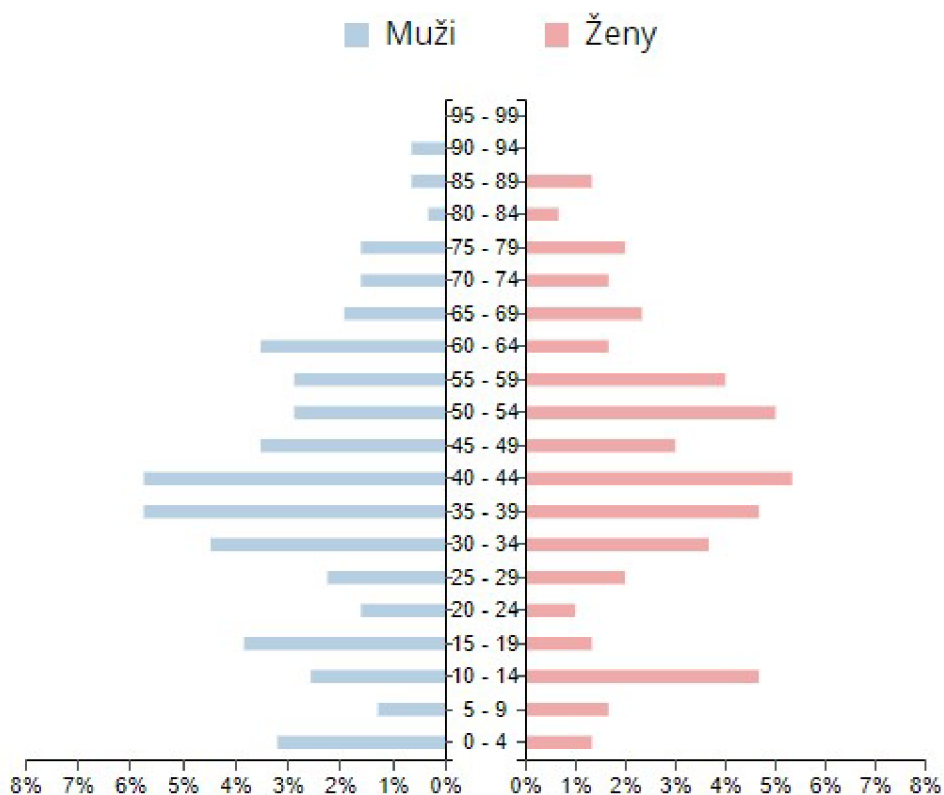
Rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Živě narození	6	3	2	1	1	1	1	2	1	1	3
Zemřelí	4	5	2	3	5	4	1	4	5	3	3
Přirozená změna	2	-2	0	-2	-4	-3	0	-2	-4	-2	0
Přistěhovalí	8	8	2	5	11	16	6	5	28	22	12
Vystěhovalí	6	7	1	5	10	1	1	2	3	4	7
Přírůstek stěhováním	2	1	1	0	1	15	5	3	25	18	5
Celkový přírůstek	4	-1	1	-2	-3	12	5	1	21	16	5

Zdroj: Demografický portál, (2023)

Demografický portál popisuje i věkové složení obyvatel obce, který je znázorněn na dalším obrázku. Nejstarším obyvatelem zde byl ještě počátkem roku pan Novák ve věku 93 let, který ale pocházel z Kralup nad Vltavou. Největší podíl občanů, tak jako je to v celé České republice je i tady zastoupeno tzv. Husákovými dětmi. Z obrázku je tedy patrné, že v budoucnu nastane doba, kdy bude obyvatel opět méně budou je muset doplnit nově přistěhovalí obyvatelé.

⁵¹ ČSÚ, *Sčítání domů a bytů*, [online], [cit. 2023-11-13].

Obrázek 11 Věkové složení obyvatel správní jednotky Jeviněves za rok 2022

Zdroj: Demografický portál, (2022)

Další tabulka znázorňuje vzdělanostní strukturu obyvatel obce Jeviněves v roce 2011 a 2021. Z uvedených dat je evidentní, že vzdělanost v roce 2011 nebyla nijak vysoká, dokonce pouhá třetina obyvatel měla středoškolské vzdělání s maturitou nebo vyšší. Nejvyšší podíl obyvatel měl střední odborné vyučení bez maturity, což odpovídalo tradičnímu stylu života a potřebám mít odborné vyučení pro manuální činnost v dostupných zaměstnáních. V roce 2021 už vzdělanost obyvatel vzrostla a nejvíce narostl podíl vysokoškolsky vzdělaných obyvatel.

Tabulka 3 Vzdělanostní struktura obyvatel obce Jeviněves v roce 2011 a v roce 2021

Obyvatelstvo 15leté a starší – Jeviněves		184	%
Rok 2011 podle stupně vzdělání	bez vzdělání, základní vč. neukončeného	37	20,1
	vyučení a stř. odborné bez mat.	71	38,6
	úplné střední s maturitou	42	22,8
	vyšší odborné a nástavbové	4	2,7
	vysokoškolské	18	9,8
	nezjištěné vzdělání	12	6,0

Obyvatelstvo 15leté a starší – Jeviněves		222	%
Rok 2021 podle stupně vzdělání	bez vzdělání, základní vč. neukončeného	28	12,6
	vyučení a stř. odborné bez mat.	71	32,0
	úplné střední s maturitou	66	29,7
	vyšší odborné a nástavbové	6	2,7
	vysokoškolské	45	20,3
	nezjištěné vzdělání	6	2,7

Zdroj: Veřejná databáze ČSÚ, (2023)

Ve srovnání se vzdělaností obyvatel v celé České republice je na tom samotná obec ve všech kategoriích za rok 2021 téměř stejně. Nyní se tedy již nedá říct, že se lidé na vesnicích žijí převážně manuální prací, a že jim postačí pouze odborné vyučení, ale ve větší míře jsou zde již lidé s vyšším vzděláním.

Prostorové rozmístění starousedlíků a nově přistěhovalých závisí jen na možnostech volných pozemků v územním plánu. Ten obec nechce příliš rozšiřovat, protože si je vědoma nedostatečných kapacit vlastní infrastruktury a občanské vybavenosti. Na jižním a severním konci obce vznikly v posledních dvaceti letech dvě zcela nové oblasti výstavby. Na jižním cípu vzniklo sedm nových domů a na severním cípu to bylo osm domů. Dalších pět domů vyrostlo na volných plochách v intravilánu obce. V nových domech žijí převážně mladí lidé už i s malými dětmi. Starousedlíci případně jejich potomci se tedy nacházejí v původní zástavbě a nově přistěhovalí se nacházejí v krajních oblastech, kde vznikají i samostatné komunity bez návaznosti na obecní zvyky.

4.1.4 Volby

Volební účast občanů Jeviněvsi ve volbách bývá v posledních dále uvedených letech nadpoloviční. Voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR v roce 2021 se zúčastnilo 71,2 % obyvatel, voleb do Senátu Parlamentu ČR v roce 2022 se v prvním kole zúčastnilo 53,6 % obyvatel a v druhém kole ještě 13,3 %. Ve volbách do zastupitelstev krajů v roce 2020 přišlo hlasy vhodit do urn 42,9 % obyvatel, ve volbách do zastupitelstev obcí v roce 2022 to bylo 63,3 % a voleb do Evropského parlamentu se zúčastnilo v roce 2019 jen 30,8 % obyvatel. Největší volební účast měly volby prezidentské v roce 2023, kdy v prvním kole dorazilo k urně 83,2 % a druhé kole dokonce 84,1 % voličů.

V předchozích volebních obdobích tomu bylo následovně. K volbám do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR přišlo v roce 2017 71,5 % voličů, k volbám do Senátu Parlamentu ČR v roce 2016 přišlo 35,7 % v prvním kole a 29,8 % obyvatel v druhém kole. Dále voleb do zastupitelstev krajů se zúčastnilo v roce 2016 39,9 % voličů, voleb do zastupitelstev obcí v roce 2018 zúčastnilo 65,2 % a v roce 2014 dokonce 74,3 % voličů. K volbám Prezidenta Republiky v roce 2018 dorazilo v prvním kole 75,84 % občanů a v druhém kole to bylo 78,09 % voličů obce.

V posledních volbách do zastupitelstva konané 23.09. – 24.09.2022 byla v obci jediná volební strana, a to Volební strana č. 1 - JEVINĚVES 2022 s devíti kandidáty. Kandidáti byli stejní, jako v předchozím období. Je těžké sehnat nové lidi, protože se do takové funkce moc místních lidí zapojit nechce. Proto radši starosti přenechávají těm, co to vykonávali dosud a mají již s vedením obce zkušenosti. Volební účast byla 63,33 %.

A) Jména a příjmení zvolených členů zastupitelstva:

Tabulka 4 Pořadí zvolených kandidátů ve volbách do zastupitelstva

Pořadí zvolení	Jméno a příjmení	Věk	Pořadí na HL	Počet hlasů
1.	Květa Jansová	50	1.	111
2.	Petr Duchoslav	39	2.	111
3.	Václav Jansa	53	7.	92
4.	Petr Zavřel	56	5.	91
5.	Kateřina Hegrová	35	6.	89
6.	Hana Voráčková	67	3.	81
7.	Miloš Michovský	70	4.	75

B) Jména a příjmení náhradníků:

Pořadí náhradníků	Jméno a příjmení	Věk	Pořadí na HL	Počet hlasů
1.	Roman Tyráček	36	8.	46
2.	Lukáš Fajman	40	9.	30

Zdroj: vlastní zpracování dle Volby.cz, (2022)

Výsledky volby Prezidenta Republiky v lednu 2023 byly známkou hrdosti na obecního „sousedá“. Vzhledem k tomu, že ve volbách zvolený Prezident České republiky Petr Pavel pochází ze sousední obce Černouček, byla vysoká nejen účast ve volbách,

ale i počet hlasů pro tohoto kandidáta získaných v okolních obcích již v prvním kole voleb, jak znázorňuje tabulka níže.

Tabulka 5 Seznam prvních 50 obcí v ČR v pořadí podle nejvyššího % platných hlasů pro Petra Pavla v 1.kole voleb Prezidenta Republiky v lednu 2023

Kandidát: 4 Petr Pavel					
Poř. číslo	Obec	Okres	Platné hlasy celkem	Platné hlasy pro kandidáta	
				abs.	v %
1.	Černouček	Litoměřice	223	182	81,61
2.	Česká Čermná	Náchod	327	253	77,37
3.	Okoř	Praha – západ	63	43	68,25
4.	Karlík	Praha – západ	287	179	62,36
5.	Černolice	Praha – západ	315	194	61,58
6.	Veliká Ves	Praha – východ	214	131	61,21
7.	Svémyslice	Praha – východ	249	152	61,04
8.	Bedřichov	Jablonec nad Nisou	493	298	60,44
9.	Mnetěš	Litoměřice	331	199	60,12
10.	Ctiněves	Litoměřice	216	129	59,72
11.	Pec pod Sněžkou	Trutnov	1187	707	59,56
12.	Únětice	Praha – západ	439	257	58,54
13.	Praha – Velká Chuchle	Hlavní město Praha	1371	796	58,05
14.	Žernov	Náchod	178	103	57,86
15.	Drahnovice	Benešov	71	41	57,74
16.	Špindlerův Mlýn	Trutnov	1264	728	57,59
17.	Litohošť	Pelhřimov	33	19	57,57
18.	Boží Dar	Karlovy Vary	308	177	57,46
19.	Křenice	Praha – východ	488	280	57,37
20.	Pětihosty	Praha – východ	129	74	57,36
21.	Jeviněves	Mělník	171	98	57,30

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ, (2023)

Další tabulka znázorňuje podíly hlasů obou kol prezidentských voleb 2023 v obci Jeviněves pro jednotlivé kandidáty. Zde je vidět v obou kolech voleb jasná volba Petra Pavla většinou voličů.

Tabulka 6 Výsledky prezidentských voleb 2023

Podíly hlasů pro jednotlivé kandidáty ve volbě prezidenta České republiky 2023 podle obcí Středočeského kraje														
Název obce	Okres	Celkový počet platných hlasů	v tom pro platné kandidáty:									Celkový počet platných hlasů	v tom pro platné kandidáty	
			v 1. kole	1	2	4	5	6	7	8	9		ve 2. kole	4
			Pavel Fischer	Jaroslav Bašta	Ing. Petr Pavel, M.A.	prof. MUDr. Tomáš Zima, DrSc.	prof. Ing. Danuše Nerudová, Ph.D.	Ing. Andrej Babiš	PhDr. Karel Diviš	MUDr. Bc. Marek Hilšer, Ph.D.		Ing. Petr Pavel, M.A.	Ing. Andrej Babiš	
Středočeský kraj celkem		742 895	6,14	3,6	40,59	0,6	13,83	31,25	1,38	2,58	758 243	63,33	36,66	
Jeviněves	ME	171	6,43	-	57,3	1,16	5,84	28,65	-	0,58	175	68	32	

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSU, (2023)

4.1.5 Spolky v obci Jeviněves

V obci působí několik spolků. Hlavním je zájmový spolek *TJ Sokol Jeviněves z.s.* Tento spolek se stará o sport a zábavu v obci. Tradici fotbalu udržuje již od roku 1960 a má přibližně 110 členů. V posledních letech rozvinuli členové spolku své aktivity i na tenisovou školu pro cca 20 dětí a pořádají nejrůznější akce od těch sportovních až po zábavné. Ze sportovních je to kromě fotbalu třeba přespolní běh a tenisová liga dospělých. Pro zábavu občanů pořádají letní taneční zábavy na hřišti, zimní sportovní ples v sále v Černoučku nebo třeba výlety pro děti – své členy. Pořádají ale i brigády na údržbu hřišť. Brigádou v podobě sběru a odvozu kovového odpadu od občanů obce si přivydělávají na svou činnost. Občanům usnadní práci, pomůžou s úklidem nepotřebných kusů železa a výdělek za odvoz odpadu na sběrný dvůr použijí třeba na úhradu hudební kapely na letní taneční zábavu.⁵²

Dalším spolkem působícím v obci je *Myslivecký spolek Ledčice-Jeviněves*. Tento spolek se stará o Společensvé honitby v místních katastrech o rozlohách 1166 ha a 663

⁵² TJ Sokol Jeviněves, [online], [cit. 2023-10-4].

ha. Ovšem veškeré oslavy a akce spojené s myslivostí se pak pořádají ve vedlejší obci, tedy v Ledčicích, kde je hlavní působnost spolku.⁵³

Dalším spolkem v obci je Jezdecký klub *JK Jiskra Jeviněves o. s.* Tento spolek je soukromý a nabízí převážně ustájení koní.⁵⁴

Soukromým spolkem je i *Zeewling club Jeniowes z. s.*, který se zasloužil o rozšíření povědomí znovuoobnovení vinařství v obci a začal pořádat akce na vinici a v nově zrekonstruované restauraci.⁵⁵

Mezi spolky působící v obci patří i *Sdružení občanů obcí Jeviněves a Spomyšl – za pískovnu bez závázky o. s.*, který bojoval za zachování vzniklé fauny a flory v původní vytěžené pískovně na kraji obce.⁵⁶

V minulosti se také v obci drželo spousta klasických tradic jako jsou máje, čaje, dožínky nebo posvícení. V obci ale působily i věhlasné kapely, ochotnický divadelní soubor známý po širokém okolí a hasičský dobrovolný sbor, který mimo svou službu postavil třeba i pomník padlých místních občanů za 1. a 2. světové války a na tento pomník byl použitý čedič z nedaleké hory Říp. Nic z toho se do dnešní doby již nedochovalo. Hospoda se sálem na plesy je soukromá a ke svému účelu již nevyužívána. Kapely, divadelní sbor ani dobrovolní hasiči v obci již také nepůsobí. Zanikl už i obchod s potravinami z důvodu nerentability a lidé tak musí za nákupy do okolních vesnic či měst.

4.1.6 Tradice v obci Jeviněves

Obec se i přes zaniklé klasické tradice stále snaží pro své občany konat různé akce. Na jaře se koná pálení čarodějnic u fotbalového hřiště s opékáním buřtů (obr.12) a koná se úklid obce a okolí zvaný Májovka (obr.11), na kterém se podílí dobrovolníci z řad obyvatel. V létě se pak koná dětský den (obr.15) či rozloučení s prázdninami pro děti a ve spolupráci se spolkem TJ Sokol Jeviněves se konají dvě taneční zábavy. Před Vánoci se koná Mikulášská besídka s nadílkou pro děti (obr.20), slavnostní rozsvícení vánočního stromku s živou hudbou, koledami a občerstvením a setkání seniorek (obr.10), kde každá žena v důchodovém věku dostane kromě občerstvení i malý dárek. Jednou do roka pak obec zajišťovala pro obyvatele výlet.

⁵³ Myslivecký spolek Ledčice – Jeviněves, , [online], [cit. 2023-10-10].

⁵⁴ Rodinné stáje Jiskra Jeviněves, , [online], [cit. 2023-10-10].

⁵⁵ Jeniowes, , [online], [cit. 2023-10-10].

⁵⁶ Sdružení občanů obcí Jeviněves a Spomyšl za pískovnu bez závázky, , [online], [cit. 2023-10-11].

Ukázky fotografií z různých akcí konaných obecním úřadem v předchozích letech jsou v Příloze A. Aktuální fotografie z obecních akcí nejsou pořizovány.

O dění v obci se občané dozvídají z obecního rozhlasu nebo z webových stránek. Rozhlasem je ale často zpráva zveřejněna v čase, kdy jsou lidé ještě v práci a webové stránky nebývají aktualizovány. Občané se tak často nedostanou k informacím včas nebo vůbec. Pro obec důležité informace jako jsou poplatky za odpady jsou distribuovány letáčky do schránek. V letech 2013–2016 byl obcí vydáván i obecní časopis – dvouměsíčník rozdáváný pro občany zdarma, ale ani tato služba se nedochovala. Žádné jiné moderní sociální sítě obec nikdy nezřídila.

4.2 Sociální kapitál v obci

Tato kapitola je popisem současného stavu sociálního kapitálu v obci Jeviněves. Vybrané aspekty sociálního kapitálu jsou popsány a zhodnoceny na základě osobní znalosti, zkušenosti a pozorování autorky práce.

4.2.1 Sociální vazby mezi občany obce

Dnešní rychlá doba a často náročná zaměstnání lidí příliš nepomáhá občanské participaci z důvodů vlastní vyčerpanosti a neochotě v posledních minutách svého volného času věnovat se obecním záležitostem. Ani materiální či manuální sousedská pomoc již v době pohodlného a rychlého vyřízení služeb dodavatelskými firmami není potřeba, a dokonce ani vyžadována. Sociální kontakty významně oslabují a lidé se často setkávají pouze na akcích pořádaných obcí. A takové akce musí být náležitě atraktivní, aby občany přilákaly. V posledních letech takových akcí ubývá. Rozvoj této obce již nemůže spoléhat na vlastní lidský kapitál, ale leží zejména na bedrech obecního zastupitelstva. Sounáležitost občanů s obcí upadala, ale s narůstajícím počtem nových obyvatel, zejména mladých lidí se zájem o obecné dění znovu stává zajímavým tématem.

4.2.2 Důvěra

Důvěra v obci je na velmi vysoké úrovni. Sice bylo pár případů krádeží především nářadí, menších strojů a náčiní ze zahradních domků a dílen, ale lidé jsou spíše důvěřiví a žádné přílišné zabezpečení svých majetků nezřizují. Věří svým sousedům, a i v časech

dovolených vědí, že se případně soused podívá, jestli je vše v pořádku a kdyby nebylo, že jistě dá vědět.

Důvěra je znát i mezi generacemi – autobus jezdící z Mělníka do Kralup do obce nezajíždí a staví pouze ve vedlejší obci, ve Spomyšli. Odsud mnozí studenti chodí domů pěšky a stalo už i tradicí, že pokud někdo z dospělých jedoucí vozem vidí jdoucí dítě po silnici domů, tak jej vezme a dvoukilometrovou cestu mu ještě zkrátí a odveze jej. Děti vědí, ke komu mohou nastoupit, protože se jednoduše vzájemně znají.

4.2.3 Normy a hodnoty

Mezi normy a hodnoty lze zařadit etické hodnoty, rodinné hodnoty, pracovní normy, sociální normy, náboženské hodnoty, ekologické hodnoty a vzdělávací a kulturní hodnoty.

Etickou hodnotou na vesnici může být slušnost v podobě zdravení každého na ulici. Anonymita zde téměř neexistuje a pozdrav není povinností, ale právě jakousi přidanou hodnotou, která umocňuje místní sociální kapitál. K rodinným a pracovním normám a ekologickým hodnotám by se dala přiřadit účast na různých brigádách, kdy se dostaví většinou celá rodina, a právě díky spolupráci občanů je vzhled obce i soudržnost obyvatel na vysoké úrovni. Za sociální normu lze považovat především slušné chování, dodržování osobního prostoru, respektování ostatních a dodržování společenských konvencí. Náboženství v jakékoliv podobě v obci příliš rozšířené není, většina obyvatel je nevěřících, tato hodnota zde tudíž jako sociální vazba nepůsobí. Za to kultura v podobě dodržování tradic alespoň o Vánocích a Velikonocích je stále nejsilnější sociální vazbou mezi všemi obyvateli obce.

4.3 Výzkumné šetření

4.3.1 Metodika výzkumu

Hlavním cílem výzkumného šetření bylo získání informací od místních občanů a názorů na hodnotu sociálního kapitálu v obci a porovnání názorů a postojů starousedlíků a přistěhovalců. Díky kvantitativnímu výzkumu – tedy použití dotazníkového šetření za pomoci jednoduchých otázek byla posbírána potřebná data k získání výsledků o vztazích, sociálních sítích, důvěře a hodnotách v obci.

Díky kvalitativní metodě – rozhovoru s bývalým starostou a místním rodákem byly získané i podrobnější odpovědi na otázky týkající se minulosti a dřívějších tradic. Rozhovor byl uskutečněn 10.1.2024 a byl zaměřen na získání informací o tom, jaký byl život a sousedské vztahy v obci v minulých letech. Otázky v rozhovoru se soustředily na dětství, sporty, veřejné akce, akce „Z“, zaměstnanost místních obyvatel, sousedskou spolupráci a výpomoc a konání obřadů jako jsou svatby a pohřby. V závěru byly zkoumány osobní pocity a názory na srovnání vztahů dříve a dnes, na vnímání nově přichozích mladých lidí do obce, na chybějící infrastrukturu a případnou možnost návratu původních tradic. Přepis celého rozhovoru je v Příloze C.

Pro dotazníkové šetření byl použit systém Dotaznik.czu.cz, který byl rozeslán respondentům dle možností a znalostí kontaktů, a to buď e-mailem, SMS zprávou nebo byla nabídnuta i možnost dotazník vyplnit v papírové podobě předané osobně, aby mohli odpovídat i starší respondenti, kteří nevládní moderní komunikační technologie. Pro zachování anonymity i u tištěné, ručně vyplněné verze dotazníku, byla při sběru dotazníků zajištěna zvláštní schránka. Osloveni tak byli téměř všichni obyvatelé Jeviněvsí, a to jak ti s trvalým pobytem, tak i přechodným pobytem a případně chalupáři, kteří byli v době rozeslání dotazníku zastiženi. Odpovídat mohly i děti ve věku od 10. let. Celkem bylo osloveno 240 respondentů – trvale žijících i chalupářů. Dotazník byl rozeslán 27.2.2024 v elektronické podobě a 29.2.2024 byl rozeslán zbývajícím obyvatelům v tištěné podobě. Termín ukončení byl stanoven na 3.3.2024. Vyhodnocení bylo provedeno pomocí aplikace SPSS, podle třídění prvního a druhého stupně podle základních charakteristik respondentů a délky života v obci.

Formou anonymního dotazníku byli osloveni respondenti ve 30. krátkých otázkách. Otázky byly buď uzavřené s jednou možnou odpovědí, dále uzavřené s více možnými odpověďmi a pak otázky otevřené s možností vypsání vlastního textu. Poslední zmiňované vypisovací otázky byly nepovinné, ostatní byly povinné. První tři otázky měly obecný charakter členění respondentů podle pohlaví, věku a vzdělání. Následující otázky již měly řadit respondenty do různých skupin. Ve většině otázek měli respondenti na výběr i odpověď nevíím nebo nechci odpovědět pro případ, že by byla otázka jakkoliv nepříjemná. Obsah dotazníku s kompletními otázkami je v Příloze B.

Odpovědi respondentů z dotazníkového šetření byly zpracovány i pro stanovení následujících hypotéz. Vypracování hypotéz je uvedeno dále v kapitole Výsledky a diskuse.

- Hypotéza 1: Spokojenost se životem v obci souvisí (ot.30) s délkou pobytu v obci (ot.4)
- Hypotéza 2: Pomáhání sousedům (ot.22) záleží na věku obyvatele (ot.2)
- Hypotéza 3: Pocit bezpečí v obci (ot.28) záleží na pohlaví (ot.1)
- Hypotéza 4: Účast na akcích pořádaných některou místní organizací (ot.10) závisí na tom, zda člověk v obci žije trvale, nebo je zde jen jako chalupář (ot.5)
- Hypotéza 5: Účast ve volbách (ot.9) závisí na nejvyšším dokončeném vzdělání (ot.3)
- Hypotéza 6: Trávení volného času v obci (ot.13) záleží na tom, ve které části obce člověk bydlí (ot.12)
- Hypotéza 7: Vzájemná sousedská výpomoc (ot.22) souvisí s délkou pobytu v obci (ot.4)
- Hypotéza 8: Vnímání souseda za přítele (ot.16) závisí na délce pobytu v obci (ot.4)
- Hypotéza 9: Navazování sousedských vztahů s nově příchozími (ot.26) závisí na délce pobytu v obci (ot.4)
- Hypotéza 10: Spokojenost se životem v obci (ot.30) závisí na tom, v jaké části obce člověk žije (ot.12)

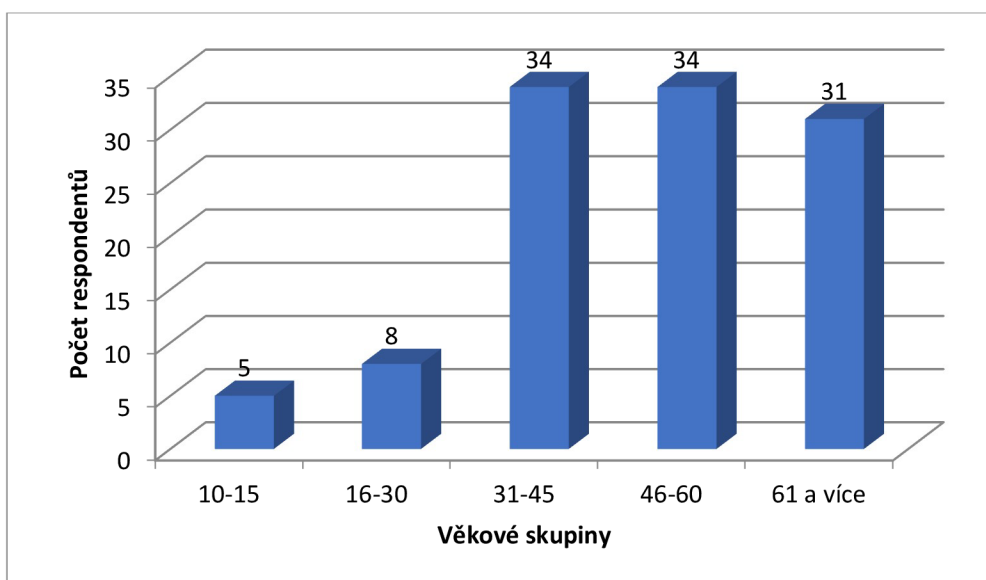
4.3.2 Struktura souboru respondentů

Výzkumu se zúčastnilo 112 respondentů z 240 oslovených. 21 obyvatel je dětí do 10 let, kteří se výzkumu nemohly zúčastnit a 60 obyvatel se nepodařilo zastihnout a dotazník jim byl zanechán v poštovní schránce. Kompletní dotazník odevzdalo tedy 112 respondentů, což činí 46,66 % návratnost. Dotazník je v Příloze D zpracován graficky v každé jednotlivé otázce.

Z respondentů, kteří dotazník dokončili, bylo 56 žen a 56 mužů (graf 1), což v poměru odpovídá statistice počtu obyvatel v obci. Dále bylo rozdělení respondentů podle věku (graf 2) do pěti věkových kategorií a možnosti na otázku neodpovědět. 5 bylo dětí ve věku 10-15 let, 8 osob bylo ve věku 16-30, 34 ve věku 31-45, dále 34 respondentů bylo ve věku 46-60 a 31 odpovídajících bylo starších 61 let. Pravděpodobně všichni odpověděli popravdě a nikdo nevyužil možnost „nechci odpovědět“. Ve věkové skupině 10-15 a 16-30 let se zúčastnila čtvrtina obyvatel, ve věkové skupině 31-45 let to byla necelá polovina obyvatel, dále pak mírně nadpoloviční účast byla respondentů ve věkové kategorii

nad 61 let a nejvíce respondentů, tedy skoro dvě třetiny, bylo z kategorie 46-60 let. Struktura souboru respondentů odpovídá věkové struktuře obyvatel obce. Menší rozdíly jsou jen u nejmladších respondentů, kde byla účast ve výzkumu menší, než je podíl těchto obyvatel a druhý rozdíl byl v kategorii 46-60 let, kde byla účast ve výzkumu naopak větší. U mladší kategorie hraje vliv především nezáměr se výzkumu zúčastnit. Ze zpětné vazby od rodičů mladších respondentů byla zjevná i jejich spolupráce na vyplňování dotazníku. Tedy tam, kde se výzkumu nezúčastnili rodiče, nezúčastnily se ani samotné děti. Naopak kategorie 46-60 je vzhledem k věku a délce pobytu autorky v obci nejbližší a jistou roli v ochotě zúčastnit se výzkumu byla především známost s respondenty.

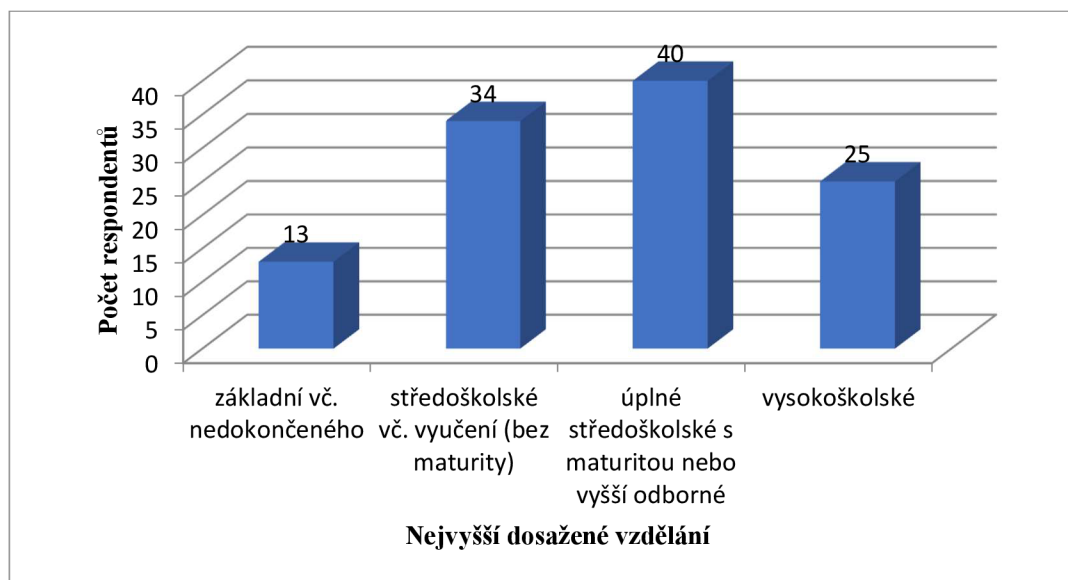
Graf 1 otázka č. 2. Kolik je Vám let?

Zdroj: Vlastní zpracování

Dále bylo zkoumáno nejvyšší dosažené vzdělání respondentů (graf 3). Ze čtyř možností odpovědělo 13 obyvatel, že má základní vzdělání vč. nedokončeného, což činilo polovinu všech obyvatel z této kategorie, 34 osob má středoškolské vč. vyučení (bez maturity), i zde se jednalo o polovinu obyvatel obce s tímto vzděláním. 40 respondentů má úplné středoškolské s maturitou nebo vyšší odborné, zde se jednalo o nadpoloviční většinu obyvatel s tímto vzděláním a 25 osob má vysokoškolské vzdělání, což nečinilo ani polovinu ze všech osob v této kategorii. Možnost „nechci odpovědět“ opět nezvolil nikdo. Struktura souboru respondentů odpovídá věkové i vzdělanostní struktuře obyvatel obce.

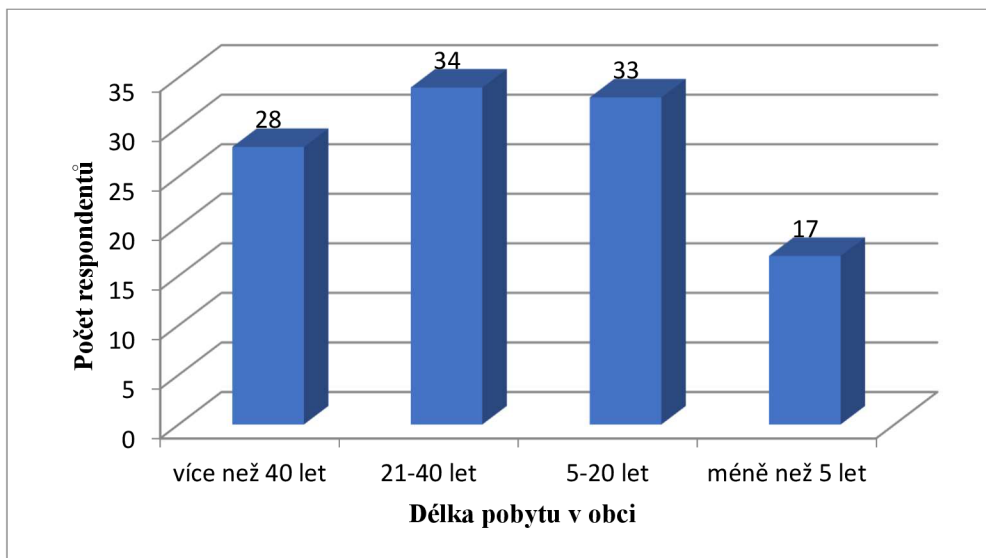
Graf 2 otázka č. 3. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Zdroj: Vlastní zpracování

Jiná rozlišovací otázka směřovala na délku pobytu v obci Jeviněves a to, jak pobytu trvalého, tak pobytu přechodného – tedy chalupáře (graf 4). Možnosti byly čtyři. 28 respondentů je v obci více než 40 let, 34 osob jich je v obci 21-40 let, 33 odpovídajících je zde 5-20 let a 17 osob v obci žije nebo do obce dojíždí méně než 5 let. Odpovídající byli ještě členěni na obyvatele trvale žijící a na chalupáře (graf 5). 101 osob je trvale žijících v Jeviněvsi a 10 osob je chalupářů. 1 respondent nechtěl odpovědět. Chalupářů je v obci více, ale zdržují se zde převážně v letních měsících a odpovědi se podařilo získat jen o těch, na které bylo možné sehnat e-mailový či telefonní kontakt.

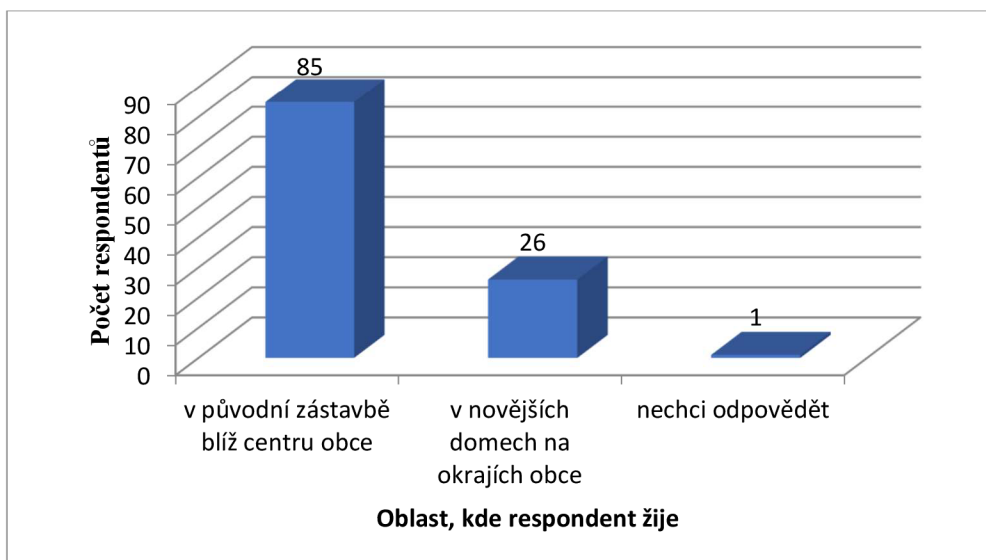
Graf 3 otázka č. 4. Jak dlouho v Jeviněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?

Zdroj: Vlastní zpracování

A v poslední řadě mezi rozlišovací otázky patřila i otázka, která zkoumala, v jaké části obce respondenti žijí, nebo mají rekreační objekt (graf 10). 85 respondentů odpovědělo, že žijí v původní starší zástavbě blíže centru obce a 26 respondentů žije v domech na okrajích obce, kde vyrůstá nová zástavba. 1 využil možnosti neodpovědět. Z celkových 150 domů s číslem popisným v obci je tedy zjevné, že se výzkumu zúčastnili spíše občané z novějších částí obce než ti, žijící v původní zástavbě.

Graf 4 otázka č. 12. V jaké části Jeviněvsi žijete / máte rekreační objekt?

Zdroj: Vlastní zpracování

4.3.3 Výsledky výzkumu

4.3.3.1 Vyhodnocení dotazníkového setření – zpracování odpovědí

Výzkum se zaměřil na několik tematických oblastí, kterými byly aktivita ve spolcích, účast na akcích, spokojenost nebo sousedské vztahy.

V otázce na členství ve spolku TJ Sokol Jeviněves (graf 6) 16 respondentů odpovědělo, že je řádným členem – hráč fotbalu, tenisu nebo je členem výboru. 21 osob je přidruženým členem a 75 osob není členem tohoto spolku. Členství v jiném místním spolku, sdružení, politické straně nebo hnutí uvedli 2 respondenti, z kterých 1 odpověděl, že je členem mysliveckého spolku a 1 odpověděl, že patří do spolku přátel čapího hnízda. Z těchto odpovědí vyplývá, že zájem o aktivní sport, provozovaný spolkem TJ Sokol Jeviněves příliš není a zájem o členství v jiných spolcích je téměř nulový.

Další otázka zkoumala, zda občané pomáhají s organizací akcí Sokola, jakými jsou zábavy, přespolní běh atd (graf 9). Zde kladně odpovědělo 15 dotazovaných. V další části otázky 55 osob odpovědělo, že se zúčastňují akcí v obci bez aktivní účasti na organizaci a 42 osob se veřejného života v obci vůbec nezúčastňuje. Z těchto odpovědí je patrný zájem o akce, ale už ne zájem se na jejich organizaci podílet. Jiná otázka směřovala na účast na akcích pořádaných některou místní organizací. Ze čtyř možností odpovědělo 43 respondentů, že akce navštěvuje často, 53 jen výjimečně, 13 osob se nezúčastňuje a 3 osoby nechtěly odpovědět. Akcí je samozřejmě více a zúčastnit se na všech asi každý nechce, nebo třeba z časových důvodů nemůže. Zde ale výzkum ukázal, že o akce obecně zájem je a většina lidí se jich alespoň částečně zúčastňuje.

Další oblastí byly obecní akce a participace občanů do veřejného života v obci. Respondenti mohli odpovědět i na více otázek (graf 7). Na otázku, zda se dotazovaný zúčastňuje veřejného zasedání zastupitelstva odpovědělo kladně 11 respondentů (pozn. 7 osob je v zastupitelstvu), což je na počet obyvatel velice málo. Z osobní zkušenosti lze říci, že o konání veřejného zasedání je veřejnost informována nedostatečně. Schůze bývají nepravidelně a konání zasedání je zveřejněno jen několik málo dní před samotným konáním na webu obce a pak jednou vyhlášeno obecním rozhlasem. Na web obce by tak bylo nutné nahlížet každý týden, což asi většina občanů nedělá, protože webové stránky nejsou nijak pestré a ani pravidelně aktualizované a obecním rozhlasem je zpráva vyhlášena zpravidla v brzkých odpoledních hodinách, kdy je většina pracujících ještě v zaměstnání. Na otázku, zda místní pomáhají s organizací obecních akcí, jako je úklid obce nebo třeba den dětí,

odpovědělo kladně 16 osob. Na samotné organizaci zmíněných akcí pravděpodobně více osob ani není potřeba. Akce jako takové – tedy úklidu obce nebo dětského dne se pak zúčastní široká veřejnost jak z místních občanů, tak i osob z okolních obcí.

Na volební účast v obci (graf 8), ať už ve volbách do zastupitelstva obce, kraje, nebo např. parlamentu reagovali dotazovaní tak, že 54 respondentů uvedlo, že k volbám chodí vždy, 19 osob chodí téměř vždy, 16 osob jen občas, 4 osoby k volbám nikdy nechodí a 19 osob volit nemůže, a to buď z toho důvodu, že jsou nezletilí, nebo v obci nemají trvalé bydliště a volí v jiné obci. Volební účast byla řešena již výše v kapitole 4.1.4.

Jiná otázka se zaměřila na spokojenost s vedením obce (graf 19), potažmo se zastupitelstvem, nebo i s rozvojem obce. Zde je 25 občanů spokojených, 51 občanů spíše spokojených, 24 osob již spíše nespokojených a 5 osob zcela nespokojených. 7 osob nechtělo odpovědět. V obci postupně probíhají různé investiční akce, avšak informovanost a aktivita směřovaná k občanům je nízká. Obec je uklizená, rozpočet obce je vyrovnaný, není asi nic zásadního, co by lidem v obci vadilo. Pravděpodobně ale panuje i pocit, že by toho obec pro občany mohla dělat více.

Ve výzkumu byla uvedena byla i otázka, která nabídla možnost vyjádření vlastního názoru na to, jaký typ akce by občané v obci ještě uvítali. Padly zde tyto odpovědi:

- Akce pro děti
- Cvičení – Pilates nebo jóga, vzdělávací přednášky, masopustní průvod
- Dětské dny
- Divadlo, jiné sportovní akce než fotbal
- Dny obce myšleno společensko – kulturní setkávání
- Hudební, sportovní
- Jakékoliv akce, kde se potkávají občané
- Kolektivní akce pro děti – hraní her, pěší túry, poznávání přírody – stavění přístřešku jen z odpadu přírody. Úklid polních cest a lesů.
- Kultura, přednášky
- Kulturní akce např. divadelní představení, zájezdy po naší vlasti
- Letní kino, divadelní spolek
- Masopustní průvod, obnovení průvodu světlušek (na halloween), den dětí v podobě dnu pro celé rodiny
- Obnovit májové slavnosti
- Ples, letní kino

- Plesy, karneval pro děti, cvičení (tanec, posilování, cokoliv k pohybové aktivitě v nějakých skupinových lekcích), atp.
- Pomoc důchodcům – nákup potravin
- Posezení pro všechny obyvatele, ankety, společné rozhodování o budoucnosti obce...
- Seniorské aktivity, cvičení, čtení, ruční práce, zahrada – soutěže atd.
- Společenské taneční zábavy, kino
- Společné cvičení seniorů
- Tvořivé, kreativní
- Velikonoční akce
- Více akcí pro děti se zaměřením na sport
- Více akcí za účelem stmelení a poznání se se obyvateli obce
- Zábavy, Obnovení tradice (Máje)
- Zabezpečení čerstvého pečiva

Z těchto odpovědí vyplývá, že i když obec pár akcí pro veřejnost nabízí, tak nejsou buď dostatečně atraktivní, nebo nejsou zaměřeny na širší oblast obyvatel. Akce, které jsou nyní obcí organizované, jsou zaměřené pouze na děti nebo pouze na seniorky (jen ženy). Z akcí, které jsou určeny pro dospělou veřejnost je jen úklid obce a rozsvícení vánočního stromku. Ale od oslovených respondentů je vidět, že by zájem o další akce byl.

Další otázka měla za cíl zjistit, zda občané obce tráví volný čas jako jsou víkendy, svátky či dovolené přímo v obci (graf 11). 78 lidí odpovědělo, že volný čas tráví převážně v obci, 32 osob jej tráví v obci zhruba z poloviny a 2 osoby odpověděly převážně ne, tedy tráví osobní čas jinde. Pro obec je to velmi pozitivní zjištění, lidé jsou v obci rádi a nemají žádný důvod odjíždět jinam. Naopak sem prchají chalupáři z měst, kde takové klima nemají.

Na otázku, jak často se lidé schází s vybranými skupinami lidí (grafy 13-16), za které byli zvoleni rodinní příslušníci, blízcí přátelé, sousedé a poslední byli známí ze spolků odpovídali respondenti následovně. S rodinou se nejvíce osob schází pravidelně každý týden. S blízkými přáteli se respondenti schází nejčastěji každý týden nebo každý měsíc. Setkávání se sousedy odpovídající nejčastěji nedokázali posoudit. Ti, kteří si z nabídky odpovědí vybrali, odpovídali nejčastěji, že se stýkají se sousedy každý týden. Setkávání se známými ze spolků také respondenti nejčastěji nedokázali posoudit. Tyto odpovědi souvisí se členstvím ve spolcích, kdy většina respondentů v žádném spolku nepůsobí.

Následující otázka měla zjistit, zda občané obce vnímají své sousedy jako přátele (graf 17). Na výběr měli respondenti ze čtyř možností. 32 jich odpovědělo, že ano, 70 osob odpovědělo, že jen některé, 6 osob sousedy za přátele nepovažuje a 4 osoby využilo odpověď nevím. Zde je patrné, že přátelství je citlivý vztah a nelze jej navázat s každým. Je tedy pochopitelné, že většina osob odpověděla, že za přátele považuje jen některé. Celkově jsou ale v obci vřelé vztahy, a tak se není čemu divit, že si téměř každý v obci někoho za přítele najde.

Na tuto problematiku navazuje i otázka, která zkoumala, zda je pro občany obce důležitá důvěra mezi sousedy (graf 18). Zde mohli respondenti vybrat z pěti možností. 59 osob odpovědělo, že ano, 43 osob odpovědělo spíše ano, pro 4 respondenty důvěra důležitá spíše není, a pro 5 osob není důležitá vůbec. 1 respondent využil odpověď nevím. Důvěra a přátelství jde většinou ruku v ruce a výzkum to touto otázkou potvrdil drtivá většina respondentů odpověděla, že považuje sousedy za přátele a zároveň odpověděla i na to, že je důležitá i důvěra mezi sousedy.

S předešlými otázkami souvisí i vliv sousedských vztahů na spokojenost s životem v obci (graf 20). 47 respondentů odpovědělo, že úroveň sousedských vztahů značně ovlivňuje jejich spokojenost s životem v obci, 48 osob tyto vztahy nijak výrazně jejich spokojenost neovlivňuje a 11 respondentům to spokojenost se životem v obci vůbec neovlivňuje. 6 respondentů využilo odpověď nevím. Dotazovaných, kteří odpověděli, že úroveň vztahů značně jejich spokojenost ovlivňuje je opět velký počet, ačkoliv podobný počet je i těch, kterým vztahy spokojenost nijak výrazně neovlivňují. Je to především tím, že ne s každým je nutné mít dobré vztahy proto, aby byl člověk sám se životem v obci spokojen. Dobré vztahy jsou tak příjemným pozitivem, nikoliv podmínkou spokojeného života.

Další otázka zkoumala to, zda si lidé v obci se svými sousedy povídají, nebo zda se i navštěvují doma (graf 21). Odpovědi mohli respondenti zvolit více. 83 osob odpovědělo, že si povídají jen přes plot nebo na ulici. 36 občanů se navštěvuje i doma a 9 osob odpovědělo, že si nepovídají, protože není důvod. 2 osoby odpovědět nechtěly. Přátelství může mít mnoho podob, menšina respondentů se navštěvuje i doma, a to formou povídání u kávy, skleničky vína, nebo na společných oslavách či společném grilování. Většina respondentů ale zůstává u neformálnějšího setkávání, případně jen prohození pár slov při setkání před domem. Je to minimalistický ale účinný způsob, jak udržet vztahy aktivní.

Aktivní vztahy se dají udržovat i při řešení nějakých společných problémů (graf 22). 13 osob uvedlo, že společné problémy řeší velmi často, 76 osob jej řeší pouze výjimečně, 18 osob žádné společné problémy ještě neřešilo. 5 osob nechtělo odpovědět. Menší počet osob, kterými jsou pravděpodobně rezidenti s kratším pobytem, problémy ještě neřešilo, ale je to v podstatě jen otázka času, kdy něco takového nastane a jak se k tomu dotyční postaví.

Na podobné téma se ptala i další otázka, a to, zda si lidé mezi sebou pomáhají (graf 23). 22 osob odpovědělo, že si pomáhají pravidelně, 71 osob si pomáhá ne příliš často, 15 občanů si nepomáhá vůbec a 4 respondenti odpovědět nechtělo. I zde je vidět ochota a vysoká úroveň sociálních vztahů mezi občany. Ve většině případů je jedná hlavně o menší výpomoc v podobě zapůjčení surovin k vaření, drobného nářadí, nebo pomoci někam odnést či vynést těžší předmět. Důležité je mít se na koho obrátit. Stejně tak působí i odpovědi na otázku, jak často se na občany obracejí sousedé, aby jim pomohli řešit nějaký problém, nebo obtížnou životní situaci (graf 24). 52 lidem se tato situace stala již několikrát, 15 osobám se stala pouze jednou, 39 lidem se ještě nestala a 6 osob odpovědět nechtělo. Větší problém či obtížná životní situace je již složitější záležitost a zde je patrné, že právě i tyto se místním občanům stávají. Dále je patrné, že jak se na občany obrací jejich sousedé, tak stejně tak i oni sami mají možnost se obrátit na souseda se žádostí o pomoc zpět (graf 25). V otázce, zda když se člověk sám dostane do obtížné situace, zda má mezi sousedy někoho, koho může požádat o pomoc tedy 56 respondentů odpovědělo, že takových sousedů má více, 29 osob má jednoho souseda, který pomůže, 13 respondentů nikoho takového nemá a 14 respondentů nevědělo. Celkový pocit obyvatel na ostatní obyvatele obce byl zkoumán v otázce, zda si myslí, že si ostatní lidé v obci navzájem pomáhají (graf 26), nebo se starají jen o sebe. 16 lidí odpovědělo, že si lidé většinou pomáhají, 67 lidí je přesvědčeno, že pomáhají jen někteří a 14 respondentů si myslí, že se ostatní starají jen o sebe. 15 osob zvolilo odpověď nevím. Z těchto odpovědí vyplývá, že jen velmi málo lidí je přesvědčeno, že by pomáhali skoro všichni, ale většina je přesvědčena, že jsou přesto lidé, kteří pomáhají. Respondenti, kteří odpověděli, že si lidé nepomáhají, pravděpodobně narazili na něčí neochotu, nebo sami pomoc odmítají. Další dotazování, kteří zvolili odpověď nevím, spíše nedokázali odpovědět na to, zda pomáhají i jiní než ti, které sami znají a se kterými si takto pomáhají. Všichni totiž neznají všechny, a právě třeba nově příchozí obyvatelé stále nejsou známí pro ostatní původní rezidenty. Jak je zřejmé z další otázky, která zkoumala navazování vztahů s nově přistěhovanými sousedy (graf 27). 6 respondentů odpovědělo, že vztahy navazují, 60 osob zatím vztahy navázalo jen s některými a 41 lidí s novými sousedy vztahy nenavazuje.

5 respondentů nechtělo odpovědět. Je tedy zřejmé, že akce, které by přilákaly větší počet dospělých osob, kde by měli možnost se setkat a případně poznat původní rezidenti s těmi novými by k tomu jistě napomohly. Pak by mohl být i jiný pocit z integrace nových rezidentů do místní komunity (graf 28). Právě na tuto rychlost integrace se ptala i další otázka výzkumu. 13 obyvatel odpovědělo, že integrace probíhá rychle, 50 lidí odpovědělo, že probíhá spíše pomaleji, 11 osobám se zdá, že integrace nových lidí rychle neprobíhá a 38 osob odpověď nevědělo.

Se spokojeností a sousedskými vztahy souvisí i pocit bezpečí místních občanů (graf 29). 28 osob se v obci rozhodně cítí bezpečně, 61 občanů se cítí spíše bezpečně, 20 respondentů odpovědělo, že tak na půl, 2 osoby se bezpečně spíše necítí a 1 osoba se v obci rozhodně bezpečně necítí. Jen jedna žena vepsala do dotazníku, že se necítí zcela bezpečně kvůli provozu na hlavní silnici. Pravdou je, že ne všichni jezdí tak, jak by měli a rovná silnice vedoucí skrz obec nabádá k rychlejší jízdě. Zde by bylo vhodné, aby obec vybudovala nějaké donucovací opatření, ať už retardéry nebo kamery, aby rychlost provozu v obci zmírnila. Co se týká kriminality v Jeviněvsi, tak ta je zde téměř nulová, i když občasná drobná krádež se nevyhýbá ani této obci, jak je zřejmé z dalších odpovědí. Následující otázka tedy na bezpečí v obci navázala a ptala se respondentů, zda se někdy dotazovaný sám nebo někdo z jeho blízkých stal obětí trestného činu v obci (graf 30). Odpovědi mohli respondenti zvolit více. 30 dotazovaných se s trestnou činností setkala osobně, 22 osob má někoho blízkého, kdo byl obětí trestného činu v obci a 61 respondentů se s takovým činem v obci ještě nesetkal. 1 dotazovaný nechtěl odpovědět.

Do kategorie spokojenosti by se dala zařadit otázka, která zkoumala, zda respondenti někdy uvažovali, nebo momentálně uvažují o přestěhování jinam (graf 12). 20 osob o přestěhování uvažovalo a 89 osob nikoliv. 3 respondenti se odpovědi zdrželi. Většinu rezidentů tedy život v Jeviněvsi vyhovuje a našli zde svůj domov, který nemají důvod měnit.

Poslední otázka v dotazníku se zaměřila na celkovou spokojenost se životem v Jeviněvsi (graf 31). 36 osob je velmi spokojených, 69 dotazovaných je spíše spokojených, 5 obyvatel je spíše nespokojených a 2 osoby nechtěly odpovědět. Spokojenost v obci zaručuje nejen její atraktivita, kterou zaručuje poloha a dostupnost do měst, či na dálnici, ale také klid, přístup do přírody, uklizený vzhled, přízřívobiví občané a celkové vztahy všech obyvatel.

4.3.3.2 Vyhodnocení dotazníkového šetření – vybrané skupiny

Další zpracování se zaměřilo na rozdíly odpovědí osob rozdělených podle délky života v obci. Za dvě zkoumané skupiny byly pro toto hodnocení zvoleni respondenti z kategorie občanů žijících v obci méně než 5 let a déle než 5 let. Grafické vyhodnocení jednotlivých otázek je uvedeno v Příloze E.

Z výzkumu byla zjišťována závislost mezi délkou pobytu v obci a členstvím ve spolku TJ Sokol Jeviněves (tab.6), který se v obci stará především o sportovní vyžití občanů. Přidruženým členem není nikdo z přistěhovalých, ale řádným členem se stalo v porovnání se starousedlíky větší procento osob. Zde tedy vyšlo, že noví lidé v obci mají o sport větší zájem než starousedlíci.

Další spojitost otázek sledovala účast na akcích pořádaných některou místní organizací (tab.7). I zde byli vyhodnoceni nově přistěhovalí jako aktivnější v účasti na těchto akcích. Zde se jedná nejvíce o akce jako je taneční zábava, sportovní utkání nebo třeba vinařská stezka. Do kategorie obyvatel s kratším pobytem spadají převážně mladší lidé, kteří bývají více akční, výsledky jsou tedy pochopitelné.

Další otázkou bylo, zda lidé tráví volno v obci (tab.8). Zde vyšlo, že nejvíce volného času tráví v obci ti, co zde žijí nejdéle. Nově příchozí jsou ale hned jako následující skupina, která tráví převážnou část volného času v obci. Ve srovnání jsou si tedy obě skupiny podobné a rozdíly mezi nimi nejsou. Chalupáři vyloženě jezdí trávit volný čas do Jeviněvsi, proto se není čemu divit, že stálí rezidenti volí toto místo také za vhodné. Mají dostatek vyžití jak na svých pozemcích, tak i na sportovištích nebo v okolní přírodě.

Dále bylo také zkoumáno, zda respondenti přemýšleli o přestěhování jinam (tab.9). Zde jsou počty relativně vyrovnané, z obou skupin odpověděli více než $\frac{3}{4}$ respondentů, že o tom vůbec nepřemýšleli, a tudíž mezi starousedlíky a nově přistěhovalými rozdíl není. Český národ patří v otázce bydlení spíše ke konzervativní skupině lidí, proto není častou skutečností stěhování za prací. Navíc jsou lidé s nemovitostí svázáni většinou hypotékou, a tak volí převážně jednu nemovitost za život. Jeviněves navíc nabízí dobré podmínky k životu, a proto když se se již někdo rozhodne tady bydlet, pravděpodobně již nemá důvod odcházet jinam.

Další otázka se věnovala pocitu vnímání sousedů jako přátel (tab.10). Nejvíce za přátele vnímají sousedy ti, co jsou v obci nejdéle, a to pravděpodobně proto, že již mají za délku svého pobytu přátel nejvíce a vztahy už mají časem utužené. Ostatní osoby opět odpověděly v podstatě vyrovnaně a nově příchozí se tak od ostatních nijak výrazně neliší.

Výsledek otázky na důležitost důvěry mezi sousedy (tab.11) byl mezi sledovanými skupinami znázorněn opět jako vyrovnaný. Pro většinu obyvatel je důvěra mezi sousedy důležitá nebo alespoň spíše důležitá. Pravděpodobně nikdo by nechtěl za souseda někoho, kdo je nepřizpůsobivý, narušuje pořádky a podílí se na kriminalitě. V obci se nachází několik obyvatel, kteří přes den vůbec nezamykají vstupní branku, a tak kdokoliv by chtěl, mohl by k nim vstoupit na pozemek. Důvěra tak jde ruku v ruce se slušností a takové jednání by si v obci nikdo nedovolil.

Na otázku spokojenosti s vedením obce byl již výraznější rozdíl mezi kategoriemi (tab.12). Starousedlíci převažují v možnosti, že jsou zcela spokojeni, ale nově přistěhovalí převažují v odpovědi, že jsou jen spíše spokojeni. Zde je patrné, že starousedlíci jsou již na režim vedení obce zvyklí. Kdežto nově přistěhovalí mají i jiné zkušenosti z předchozí oblasti bydlení a pravděpodobně jim ve vedení této obce něco schází. Nebylo by od věci vyslyšet přání obyvatel, buď z poskytnutého výzkumného šetření této práce, nebo i dalším šetřením v podobě třeba ankety rozeslané přímo vedením obce.

Výsledek další otázky vysvětluje vliv úrovně sousedských vztahů na spokojenost se životem v obci (tab.13). Zde jsou výsledky téměř vyrovnané. Vyplývá zde ale, že obě skupiny obyvatel se zde spíše dělí na jiné dvě skupiny, a to na ty, kterým sousedské vztahy značně ovlivňují spokojenost se životem v obci a na ty, kterým tyto vztahy nijak výrazně život neovlivňují. Pravděpodobně se dá říci, že se v obci dá spokojeně žít i bez přátelství se sousedem, avšak nesmí tam naopak vzniknout nějaké nepřátelství, které by snižovalo komfort života. S délkou pobytu v obci však toto dělení nijak nesouvisí.

Společné problémy se svými sousedy řeší výjimečně spíše starousedlíci (tab.14). Často řeší tyto problémy i ti, co jsou v obci nejdéle, ale i ti, co jsou nově přistěhovalí. Z této otázky vychází starousedlíci s větším podílem ale také právě pro samotnou délku života v obci, a tudíž jistě neměli srovnatelné možnosti jakékoliv problémy řešit.

Další otázka zkoumala, zda si lidé se svými sousedy pomáhají (tab.15). Zde z výzkumu vyplynulo, že nově přistěhovalí si pravidelně pomáhají více. Starousedlíci si pomáhají také, ale často se jim to nestává. Zde tedy rozdíl částečně je. Je to ale zase především tím, že stálí rezidenti jsou již zařízení a za délku svého pobytu mají již vše, co k životu potřebují. Noví rezidenti si pravděpodobně pomáhají hlavně mezi sebou, a to také proto, že žijí v oddělených lokalitách na okrajích obce.

Podobnou problematiku zkoumala i otázka, zda se na respondenty obracejí sousedé s prosbou o řešení problému nebo obtížné životní situace (tab.16). Zde také převažují nově

přistěhovalí, kterým se tato situace stala již vícekrát, a naopak mají nejmenší zastoupení v odpovědi, že se to ještě nestalo. I zde tedy nově příchozí působí jako vstřícnější. Avšak znovu to může být tím, že si v oddělené lokalitě vytvořili svoji vlastní komunitu, která je od komunity původních obyvatel vzdálená nejen oblastí, ale i svou povahou.

Výsledek následující otázky, zda mají respondenti někoho, na koho se mohou obrátit v obtížné situaci (tab.17) je v průměru vyrovnaný u obou skupin respondentů. Žádný rozdíl mezi skupinami tedy není. Zde lokalita či komunita žádnou roli nehraje

Další otázka zkoumala vnímání respondentů, zda si ostatní lidé v obci pomáhají, či nikoliv (tab.18). V odpovědi, že pomáhají jen někteří byli nejvíce zastoupeni starousedlíci a nově přistěhovalí si v porovnání se starousedlíky více myslí, že se ostatní starají jen o sebe. Zde je tedy také zjevný rozdíl. Pravděpodobně tu hraje roli právě to, že si noví rezidenti pomáhají jen mezi sebou a mají pocit, že mezi ostatními to tak neprobíhá. Kdežto stálí obyvatelé již vědí, kdo pomáhá či nikoliv.

Následně bylo zkoumáno, zda respondenti navazují vztahy s nově přistěhovanými (tab.19). Z odpovědí vyšlo, že respondenti vztahy buď nenavazují anebo zatím jen s některými. Avšak rozdíly v názorech mezi zkoumanými skupinami zde výrazné nejsou. Občané obou skupin nemají příliš příležitosti se poznávat a navazovat nové vztahy. Oblasti bydlení jsou vzdálené a jen tak na ulici se lidé spíše neseznámí. V tomto by pomohl alespoň obchod s potravinami, kde by mohli lidé získat alespoň vizuální kontakt a povědomí, kdo v obci bydlí. Na společných akcích by tak bylo jednodušší navázat i další kontakt a podpořit tak interakci nových obyvatel.

Toto právě bylo zkoumáno dále, tedy pocit respondentů, zda se nově přistěhovalí integrují rychle (tab.20). Sami přistěhovalí jsou zastoupeni největší částí v odpovědi, že integrace probíhá rychle. Mají tak pocit, že jsou součástí komunity, účastní se sportovních akcí, snaží se zapojovat i do ostatního života v obci. Starousedlíci ale převažovali v odpovědi, že integrace nových probíhá spíše pomaleji. Zároveň byli starousedlíci ti, co nejčastěji vybrali odpověď nevím. Ve výsledku lze říci, že v této otázce rozdíl je. Je ale výrazný rozdíl v počtu těch nových a těch původních obyvatel. Ne všichni stálí rezidenti na všechny akce chodí, a tak případné zapojení nových občanů do komunity ani nevnímají.

Následující otázka měla za úkol zjistit, zda se respondenti v obci cítí bezpečně (tab.21). Nově přistěhovalí převažují v odpovědi rozhodně ano a starousedlíci naopak převažují v odpovědi spíše ano. Rozdíl odpovědí obou skupin je výrazný. V dřívější době docházelo k drobným krádežím, což se v posledních 5. letech již nestalo a nově příchozí se

takovou událostí pravděpodobně nikdy za svůj pobyt v obci nesetkali. Bezpečnost lze hodnotit i z pohledu silničního provozu, kde původní zástavba, a tudíž stálí rezidenti mají nemovitosti spíše u hlavní silnice, kdežto nová výstavba je v lokalitách mimo hlavní silnici. Z tohoto pohledu je pochopitelné, že starousedlíci nějaké obavy mají.

Poslední otázka byla směřována na celkovou spokojenost se životem v obci (tab.22). Rozdíl je v této otázce velice výrazný. Zatímco starousedlíci jsou převážně spíše spokojeni, tak u nově přistěhovalých převažuje odpověď, že jsou velmi spokojeni. Toto zjištění jen potvrzuje všechny předešlé otázky a díky spokojenosti nových občanů má obec předpoklady se i nadále rozrůstat.

5 Shrnutí a diskuse

5.1 Vyhodnocení stanovených hypotéz

Tato kapitola se věnovala výsledkům zpracování výše stanovených hypotéz v kapitole 4.3.1 a dále je popsáno vyhodnocení, zda byly hypotézy potvrzeny, či vyvráceny. Vyhodnocení dotazníkových odpovědí pro statistické výpočty bylo uskutečněno prostřednictvím programu SPSS.

Hypotéza 1 Spokojenost se životem v obci souvisí (ot.30) s délkou pobytu v obci (ot.4)

Tabulka 7 zpracování Hypotézy č. 1

Hypotéza č.1		4. Jak dlouho v Jeviněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?				
		více než 40 let	21-40 let	5-20 let	méně než 5 let	
30. Jak jste celkově spokojen/a se životem v Jeviněvsi?	jsem velmi spokojen/a	Count	8	11	9	8
		% within 4. Jak dlouho v Jeviněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?	28,6 %	32,4 %	27,3 %	47,1 %
	jsem spíše spokojen/a	Count	18	22	20	9
		% within 4. Jak dlouho v Jeviněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?	64,3 %	64,7 %	60,6 %	52,9 %
	jsem spíše nespojen/a	Count	1	1	3	0
		% within 4. Jak dlouho v Jeviněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?	3,6 %	2,9 %	9,1 %	0,0 %
	nechci odpovědět	Count	1	0	1	0
		% within 4. Jak dlouho v Jeviněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?	3,6 %	0,0 %	3,0 %	0,0 %

Zdroj: vlastní zpracování z programu SPSS

Výsledky první hypotézy jsou velmi jasné a lze potvrdit závislost spokojenosti se životem v obci s délkou pobytu v obci. Nejvíce spokojeni jsou ti rezidenti, kteří žijí v obci krátce, jsou výrazně spokojenější (47,1 % velmi spokojených), než osoby žijící v obci déle (velmi spokojených je jen 27-32 % podle délky života v obci).

Hypotéza 1 tedy byla zcela potvrzena.

Hypotéza 2 Pomáhání sousedům (ot.22) záleží na věku obyvatele (ot.2)

Výsledky druhé hypotézy jsou již méně rozdílné, a tak nelze potvrdit závislost skutečnosti vzájemného pomáhání se sousedy na věku obyvatel. Pomáhají lidé ze všech věkových skupin, ale spíše nepravidelně než pravidelně, více ti ve středním věku, ale míra pomáhání ostatním se snižuje s věkem, tedy s rostoucím věkem roste počet těch, co již fyzicky pomáhat nezvládají.

Hypotéza 2 tedy nebyla potvrzena.

Hypotéza 3 Pocit bezpečí v obci (ot.28) záleží na pohlaví (ot.1)

Tabulka 8 zpracování Hypotézy č. 3

Hypotéza č.3		1. Jaké je Vaše pohlaví?		
		žena	muž	
28. Cítíte se v Jevíněvsi bezpečně?	rozhodně ano	Count	14	14
		% within 1. Jaké je Vaše pohlaví?	25,0 %	25,0 %
	spíše ano	Count	25	36
		% within 1. Jaké je Vaše pohlaví?	44,6 %	64,3 %
	tak napůl	Count	15	5
		% within 1. Jaké je Vaše pohlaví?	26,8 %	8,9 %
	spíše ne	Count	2	0
		% within 1. Jaké je Vaše pohlaví?	3,6 %	0,0 %
	rozhodně ne	Count	0	1
		% within 1. Jaké je Vaše pohlaví?	0,0 %	1,8 %

Zdroj: vlastní zpracování z programu SPSS

Výsledky třetí hypotézy jsou velmi výrazné. Zde lze potvrdit závislost pocitu bezpečí na pohlaví respondentů. Ačkoliv u žen je odpověď „spíše ano“ také zastoupena v nejvyšším počtu, u mužů je tento výsledek značně převládající.

Hypotéza 3 tedy byla potvrzena.

Hypotéza 4 Účast na akcích pořádaných některou místní organizací (ot.10) závisí na tom, zda člověk v obci žije trvale, nebo je zde jen jako chalupář (ot.5)

Tabulka 9 zpracování Hypotézy č. 4

Hypotéza č.4		5. V obci jste..			
		trvale žijící	chalupář/ka	nechci odpovědět	
10. Jak často navštěvujete akce pořádané nějakou místní organizací?	často	Count	42	1	0
		% within 5. V obci jste..	41,6 %	10,0 %	0,0 %
	jen vyjíměčně	Count	45	7	1
		% within 5. V obci jste..	44,6 %	70,0 %	100,0 %
	nikdy	Count	11	2	0
		% within 5. V obci jste..	10,9 %	20,0 %	0,0 %
	nechci odpovědět	Count	3	0	0
		% within 5. V obci jste..	3,0 %	0,0 %	0,0 %

Zdroj: vlastní zpracování z programu SPSS

Výsledky čtvrté hypotézy jsou opět jasné, místní se v daleko větší míře účastní „často“ (41,6 % vs. 10 % u chalupářů), a také jen 10 % se neúčastní nikdy, zatímco u chalupářů je to 20 %. Závěr je tedy takový, že existuje prokazatelný rozdíl mezi četností účasti na akcích mezi trvale žijícími a chalupáři.

Hypotéza 4 byla jasně potvrzena.

Hypotéza 5 Účast ve volbách (ot.9) závisí na nejvyšším dokončeném vzdělání (ot.3)

Pátá hypotéza potvrzuje nepatrnou závislost účasti u voleb na dosaženém vzdělání. V odpovědi, že k volbám chodí vždy, odpovídali nejčastěji lidé s úplným středním, nebo

vysokoškolským vzděláním, a dále je patrné, že čím vyšší vzdělání, tím častější pravidelná účast u voleb – stoupá to od 47 po 56 %.

Hypotéza 5 nebyla jasně potvrzena.

Hypotéza 6 Trávení volného času v obci (ot.13) záleží na tom, ve které části obce člověk bydlí (ot.12)

Tabulka 10 zpracování Hypotézy č. 6

Hypotéza č.6		12. V jaké části Jeviněvsi žijete / máte rekreační objekt?			
		v původní zástavbě blíž centru obce	v novějších domech na okrajích obce	nechci odpovědět	
13. Trávíte volný čas v Jeviněvsi? (víkendy, svátky, dovolené)	převážně ano	Count	61	17	0
		% within 12. V jaké části Jeviněvsi žijete / máte rekreační objekt?	71,8 %	65,4 %	0,0 %
	zhruba z poloviny	Count	23	8	1
		% within 12. V jaké části Jeviněvsi žijete / máte rekreační objekt?	27,1 %	30,8 %	100,0 %
	převážně ne	Count	1	1	0
		% within 12. V jaké části Jeviněvsi žijete / máte rekreační objekt?	1,2 %	3,8 %	0,0 %

Zdroj: vlastní zpracování z programu SPSS

Výsledek šesté hypotézy naznačuje, že ačkoliv obě skupiny respondentů – ti, co žijí v původní zástavbě i ti, co žijí v novějších domech na okrajích obce tráví spíše volný čas v obci, tak výsledné procento ukazuje na jistou závislost trávení volného času na umístění bydliště, které převládá právě u osob žijících v původní zástavbě.

Hypotéza 6 byla částečně potvrzena.

Hypotéza 7 Vzájemná sousedská výpomoc (ot.22) souvisí s délkou pobytu v obci (ot.4)

Tabulka 11 zpracování Hypotézy č. 7

Hypotéza č.7			4. Jak dlouho v Jeviněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?			
			více než 40 let	21-40 let	5-20 let	méně než 5 let
22. Pomáháte si se svými sousedy	ano, pravidelně	Count	6	4	7	5
		% within 4. Jak dlouho v Jeviněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?	21,4 %	11,8 %	21,2 %	29,4 %
	ano, ale často se to nestává	Count	18	25	18	10
		% within 4. Jak dlouho v Jeviněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?	64,3 %	73,5 %	54,5 %	58,8 %
	ne	Count	3	5	5	2
		% within 4. Jak dlouho v Jeviněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?	10,7 %	14,7 %	15,2 %	11,8 %
	nechci odpovědět	Count	1	0	3	0
		% within 4. Jak dlouho v Jeviněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?	3,6 %	0,0 %	9,1 %	0,0 %

Zdroj: vlastní zpracování z programu SPSS

Sedmá hypotéza ukázala, že není zcela zřejmá závislost na délce života v obci. Ve všech kategoriích délky života v obci lidé pomáhají sousedům příležitostně („ano, ale často se to nestává“) ve více než 50 %, nejvíc v kategorii 21-40 let v obci. Pravidelnou výpomoc však poskytují nejčastěji noví obyvatelé (do 5 let v obci) – téměř 30 %.

Hypotéza 7 byla částečně potvrzena.

Hypotéza 8 Vnímání souseda za přítele (ot.16) závisí na délce pobytu v obci (ot.4)

Tabulka 12 zpracování Hypotézy č. 8

Hypotéza č.8			4. Jak dlouho v Jeviněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?			
			více než 40 let	21-40 let	5-20 let	méně než 5 let
16. Vnímáte zdejší sousedy jako přítele?	ano	Count	12	7	9	4
		% within 4. Jak dlouho v Jeviněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?	42,9 %	20,6 %	27,3 %	23,5 %
	ne	Count	1	1	3	1
		% within 4. Jak dlouho v Jeviněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?	3,6 %	2,9 %	9,1 %	5,9 %
	nevím	Count	0	1	1	2
		% within 4. Jak dlouho v Jeviněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?	0,0 %	2,9 %	3,0 %	11,8 %
	jen některé	Count	15	25	20	10
		% within 4. Jak dlouho v Jeviněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?	53,6 %	73,5 %	60,6 %	58,8 %

Zdroj: vlastní zpracování z programu SPSS

Výsledek osmé hypotézy také jasně potvrzuje závislost vnímání sousedů jako přátel na délce pobytu v obci. I zde převažuje kategorie obyvatel, kteří žijí v obci v délce mezi 21 a 40 lety.

Hypotéza 8 byla potvrzena.

Hypotéza 9 Navazování sousedských vztahů s nově příchozími (ot.26) závisí na délce pobytu v obci (ot.4)

Výsledky i deváté hypotézy ukázaly, že není jasná závislost v navazování sousedských vztahů s nově příchozími na délce pobytu v obci. Rozdíly existují, ale ne jasná souvislost s délkou života v obci.

Hypotéza 9 byla částečně potvrzena.

Hypotéza 10 Spokojenost se životem v obci (ot.30) závisí na tom, v jaké části obce člověk žije (ot.12)

Poslední desátá hypotéza zkoumala závislost celkové spokojenosti se životem v obci na tom, v jaké části obce člověk bydlí. Spíše spokojení jsou více v původní zástavbě, ale velmi spokojených je více v novějších domech. Celkově jsou skoro všichni spokojeni, takže významná závislost zde není.

Hypotéza 10 nebyla potvrzena.

5.2 Shrnutí

5.2.1 Sousedství

Sousedství je termín používaný k popisu vztahů mezi sousedy, tedy lidmi žijícími vedle sebe nebo v blízkosti. Tento termín označuje nejen fyzickou blízkost obydlí, ale také sociální interakce a vztahy mezi lidmi žijícími v dané lokalitě. Sousedé obvykle sdílejí určité aspekty svého života, jako jsou prostor, zdroje, zvyky, tradice a občas i vzájemnou pomoc či konflikty. Sousedství může být důležité pro pocit sounáležitosti a bezpečí jednotlivců v komunitě. V některých kulturách je důležité udržovat dobré vztahy se sousedy, zatímco v jiných může existovat více anonymita a minimální interakce mezi sousedy.

V Jeviněvsi byla dříve výstavba řešena tak, že zeď jednoho domu byla postavena na hranici pozemku a tvoří tak pomyslný plot k zahradě sousedního domu. V takové stěně pak nebyla okna a bylo tak zajištěno soukromí, kdy k sobě navzájem lidé neviděli. Jedná se o domy spíše dlouhé do zahrady. Ačkoliv tedy měli lidé pozemky veliké a za domy měli ještě zahrady, samotné budovy spolu sousedí velmi blízko. Celá obec je řešena tak, že všechny domy jsou v bezprostřední blízkosti. Jen jediný dům, a to statek pod viničí se nachází několik desítek metrů za posledním domem dané ulice a je tak jediným domem

odloučeným od plynulé zástavby. Nové domy již stojí od plotu dál, a i půdorys domu je řešený tak, že okna jsou většinou situována na všechny strany. U těchto domů lidé ze svých domovů k sousedům do zahrady vidí a soukromí si lidé řeší živými ploty, pevnou zdí, nebo alespoň neprůhlednou sítí na plotě. Fyzická blízkost občanů je tedy určena samotnou výstavbou. Vztahy jsou již závislé na vlastních přístupech a vlastnostech lidí. Vztahy v obci Jeviněves jsou i podle provedeného výzkumu na vysoké úrovni. Sousedé se ve většině případů považují navzájem za přátele, pomáhají si, společně se navštěvují nebo si alespoň povídají na ulici. Obyvatelé rádi tráví svůj volný čas v obci, chodí na společné akce a cítí se společně v obci bezpečně. Dá se tedy říct, sousedství v obci Jeviněves stojí na pevných základech.

5.2.2 Sociální interakce

Sociální interakce je proces, při kterém lidé navzájem ovlivňují své chování, postoje a názory prostřednictvím verbálních a neverbálních komunikačních prostředků. Jedná se o způsob, jak lidé spolu komunikují, vzájemně působí na sebe a tvoří sociální vazby a vztahy. Sociální interakce může probíhat v různých kontextech a prostředích, včetně rodiny, práce, školy, veřejných míst, sociálních médií atd. Důležitou součástí sociální interakce je porozumění sociálním normám, které určují přijatelné chování v různých situacích a prostředích. Sociální interakce je také klíčovým prvkem vytváření a udržování sociálních vztahů a sítí.

V Jeviněvsi je sociální interakce mezi původními rezidenty na ustálené hladině, ale s nově přichozími mladými lidmi zájem o nové a intenzivnější interakce vzrůstá. Lidé žijící v obci déle jsou se životem v obci spíše spokojeni a jsou zvyklí na tempo žití a nemají větší potřeby do zavedeného systému zasahovat. Zúčastňují se veřejných akcí a žijí v poklidu. Ale noví občané jsou plni energie, zapojují se více do sportu, více si pomáhají a jsou tak tažnou silou pro nové a silnější sociální vztahy.

5.2.3 Sociální kapitál

Sociální kapitál je koncept, který označuje soubor sociálních vztahů, sítí, důvěry, reciprocity a normativních hodnot ve společnosti nebo v komunitě, které mohou přinášet různé výhody jednotlivcům a skupinám. Tento termín zdůrazňuje hodnotu sociálních vazeb a interakcí pro dosažení společných cílů, jako je podpora, spolupráce, sdílení informací a zdrojů, vytváření důvěry a solidarity. Sociální kapitál může existovat na různých úrovních,

od osobních vztahů a vazeb v rámci rodiny, přátel a kolegů až po širší sociální sítě a instituce, jako jsou například komunity, spolky, neziskové organizace a podniky. Výzkumy ukazují, že vyšší míra sociálního kapitálu může přispívat k lepší společenské kohezi, ekonomickému rozvoji, zlepšení zdraví a kvality života jednotlivců.

Sociální kapitál v Jeviněvsi a místní sociální komunita se zde silná. Podle výzkumu si lidé věří, spolupracují, pomáhají si v obtížných situacích a alespoň částečně navazují nové vztahy. Spolek TJ Sokol Jeviněves drží pospolu občany již dlouhá desetiletí, a ačkoliv lidé odcházejí a přicházejí, tak spolek je tu pořád a stále se snaží lidi stmelovat a lidé se stále rádi účastní akcí pořádaných tímto spolkem.

5.2.4 Starousedlíci a přistěhovalci

Starousedlíci a přistěhovalci jsou dvě různé skupiny lidí, které se mohou lišit svou historií, zkušenostmi a postavením v dané komunitě.

Starousedlíci jsou lidé, kteří žijí v určitém místě po delší časové období nebo jsou spojeni s určitou lokalitou prostřednictvím své rodiny nebo předků. Mohou mít hlubší kořeny v dané komunitě, často mají rozvinuté vztahy se sousedy a dalšími obyvateli. Mnozí starousedlíci mají pevné vazby na lokální instituce, jako jsou školy, církve, neziskové organizace nebo podniky. Může existovat určitá tradice a stabilita ve způsobu života starousedlíků, protože se často účastní lokálních událostí a aktivit.

Přistěhovalci jsou lidé, kteří se nedávno přestěhovali do nového místa, často z jiného regionu. Mohou se stěhovat z různých důvodů, včetně práce, studia, útěku před konfliktem nebo hledání lepších životních podmínek. Často mohou mít omezené sociální sítě nebo znalosti o novém prostředí a kultuře, což může vést k pocitu izolace nebo nejistoty. Přistěhovalci mohou čelit překážkám při integrování do nové komunity, včetně kulturních rozdílů a nedostatku sociální podpory. Nicméně mohou přinést nové perspektivy, dovednosti a rozmanitost do komunity, což může vést k obohacení kulturního a společenského života.

Je důležité si uvědomit, že každý jedinec má svůj vlastní příběh a zkušenosti, a tak nelze obecně generalizovat všechny starousedlíky ani přistěhovalce. Integrace a vzájemná interakce mezi těmito dvěma skupinami může hrát klíčovou roli v budování kohezní a respektující společnosti.

V Jeviněvsi jsou nově přistěhovalí částečně izolováni právě prostorem, ve kterém mají svou nemovitost a který se nenachází uprostřed původní zástavby, ale právě na okraji. Nelze však říct, že by jim byly kladeny jakékoliv překážky v integraci do stávající komunity.

Naopak se noví občané integrují relativně snadno a jsou tak velkým přínosem pro obec a její rozvoj. Podle získaných výsledků z výzkumu jsou noví rezidenti aktivnější ve sportu, účasti na obecních akcích, více pomáhají sousedům, v obci se cítí bezpečně a jsou celkově spokojenější.

I na základě rozhovoru s bývalým starostou a zdejším rodákem lze potvrdit, že sociální vztahy v obci jsou klidné. Výstavba a rozšiřování obce probíhá pomalu, nevyrůstají zde žádné řadové domy, bytové domy, ani developerské projekty a všechny domy v obci si zachovávají ráz venkovského bydlení. Interakce nových rezidentů tak probíhá pomalu, ale kontinuálně. Jen v obci chybí nějaký významnější stmelovací prostředek, který by dopomohl k zapojení většího počtu obyvatel.

5.3 Diskuse

K této kapitole byly využity data z publikace Sociální kapitál a rozvoj regionu, Příklad Kraje Vysočina od autorů – Věry Majerové, Tomáše Kosteckého a Lud'ka Sýkory.

Např. otázka z grafu na str. 56 se tázala občanů na subjektivní životní úroveň, kde respondenti odpovídali buď špatná, nebo ani dobrá, ani špatná, nebo dobrá. V největším počtu odpovědí byl zastoupen názor, že je úroveň dobrá. Odpověď se dá přirovnat k výzkumné otázce, která zkoumala spokojenost se životem v obci. Zde respondenti odpovídali většinou na možnosti velmi spokojen a spíše spokojen. Výsledky jsou v obou případech podobné a lidé jsou tak přesvědčeni o dobré úrovni života.

Dále tabulka na str. 61 zaznamenala odpovědi na důvěru obyvatel. Za Kraj Vysočina odpovídali respondenti takto: 17,5 % odpovědělo, že je možné lidem důvěřovat, 76,6 % respondentů bylo názoru, že opatrnosti nikdy nezbyvá a 5,9 % respondentů odpovědělo nevím, těžko říct. Ve výzkumu této práce byly otázky trochu jiné, avšak lidé odpovídali tak, že je pro ně převážně důvěra důležitá, že se cítí v obci bezpečně a většina z nich se nikdy nestala obětí trestného činu. Zde je tedy možné konstatovat, že lidé v Jeviněvsi jsou více důvěřiví než obyvatelé osloveni v Kraji Vysočina.

Další tabulka na str.66 zkoumala členství v dobrovolných organizacích. Respondenti z Kraje Vysočina měli na výběr z odpovědí v počtu členství. 58,6 % respondentů nebylo v žádném spolku, 30,6 % bylo v jednom, 7,8 % ve dvou spolcích a 3,0 % ve třech a více.

Z obce Jeviněves odpovídali respondenti, že jsou jen v jednom spolku, většinou to byl TJ Sokol Jeviněves a bylo to v případě 33 % respondentů, zbylých 67 % není členem žádného spolku. V Kraji Vysočina je tak více respondentů ve více spolcích, ale jinak čísla hovoří tak, že jsou výsledky Kraje Vysočina i obce Jeviněves podobné.

Otázka ze str. 68 publikace zkoumala četnost scházení se se sousedy. Občané Kraje Vysočina odpověděli, že 16 % se jich schází každý den, 31,3 % alespoň jednou týdně, 20,8 % alespoň jednou za měsíc a 31,9 % méně často. Občané obce Jeviněves na stejnou otázku odpovídali následovně, 26 % se setkává každý týden, 18 % se setkává jednou za měsíc, 6 % se se svými sousedy setkávají jednou za půl roku a zbytek se s nimi setkává méně často, nebo to nedokáže posoudit. Nabídka odpovědí respondentům byla mírně odlišná, avšak procentuální výsledky jsou opět relativně podobné.

Ze získaných výsledků v porovnání zkoumané obce Jeviněves a Kraje Vysočina vyplynulo, že se od sebe skupiny respondentů až tak neliší. Jen se potvrdila teze, že čím je obec menší, tím jsou vztahy osobnější a vzniká tak větší mezilidská důvěra.

6 Závěr

Cílem této diplomové práce bylo zhodnocení podoby současné sociální interakce v obci a zjištění rozdílů mezi starousedlíky a přistěhovalci. Pozornost byla zaměřena na lokaci bydliště a délku pobytu v obci. V lokalitách s novější výstavbou vznikají menší samostatné komunity mladší generace, která nemá sociální vazby na starousedlíky nebo i mladší generaci z původní zástavby. Vznikají zde tudíž rozdíly, které lze zmírnit hlavně socializací na společných akcích.

Z dotazníkového šetření vyplynulo, že s přílivem nových obyvatel roste oproti roku 2011, kdy byly zveřejněny poslední oficiální výsledky vzdělanostní struktury obyvatel, i úroveň dosaženého vzdělání. I data o fluktuaci jsou pro obec příznivá, a ačkoliv dochází i k odlivu několika osob (často dochází k úbytku počtu obyvatel v důsledku úmrtí starších obyvatel), tak příliv nových osob je v součtu větší a obec se proto znovu rozrůstá. Dále bylo zjištěno, že celá třetina obyvatel má zájem o členství v místním sportovním spolku, který občany sdružuje při pořádání mnoha akcí. Těch se alespoň výjimečně zúčastňuje téměř 86 % obyvatel. Volný čas v obci tráví téměř 70 % a o přestěhování jinam nikdy nepřemýšlelo necelých 80 % obyvatel. Přes 90 % obyvatel vnímá alespoň některé sousedy za přátele a přes 93 % obyvatel je zcela nebo alespoň spíše spokojených se životem v obci. Ačkoliv se tedy jakkoliv může zdát, že komunity mladších a starších jsou odděleny, všichni žijí s respektem k ostatním, v souladu s obcí, nikdo nenarušuje místní pořádky a většina obyvatel má zájem o komunitní dění v obci.

Z rozhovoru s pamětníkem z obce je ale jasné, že doba je jiná a ke spoustě činností, které se vykonávaly dříve je zapotřebí ochota, nadšení a čas a toho právě v dnešní hektické době občanům moc nezbyvá. Celkově ale i tento pamětník shledává přísun mladých do obce pozitivně.

Z provedeného výzkumu dvou výše zmiňovaných skupin (starousedlíků a nově přistěhovalých) je patrné, že ačkoliv jsou nově přistěhovalí v obci nejkratší čas, tak se na životě v obci podílejí nejvíce, jsou nejspokojenější, pomáhají ostatním, mají zájem o dění v obci a cítí se zde bezpečněji. Jsou tudíž hnacím motorem pro rozvoj obce. Obec, potažmo zastupitelstvo by mělo vyslechnout názory a nápady této skupiny obyvatel. Zájem o nové akce pořádané obcí mají současně obě skupiny

respondentů, nevzniká zde tedy vzájemná nevraživost a interakci nových obyvatel nic nebrání.

Význam sousedské spolupráce je pro kvalitu života na venkově klíčový. Sousedská spolupráce na venkově znamená kooperaci a vzájemnou pomoc mezi sousedy v rámci venkovského prostředí. Tato spolupráce má velký význam pro udržení a rozvoj venkovských komunit. Při spolupráci vznikají nejen dobré vztahy, ale rovnou i přátelství udržované i mimo společnou práci. A přátelství vede ke kvalitním sousedským vztahům a ty zase ke spokojenému životu v obci. Vše je tak provázáno, že pokud by neprobíhala třeba jen drobná spolupráce či občasná výpomoc, nevznikaly by žádné vztahy a život na vesnici by se stal životem připomínajícím anonymitu ve městech. A možná právě proto se lidé stěhují právě na vesnici, protože chtějí odbourat anonymitu a chtějí mít se svými sousedy vřelé vztahy. Vždyť nejen při zábavných akcích je legrace, ta může být i při práci – tedy spolupráci a každá práce jde lépe od ruky, když si lidé pomůžou.

7 Seznam použitých zdrojů

Tištěné publikace

- BĚLOHLÁVEK, F., *Organizační chování*. Olomouc: Rubico, 1996. ISBN 80-85839-09-1
- GIDDENS, A. *Sociologie, aktualizované a rozšířené vydání revidované Philipem W. Suttonem*, Cambridge, Překlad Jiroutová Kynčlová, Knotková – Čapková, Krulichová, Orlando, Argo, 2013. ISBN 728-80-257-0807-1
- KELLER Jan, *Dějiny klasické sociologie*, Sociologické nakladatelství (Slon), Praha 1, 2004, ISBN 80-86429-34-2
- KLUFOVÁ, R., *Demografický vývoj a typologie českého venkova v kontextu prostorových souvislostí*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2015, ISBN 978-80-7478-734-8
- LEE R. B. a de Vore I., *Man the Hunter; Aldine de Gruyter*, New York, 1968, ISBN 9780203786567
- MAJEROVÁ, V. a kol.: *Český venkov 2008, Proměny venkova*, Projekt PMSV 1J 016/04-DP2, ISBN 978-80-213-1991-0
- MAJEROVÁ, V., KOSTELECKÝ, T., SÝKORA, L., *Sociální kapitál a rozvoj regionu Příklad Kraje Vysočina.*, České Budějovice, 2011, ISBN 978-80-247-4093-5
- MAŘÍKOVÁ H., PETRUSEK M, VODÁKOVÁ A., *Velký sociologický slovník*, 1996, Praha, I. svazek A-O, ISBN 80-7184-164-1
- OUŘEDNÍČEK, M, ŠPAČKOVÁ, P., NOVÁK, J., *Sub Urbs: krajina, sídla a lidé*, vyd. 1. - Praha: academia, 2013, ISBN 978-80-200-2226-4.
- OUŘEDNÍČEK, M., TEMELOVÁ, J. (eds.). *Sociální proměny pražských čtvrtí*. Vyd. 1. Praha: Academia, 2012, ISBN 978-80-200-2064-2.
SVOBODOVÁ, Hana a kol., *Synergie ve venkovském prostoru*. Brno: GaREP, spol. s r.o., 2011, ISBN 978-80-904308-8-4
- WIRTH, L., *On cities and social life: selected papers / The heritage of sociology*. by Albert J. Reiss, Jr. Chicago: University of Chicago Press 1964. ISSN 0073-1986

Internetové zdroje

- BENWALTEROVIC FARMA, [online]. [cit. 2023-11-13]. Dostupné z: <https://benwalterovicfarma.wordpress.com/>
- BOHUNĚK, B., *Město – venkov, mýty vs. realita*. [online]. Média, marketing, marketingová komunikace a kreativita v reklamě. Dostupné z: http://mam.ihned.cz/c4-10102450-50717710-100000_d-mesto-venkov-myty-vs-realita
- BOURDIEU, P. *Le capital social*. In: *Actes de la recherche en sciences sociales. Vol. 31*, [online], 1980. s. 2-3, [cit. 18-8-2023]. Dostupné z: https://www.persee.fr/issue/arss_0335-5322_1980_num_31_1
- ČSÚ, *Počet obyvatel v obcích – k 1. 1. 2023*, [online], [cit. 2023-11-13]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich-k-112023>
- ČSÚ, *Sčítání domů a bytů*, [online], [cit. 2023-11-13]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/13-2136-03--5_zaver
- ČSÚ, *volba Prezidenta Republiky v lednu 2023*, [online], [cit. 2024-01-22]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/191186781/2200862337.pdf/>
- DEMOGRAFICKÝ PORTÁL, *Demografická historie obce*, [online], [cit. 2023-12-13]. Dostupné z: <https://www.demografickyportal.cz/historie/?action=531871&actionApp=muni&myappid=531871&parentID=531871&parentType=muni>
- DEMOGRAFICKÝ PORTÁL, *Věkové složení obyvatel v obci*, [online], [cit. 2023-12-13]. Dostupné z: <https://www.demografickyportal.cz/moje-app/?actionApp=muni&myappid=531871&parentID=531871&parentType=muni&visitor=1>
- FRIEDKIN, N. E., *Annual Review of Sociology*, 30 [online]. ProQuest Central, 2004. [cit. 14-7-2023]. s. 3. Dostupné z <http://search.proquest.com.infozdroje.czu.cz/?accountid=26997>
- GIDDENS, A., *The Consequences of Modernity*, [online], Stanford: Stanford Univ. Press, 1990, ISBN: 0-7456-0923-6 [cit. 19-10-2023]. Dostupné také z <https://voidnetwork.gr/wp-content/uploads/2016/10/The-Consequences-of-Modernity-by-Anthony-Giddens.pdf>
- HEARTH NET, *Sousedská spolupráce*, [online]. [cit. 11-10-2023]. Dostupné z: <http://blog.hearth.net/sousedska-spoluprace/>
- HONZÁK, R., *Proč jsme dobří?* [online]. Psychologie.cz, 2011. [cit. 18-7-2023]. Dostupné z: <http://psychologie.cz/proc-jsme-dobri/>
- JENIOWES , [online], [cit. 2023-10-10]. Dostupné z: https://www.facebook.com/Jeniowes/?locale=cs_CZ

- JEVINĚVSKÉ VINÁŘSTVÍ, [online], [cit. 2023-11-13]. Dostupné z: <https://www.jevinevske-vinarstvi.cz/>
- KULTURA ROUDNICE, Otevřené vinné sklepy, [online]. [cit. 2023-11-13]. Dostupné z: <https://www.kulturaroudnice.cz/akce/354677-otevrene-vinne-sklepy-na.html>
- MAPY.CZ, mapa obce Jeviněves, [online], [cit. 2023-12-12]. Dostupné z: <https://mapy.cz/zakladni?q=jevin%C4%9Bves&source=muni&id=4473&ds=2&x=14.3395092&y=50.3432929&z=16>
- MYSLIVECKÝ SPOLEK LEDČICE – JEVINĚVES, , [online], [cit. 2023-10-10]. Dostupné z: <https://www.ledcice.cz/myslivecky-spolek-ledcice-jevineves>
- NEŠPOR, Z.R., *Sociologická encyklopedie*, [online]. Sociologický ústav AV ČR, 2018, [cit. 16-8-2023]. Dostupné z: [https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Urbanizace_\(MSgS\)](https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Urbanizace_(MSgS))
- OBEC JEVINĚVES, Historie obce, [online], [cit. 2023-11-14]. Dostupné z: <https://www.jevineves.cz/obec-7/historie-obce/>
- OBEC JEVINĚVES, *Obecní zpravodaj*, [online], [cit. 2023-12-13]. Dostupné z: <https://www.jevineves.cz/obec-7/obecni-zpravodaj/>
- OBEC JEVINĚVES, obrázky [online]. [cit. 2023-12-13]. Dostupné z: <https://www.jevineves.cz/>
- OBEC JEVINĚVES, Program rozvoje obce, [online], [cit. 2023-12-13]. Dostupné z: <https://www.jevineves.cz/urad/program-rozvoje-obce/>
- OUŘEDNÍČEK, M. a kol., *Suburbanizace.cz*, [online]. UK v Praze, Přírodovědecký fakulta, 2008, [cit. 14-8-2023]. ISBN 978-80-86561-72-1, Dostupné také z https://www.suburbanizace.cz/dokumenty/suburbanizace_brozura150.pdf
- PARAGLIDING MAPA, Startovačky – Jeviněves, [online], [cit. 2023-12-16]. Dostupné z: <https://www.paragliding-mapa.cz/startovacky/detail/56/jevineves>
- PERLÍN R., *Venkov, typologie venkovského prostoru, Česká etnoekologie, Etnoekologické semináře v Liběchově*, 1999, [online], [cit. 14-11-2023]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/perlin-pdf.aspx>
- PETRUSEK, M., *Sociologická encyklopedie*, [online], 2018 [cit. 19-11-2023]. Dostupné z: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Spole%C4%8Dnost>
- PLEACE N., *Evropská příručka Bydlení především*, [online] Úřad vlády, Praha 2017, [cit. 14-7-2023]. ISBN 978-80-7440-159-6, Dostupné také z: <https://housingfirsteurope.eu/wp-content/uploads/2021/11/housing-first-guide-czech.pdf>
- RODINNÉ STÁJE JISKRA JEVINĚVES, , [online], [cit. 2023-10-10]. Dostupné z: <https://staje-jevineves.estranky.cz/clanky/klub.html>

- SDRUŽENÍ OBČANŮ OBCÍ JEVINĚVES A SPOMYŠL ZA PÍSKOVNU BEZ ZAVÁZKY, , [online], [cit. 2023-10-11]. Dostupné z: <https://rejstrik.penize.cz/ares/27057992-sdruzeni-obcanu-obci-jevineves-a-spomysl-za-piskovnu-bez-zavazkyo-s>
- SOUKALOVÁ, K., *Kleveta jako prostředek sociální kontroly*, [online]. Pracoviště historické sociologie, Fakulta humanitních studií UK v Praze, [cit. 14-8-2023]. Dostupné z: <https://dspace5.zcu.cz/bitstream/11025/15707/1/Soukalova.pdf>
- ŠAFR J., *Sociální distance, interakce, relace a kategorizace: alternativní teoretické perspektivy studia, sociální stratifikace*, [online], Sociologický ústav Akademie věd České republiky, Praha, 2008, [cit. 24-11-2023], ISBN 978-80-7330-146-0, Dostupné také z https://www.soc.cas.cz/sites/default/files/publikace/safr_-_socialni_distance_interakce_relace_a_kategorizace_alternivni_teoreticke_perspektivy_studia_socialni_stratifikace_final_web.pdf
- ŠAFR J., SEDLÁČKOVÁ M., *Sociální kapitál, Koncepty, teorie a metody měření*, [online], Sociologický ústav Akademie věd České republiky, Praha 2006. [cit. 18-7-2023] ISBN 80-7330-095-8, Dostupné také z: https://www.soc.cas.cz/sites/default/files/publikace/244_ss_06_07.pdf
- ŠUBRT, J., *Čas a prostor v teorii strukturace*, Acta Universitatis Carolinae, Philosophica et Historica 1 Studie Sociologica XIII, 2001, s. 27-42, [cit. 14-11-2023]. Dostupné také z: https://karolinum.cz/data/clanek/4602/PheH_2001_1_0027.pdf
- TJ SOKOL JEVINĚVES, [online], [cit. 2023-10-4]. Dostupné z: <https://www.sokoljevineves.cz/>
- TUČEK, M. (ed.), *Soudržnost společnosti z pohledu české veřejnosti*. [online], Praha: Soc. ústav AV ČR, 2006. 150 s., [cit. 18-7-2023]. ISBN 80-7330-110-5, Dostupné také z: https://www.soc.cas.cz/sites/default/files/publikace/249_ss_06_12_0.pdf
- UNIUM CZ, *Sociální skupiny, Základy společenských věd*, [online], 2011 [cit. 19-10-2023]. Dostupné z: <http://www.unium.cz/materialy/0/0/socialni-skupiny-m32398-p1.html>
- VAN DETH, J. W., „*Measuring Social Capital: Orthodoxies and Continuing Controversies*.“ *International Journal of Social Research Methodology*, vol 6 (1), [online], 2003, [cit. 18-7-2023]. ISSN 1464-5300. Dostupné také z: http://commons.ch/wp-content/uploads/Measuring-Soc-Kap_van_Deth.pdf
- VEŘEJNÁ DATABÁZE ČSÚ, vzdělanostní struktura obyvatel obce Jevíněves, , [online], [cit.2024-03-13]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=uziv-dotaz#k=5&pvokc=43&uroven=70&w=>
- VOLBY CZ, Volby do zastupitelstev obcí konané 23.09. – 24.09.2022 , [online], [cit. 2024-01-22]. Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/kv2022/kv1111?xjazyk=CZ&xid=1&xdz=1&xnumnuts=2106&xobec=531871&xstat=0&xvyber=0>

8 Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratek

8.1 Seznam obrázků

Obrázek 1 Pokles počtu společností lovců a sběračů	14
Obrázek 2 Model měření sociálního kapitálu	20
Obrázek 3 Typy kultur a organizační struktury	23
Obrázek 4 Zjednodušená prostorová struktura metropolitních regionů českých měst.....	27
Obrázek 5 Poloha obce na mapě.....	30
Obrázek 6 Mapa obce	31
Obrázek 7 Obecní kašna	32
Obrázek 8 Obecní znak.....	32
Obrázek 9 vinice s kapličkou Jeviněvského vinařství	34
Obrázek 10 Dlouhodobý vývoj počtu obyvatel obce Jeviněves od roku 1910.....	36
Obrázek 11 Věkové složení obyvatel správní jednotky Jeviněves za rok 2022	37
Obrázek 12 Oslava Mezinárodního dne žen v r. 2015.....	81
Obrázek 13 Jeňoveská Májovka – úklid obce v r. 2015	82
Obrázek 14 pálení čarodějnic	82
Obrázek 15 Dětský den nazývaný „Bezva den“	83
Obrázek 16 Přespolní běh „Jeňoveské brejle“ – dětská kategorie.....	83
Obrázek 17 Mikulášská besídka	84
Obrázek 18 Předvánoční setkání seniorek	84
Obrázek 19 Prezident ve výslužbě Václav Klaus, který do vsi zavítal v r.2013 na návštěvu, se podepisuje místnímu občanovi Václavu Patejdlovi, který kdysi vařil na prezidentském hradě, na fotografii pořízené v r.1995, kde jsou oba společně.	85

8.2 Seznam tabulek

Tabulka 1 Počet obyvatel v obci Jeviněves k 1. 1. 2023	35
Tabulka 2 Demografická historie obce.....	36
Tabulka 3 Vzdělanostní struktura obyvatel obce Jeviněves v roce 2011 a v roce 2021.....	37

Tabulka 4 Pořadí zvolených kandidátů ve volbách do zastupitelstva.....	39
Tabulka 5 Seznam prvních 50 obcí v ČR v pořadí podle nejvyššího % platných hlasů pro Petra Pavla v 1.kole voleb Prezidenta Republiky v lednu 2023	40
Tabulka 6 Výsledky prezidentských voleb 2023	41
Tabulka 7 zpracování Hypotézy č. 1.....	60
Tabulka 8 zpracování Hypotézy č. 3.....	61
Tabulka 9 zpracování Hypotézy č. 4.....	62
Tabulka 10 zpracování Hypotézy č. 6.....	63
Tabulka 11 zpracování Hypotézy č. 7.....	64
Tabulka 12 zpracování Hypotézy č. 8.....	65
Tabulka 13 Starousedlíci vs přistěhovalí v otázce členství v TJ Sokol Jevíněves.....	112
Tabulka 14 Starousedlíci vs přistěhovalí v otázce návštěvnosti akcí	112
Tabulka 15 Starousedlíci vs přistěhovalí v otázce trávení volného času	112
Tabulka 16 Starousedlíci vs přistěhovalí v otázce myšlenky o přestěhování	113
Tabulka 17 Starousedlíci vs přistěhovalí v otázce vnímání sousedů jako přátel	113
Tabulka 18 Starousedlíci vs přistěhovalí v otázce důležitosti důvěry mezi sousedy.....	114
Tabulka 19 Starousedlíci vs přistěhovalí v otázce spokojenosti s vedením obce.....	114
Tabulka 20 Starousedlíci vs přistěhovalí v otázce vlivu sousedských vztahů na spokojenost se životem v obci.....	115
Tabulka 21 Starousedlíci vs přistěhovalí v otázce řešení společných sousedských problémů	115
Tabulka 22 Starousedlíci vs přistěhovalí v otázce styku se sousedy	116
Tabulka 23 Starousedlíci vs přistěhovalí v otázce žádosti sousedem o pomoc	116
Tabulka 24 Starousedlíci vs přistěhovalí v otázce souseda o pomoc	117
Tabulka 25 Starousedlíci vs přistěhovalí v otázce vnímání toho, jak si ostatní pomáhají.	117
Tabulka 26 Starousedlíci vs přistěhovalí v otázce navazování vztahů s nově příchozími	118
Tabulka 27 Starousedlíci vs přistěhovalí v otázce rychlosti integrace přistěhovalých do místní komunity	118
Tabulka 28 Starousedlíci vs přistěhovalí v otázce pocitu bezpečí v obci	119
Tabulka 29 Starousedlíci vs přistěhovalí v otázce celkové spokojenosti se životem v obci	119

8.3 Seznam grafů

Graf 1 otázka č. 1. Jaké je Vaše pohlaví?	98
Graf 2 otázka č. 2. Kolik je Vám let?	47
Graf 3 otázka č. 3. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?	48
Graf 4 otázka č. 4. Jak dlouho v Jeviněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?	49
Graf 5 otázka č. 5. V obci jste.....	98
Graf 6 otázka č. 6. Jste členem spolku TJ Sokol Jeviněves (fotbal, tenis)?	99
Graf 7 otázka č. 8. Zapojujete se jakýmkoliv způsobem do veřejného života v této obci? ..	99
Graf 8 otázka č. 9. Chodíte zde pravidelně k volbám? (do zastupitelstva, parlamentu, prezidentské...).....	100
Graf 9 otázka č. 10. Jak často navštěvujete akce pořádané nějakou místní organizací? ...	100
Graf 10 otázka č. 12. V jaké části Jeviněvsi žijete / máte rekreační objekt?	49
Graf 11 otázka č. 13. Trávíte volný čas v Jeviněvsi? (víkendy, svátky, dovolené).....	101
Graf 12 otázka č. 14. Přemýšlel/a jste nebo přemýšlíte o přestěhování jinam?	101
Graf 13 otázka č. 15. Jak často (přibližně) se scházíte v Jeviněvsi s následujícími lidmi: rodina	102
Graf 14 otázka č. 15. Jak často (přibližně) se scházíte v Jeviněvsi s následujícími lidmi: blízcí přátelé.....	102
Graf 15 otázka č. 15. Jak často (přibližně) se scházíte v Jeviněvsi s následujícími lidmi: sousedé.....	103
Graf 16 otázka č. 15. Jak často (přibližně) se scházíte v Jeviněvsi s následujícími lidmi: známí ze spolků?.....	103
Graf 17 otázka č. 16. Vnímáte zdejší sousedy jako přátele?	104
Graf 18 otázka č. 17. Je pro Vás důležitá důvěra mezi sousedy?	104
Graf 19 otázka č. 18. Jste spokojen/a s vedením této obce? (obecní zastupitelstvo, rozvoj obce).....	105
Graf 20 otázka č. 19. Ovlivňuje úroveň sousedských vztahů Vaši spokojenost s životem v obci?	105
Graf 21 otázka č. 20. Povídate si se svými sousedy? Navštěvujete se se svými sousedy doma?	106
Graf 22 otázka č. 21. Řešíte se svými sousedy jakékoliv společné problémy?	106
Graf 23 otázka č. 22. Pomáháte si se svými sousedy?	107

Graf 24 otázka č. 23. Jak často se na Vás obracejí sousedé, abyste jim pomohl/a řešit nějaký problém, nebo obtížnou životní situaci?.....	107
Graf 25 otázka č. 24. Když se Vy sám/a dostanete do obtížné situace, máte mezi sousedy někoho, koho můžete požádat o pomoc?	108
Graf 26 otázka č. 25. Řekl/a byste, že si ostatní lidé v obci navzájem pomáhají, nebo se starají jen o sebe?	108
Graf 27 otázka č. 26. Navazujete vztahy s nově přistěhovanými sousedy?.....	109
Graf 28 otázka č. 27. Myslíte si, že integrace (začlenění) nově přistěhovalých obyvatel do místní komunity probíhá rychle?	109
Graf 29 otázka č. 28. Cítíte se v Jeviněvsi bezpečně?	110
Graf 30 otázka č. 29. Stal/a jste se někdy Vy nebo někdo z Vašich blízkých obětí trestného činu v obci?	110
Graf 31 otázka č. 30. Jak jste celkově spokojen/a se životem v Jeviněvsi?.....	111

Přílohy

Tato kapitola obsahuje odkazované přílohy v podobě obrázků z akcí, rozhovoru s bývalým starostou, grafů z vyhodnocení dotazníkového šetření a tabulek zpracovaných z provedeného výzkumu.

Příloha A Fotografie z obecních akcí

Obrázek 12 Oslava Mezinárodního dne žen v r. 2015

Zdroj: Obec Jevíněves, Obecní zpravodaj, 1–2/2015

Obrázek 13 Jeňoveská Májovka – úklid obce v r. 2015

Zdroj: Obec Jevíněves, Obecní zpravodaj, 3–4/2015

Obrázek 14 pálení čarodějnic

Zdroj: Obec Jevíněves, Obecní zpravodaj, 3–4/2015

Obrázek 15 Dětský den nazývaný „Bezva den“

Zdroj: Obec Jevíněves, Obecní zpravodaj, 5-9/2016

Obrázek 16 Přespolní běh „Jeňoveské brejle“ – dětská kategorie

Zdroj: Obec Jevíněves, Obecní zpravodaj, 5–9/2016

Obrázek 17 Mikulášská besídka

Zdroj: Obec Jeviněves, Obecní zpravodaj, 11–12/2015

Obrázek 18 Předvánoční setkání senierek

Zdroj: Obec Jeviněves, Obecní zpravodaj, 11–12/2015

Obrázek 19 Prezident ve výslužbě Václav Klaus, který do vsi zavítal v r.2013 na návštěvu, se podepisuje místnímu občanovi Václavu Patejdlovi, který kdysi vařil na prezidentském hradě, na fotografii pořízené v r.1995, kde jsou oba společně.

Zdroj: Obec Jevíněves, Obecní zpravodaj, 12/2013-01/20014

Příloha B Celé znění rozeslaného dotazníku

Níže je citace průvodního dopisu, který byl roznesen s tištěným dotazníkem občanům v obci.

„Vážení sousedé,

jmenuji se Kateřina Macáková, bydlím v Jeviněvsi a studuji PEF ČZU v Praze, obor Veřejná správa a regionální rozvoj a tímto bych Vás chtěla požádat o vyplnění krátkého dotazníku na téma Význam sousedské spolupráce na venkově, který bude sloužit jako podklad pro mou Diplomovou práci.

Dotazník je anonymní (snažte se, prosím, po pravdě odpovědět na všechny otázky) a zabere cca 10 minut Vašeho času, za jeho věnování Vám budu velice vděčná.

Dotazník je určen pouze obyvatelům obce Jeviněves – ať už s pobytem trvalým nebo přechodným a chalupářům.

Pokud mi věnujete i zpětnou vazbu o vyplnění dotazníku, budu ráda – odpovědi i tak zůstanou anonymní.

Dotazník můžete vyplnit v přiložené tištěné podobě, nebo elektronicky na adrese:

<https://dotaznik.czu.cz/index.php/822188?lang=cs>

nebo pomocí QR kódu:

Vyplněný tištěný dotazník můžete odevzdat do poštovní schránky u mého domu č.p. 130 nebo se pro něj v neděli 3.3.2024 osobně zastavím.

Prosím o zaslání Vašich odpovědí v případě elektronické cesty také do 3.3.2024.

Předem děkuji všem, kteří dotazník vyplní.

S pozdravem,

Kateřina Macáková

(tel. 721 308 903)“

Dále je přiložen i úvod v elektronické verzi dotazníku, který pokračuje přesným zněním otázek.

*„Význam sousedské spolupráce na venkově
Průzkum obsahuje 30 otázek.*

Společenský život obyvatel obce Jeviněves

Tento dotazník je určen pro obyvatele i chalupáře obce Jeviněves. Výsledky výzkumu budou využity pro zpracování diplomové práce. Dotazník mohou vyplnit všichni dospělí a děti od 10. let. Za jeho vyplnění předem děkuji. “

1. Jaké je Vaše pohlaví? *

Prosím zvolte pouze jednu z následujících možností:

žena

muž

jiné

nechci odpovědět

2. Kolik je Vám let? *

Prosím zvolte pouze jednu z následujících možností:

10-15

16-30

31-45

46-60

61 a více

nechci odpovědět

3. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání? *

Prosím zvolte pouze jednu z následujících možností:

základní vč. nedokončeného

středoškolské vč. vyučení (bez maturity)

úplné středoškolské s maturitou nebo vyšší odborné

vysoškoškolské

nechci odpovědět

4. Jak dlouho v Jeviněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář? *

Prosím zvolte pouze jednu z následujících možností:

více než 40 let

21-40 let

5-20 let

méně než 5 let

5. V obci jste..*

Prosím zvolte pouze jednu z následujících možností:

trvale žijící

chalupář/ka

nechci odpovědět

6. Jste členem spolku TJ Sokol Jeviněves (fotbal, tenis)? *

Prosím zvolte pouze jednu z následujících možností:

jsem řádný člen - hráč fotbalu, tenisu, člen výboru

jsem přidružený člen (nehráč, jen platím příspěvek)

nejsem člen

nechci odpovědět

7. Jste členem jiného místního spolku, sdružení, politické strany, hnutí atd.? Pokud ano, uveďte název.

Prosím napište svou odpověď zde:

8. Zapojujete se jakýmkoliv způsobem do veřejného života v této obci? (můžete vybrat více možností)*

Prosím zvolte vše, co je relevantní:

- zúčastňuji se veřejného zasedání zastupitelstva
- pomáhám s organizací obecních akcí - úklid obce, den dětí..
- pomáhám s organizací akcí Sokola - zábavy, přespólní běh..
- zúčastňuji se akcí v obci bez aktivní účasti na organizaci
- nezapojuji se
- nechci odpovědět

9. Chodíte zde pravidelně k volbám? (do zastupitelstva, parlamentu, prezidentské...) *

Prosím zvolte pouze jednu z následujících možností:

- ano, chodím vždy
- chodím téměř vždy
- chodím jen občas
- ne, k volbám nechodím
- ne, nemohu zde volit (nezletilý, chalupář)

10. Jak často navštěvujete akce pořádané nějakou místní organizací? *

Prosím zvolte pouze jednu z následujících možností:

- často
- jen výjimečně
- nikdy
- nechci odpovědět

11. Jaký typ obecních akcí byste uvítal/a? Uveďte příklad.

Prosím napište svou odpověď zde:

12. V jaké části Jeviněvsi žijete / máte rekreační objekt? *

Prosím zvolte pouze jednu z následujících možností:

- v původní zástavbě blíž centru obce
- v novějších domech na okrajích obce
- nechci odpovědět

13. Trávíte volný čas v Jeviněvsi? (víkendy, svátky, dovolené) *

Prosím zvolte pouze jednu z následujících možností:

- převážně ano
- zhruba z poloviny
- převážně ne

14. Přemýšlel/a jste nebo přemýšlíte o přestěhování jinam? *

Prosím zvolte pouze jednu z následujících možností:

ano
ne
nechci odpovědět

15. Jak často (přibližně) se scházíte v Jeviněvsi s následujícími lidmi: *
Prosím zvolte vhodnou odpověď pro každou z položek:
každý týden jednou za měsíc jednou za půl roku méně často nedokážu posoudit
rodina
blízcí přátelé
sousedé
známí ze spolků

16. Vnímáte zdejší sousedy jako přátele? *
Prosím zvolte pouze jednu z následujících možností:
ano
jen některé
ne
nevím

17. Je pro Vás důležitá důvěra mezi sousedy *
Prosím zvolte pouze jednu z následujících možností:
ano
spíš ano
spíš ne
ne
nevím

18. Jste spokojen/a s vedením této obce? (obecní zastupitelstvo, rozvoj obce..) *
Prosím zvolte pouze jednu z následujících možností:
spokojen/a
spíše spokojen/a
spíše nespokojen/a
nespokojen/a
nechci odpovědět

19. Ovlivňuje úroveň sousedských vztahů Vaši spokojenost s životem v obci? *
Prosím zvolte pouze jednu z následujících možností:
ano, značně
nijak výrazně
vůbec ne
nevím

20. Povídáte si se svými sousedy? Navštěvujete se se svými sousedy doma?
(můžete vybrat více možností) *
Prosím zvolte vše, co je relevantní:
povídáme si jen přes plot nebo na ulici
navštěvujeme se navzájem i doma
nepovídáme si, není důvod

nechci odpovědět

21. Řešíte se svými sousedy jakékoliv společné problémy? *

Prosím zvolte pouze jednu z následujících možností:

ano, velmi často

jen výjimečně

ještě se to nestalo

nechci odpovědět

22. Pomáháte si se svými sousedy *

Prosím zvolte pouze jednu z následujících možností:

ano, pravidelně

ano, ale často se to nestává

ne

nechci odpovědět

23. Jak často se na Vás obrazejí sousedé, abyste jim pomohl/a řešit nějaký problém, nebo obtížnou životní situaci? *

Prosím zvolte pouze jednu z následujících možností:

stalo se to již vícekrát

stalo se to jednou

ještě se to nestalo

nechci odpovědět

24. Když se Vy sám/a dostanete do obtížné situace, máte mezi sousedy někoho, koho můžete požádat o pomoc? *

Prosím zvolte pouze jednu z následujících možností:

ano, mám několik takových

ano, mám jednoho

ne, nemám nikoho takového

nevím

25. Řekl/a byste, že si ostatní lidé v obci navzájem pomáhají, nebo se starají jen o sebe? *

Prosím zvolte pouze jednu z následujících možností:

většinou si lidé pomáhají

pomáhají jen někteří

lidé se starají spíše jen o sebe

nevím

26. Navazujete vztahy s nově přistěhovanými sousedy? *

Prosím zvolte pouze jednu z následujících možností:

ano

zatím jen s některými

ne

nechci odpovědět

27. Myslíte si, že integrace (začlenění) nově přistěhovaných obyvatel do místní komunity probíhá rychle? *

Prosím zvolte pouze jednu z následujících možností:

- ano
- spíš pomaleji
- ne
- nevím

28. Cítíte se v Jeviněvsi bezpečně? *

Prosím zvolte pouze jednu z následujících možností:

- rozhodně ano
- spíše ano
- tak napůl
- spíše ne
- rozhodně ne
- nevím

29. Stal/a jste se někdy Vy nebo někdo z Vašich blízkých obětí trestného činu v obci?
(můžete vybrat více možností) *

Prosím zvolte vše, co je relevantní:

- ano, setkal/a jsem se s tím osobně
- ano, stalo se to u mých blízkých
- ne
- nechci odpovědět

30. Jak jste celkově spokojen/a se životem v Jeviněvsi? *

Prosím zvolte pouze jednu z následujících možností:

- jsem velmi spokojen/a
- jsem spíše spokojen/a
- jsem spíše nespokojen/a
- jsem velmi nespokojen/a
- nechci odpovědět

Příloha C Rozhovor s pamětníkem

Následný rozhovor byl veden s obyvatelem obce, který se zde v padesátých letech narodil, později působil několik let jako starosta a nyní je ještě předsedou místní TJ Sokol. Jedná se o Ing. Miloše Michovského, který zavzpomínal a přiblížil minulé časy.

1. Jaké bylo Vaše dětství? Bylo zde dříve pro děti nějaké vybavení pro sport a hry?

„Vybavení pro sport a hry žádné nebylo. Přesto, nebo možná proto, bylo moje dětství krásné a v pohybu. Všichni jsme se znali, naši rodiče se znali, chodili jsme všichni do jedné školy v obci až do páté třídy. Měli jsme dost volnosti. Po splnění školních povinností a domácích prací jsme lítali venku. Z těch domácích prací to byla, kromě úklidu, hlavně péče o domácí zvířectvo. V každém baráku byly slepice, králíci, husy, prase atd. Rodiče bývali v práci i do večera, takže jsme to museli zastat my. Lítali jsme po lese, hráli jsme si na vojáky, na partyzány inspirováni válečnými filmy. Byla padesátá a šedesátá léta a druhá světová válka byla ještě čerstvá vzpomínka podporovaná socialistickou propagandou. V mnoha bývalých stacích, které zabralo JZD, se nezavírala vrata. Lezli jsme na půdy, do chlévů, na stohy slámy a cvičili svou obratnost. Možností, jak se vyřádit bylo nepřeberně. Rodiče o nás nemuseli mít starost, protože kromě vlastní nešikovnosti žádné nebezpečí nehrozilo. Nebyla téměř žádná pouliční doprava. Autobus projel čtyřikrát za den, většinu dopravy obstaraly dva traktory v JZD a koňské nebo volské potahy. Do roku 1958 nebylo v obci žádné osobní auto. Zásadním zvratem pro nás kluky bylo vybudování opravdového fotbalového hřiště v roce 1960. Bylo to splnění klukovského snu. Hřiště s bílými lajnami, vlajícími rohovými praporky, a hlavně s opravdovými brankami, kam když se dal gól, tak se meruna zatřepetala v síti.“

2. Jaké se v obci konaly akce – plesy, zábavy, máje ...

„Z tohoto pohledu byl společenský život v obci docela pestrý. V padesátých a šedesátých letech bylo v Jeviněvsi několik zájmových organizací. Největší, co do počtu členů, byl Sokol Jeviněves, dále Sbor dobrovolných hasičů, Myslivecká jednota, Svaz žen a Československý červený kříž. Každý z těchto spolků pořádal svůj ples. Kromě plesů, které se konaly v místní hospodě v zimě, se pořádala řada tanečních zábav během roku. Začalo se v květnu májovou veselicí, v srpnu byla poutěová a v listopadu zase posvícenská. V té době byla povinná vojenská služba, takže kluci v devatenácti letech šli k odvodu a pak rukovali na

vojnu. Když jich bylo víc, tak jim obec uspořádala takzvanou braneckou zábavu. S májovou veselící souvisel průvod obcí. Ke každému domu, kde byla svobodná holka starší patnácti let, se postavila ozdobená břízka jako znamení, že v domě je holka na vdávání. Pak odpoledne šel májový průvod s kapelou a se dvěma májovníky a májovnicemi v lidových krojích. U každého označeného domu se zastavilo. Kapela zahrála k tanci. Zatančili si rodiče a dívka s májovníky. Pak si všichni dali štamprdlí, otec dívky zaplatil drobný peníz a šlo se dál. Od poslední zastávky se pak průvod vydal na pochod s kapelou k hospodě U Kredbů a začala vlastní májová zábava.

V padesátých letech fungoval v obci také ochotnický divadelní spolek Říp. V hospodě U Šmidrkaliů byl divadelní sál s jevištěm, oponou a osvětlovací technikou. Hrály se tu divadelní kusy, pohádky a operety. Herci byli lidé ze vsi. Já jsem ještě stihl jedno školní představení pohádky. Koncem padesátých let tato divadelní společnost skončila, protože odešli lidé, kteří to dokázali zorganizovat. “

3. Konala se někdy v obci „akce Z“?

„Takových akcí se v šedesátých a sedmdesátých letech konalo hodně. Bylo to proto, že neexistovaly drobné stavební firmy. Ty velké státní zajišťovaly hlavně bytovou výstavbu, paneláky, mosty, silnice, obchodní domy atd. Obec zajistila peníze a práce provedli občané brigádnicky. V Jeviněvsi se takto realizoval nový obchod v budově MNV, když starý U Černých skončil. Také obecní vodovod se postavil v akci Z. Největší stavbou byl fotbalový stadion s kabinami. Dokonce se začal adaptovat jeden starý prázdný dům na mateřskou školku, ale k dokončení nikdy nedošlo. “

4. Kde pracovali místní obyvatelé?

„Jeviněves byla odjakživa zemědělská obec. Byly tu dvě hospody, dva obchody, dvě kovárny a pekárna. Tyto živnosti ale měli také alespoň nějakou zemědělskou půdu, takže dělaly živnost i zemědělství. Po druhé světové válce, když došlo ke kolektivizaci vesnice a zabrání soukromých polí, odešli někteří lidé pracovat do průmyslu a část také na železnici. Hodně mužů odešlo za prací do Roudnice nad Labem do Agrostroje nebo do MEVY. Bylo založeno JZD, ve kterém pracovala většina bývalých soukromých zemědělců. Výdělky v začínajících družstvech nebyly valné. Zkušení hospodáři odešli, do vedoucích funkcí se dostali lidé, kteří to neuměli a začal být nedostatek zaměstnanců. Asi v roce 1958 vydala

vláda nařízení, že se do zemědělství musí vrátit bývalí majitelé půdy. V šedesátých letech se situace v zemědělství začala zlepšit. Objevili se nové stroje a technologie. Družstva jednotlivých obcí se začala spojovat do větších hospodářských podniků, a i výdělky se zlepšily. Asi v roce 1962 byl v Kralupech nad Vltavou otevřen nový chemický podnik KAUCUK. I tam odešla pracovat řada lidí z Jeviněvsí. Někteří lidé také začali pracovat v Lužci nad Vltavou v nové panelárně.“

5. Když někdo stavěl dům, pomáhali mu kamarádi, nebo se pracovalo za úplatu?

„Sousedská výpomoc fungovala velmi dobře. Kdo stavěl, nebo rekonstruoval dům platil si jen odborné práce. Všechny ostatní pomocné práce zvládla rodina anebo právě kamarádi. V šedesátých letech se ekonomika státu začala zlepšovat. Lidé měli již na to, aby vylepšovali své bydlení. Dávala se větší okna, budovaly se verandy, ze chlévů se přidělovaly nové pokoje, na půdách vznikaly podkrovní místnosti. Koncem šedesátých let, kdy dospěla poválečná generace mladých lidí, vymyslelo vedení státu opatření, které zásadně poškodilo rozvoj naší obce. Začala se prosazovat politika rozvojových a zánikových obcí. Jeviněves, bohužel, byla zařazena mezi zánikové. Asi deset let jsme neměli obecní úřad a byli jsme osadou obce Spomyšl. V té době měli mladí lidé velkou podporu od státu byly bezúročné novomanželské půjčky. Dostávaly se od obcí zdarma parcely na nové domy, ovšem to vše ne v Jeviněvsí. Tak se stalo, že se obec téměř vylidnila. V roce 1960 měla obec 450 až 500 obyvatel. V roce 1990 již jen 220. Ještě k té sousedské spolupráci. V sedmdesátých letech bylo v obci zřízeno výkupní místo státního podniku Ovoce zelenina. Kdo měl aspoň kus zahrádky pěstoval zeleninu na kšeft. Okurky, saláty, kedlubny, pažitku a další zeleninu. V neděli se to muselo rychle sklídit a odvézt do výkupu. A právě na tu sklizeň si chodili sousedi pomáhat. Byl to docela slušný přívýdělek. Dalším znakem dobrých sousedských vztahů byly zabijačky. Za mého dětství bylo prase téměř v každém baráku. Lednice tenkrát ještě nebyly. Přesto, že se podělila celá rodina, stále bylo dobrot z prasete víc, než se mohlo najednou spotřebovat. Tak se pohostili i sousedi v ulici. Roznášela se výslužka. Dnes se zabijelo u nás, příští týden u souseda, a tak byly čerstvé pochoutky celou zimu.“

6. Jak probíhaly v obci svatby nebo pohřby?

„Svatby i pohřby byly zásadní události života v obci. Svatební hostina se konala v domě nevěsty, někdy i hospodě. Bylo pozváno široké příbuzenstvo, sousedé a známí. Při

příjezdu novomanželů z úřadu, nebo z kostela se prováděla tradiční ceremonie. Většinou některá starší sousedka pronesla veršované přivítání s různými přáními. Rozbíjel se talíř a ženich to musel uklidit, aby prokázal, že je pracovitý, a že bude své ženě pomáhat. Provádělo se takzvané zatahování. Přes vrata se natáhla pentle. Každý svatebčan dostal štamprdlí, zaplatil drobný peníz na kolébku a pak byl vpuštěn na hostinu. V předvečer svatby se u vrat nevěsty provádělo takzvané „bouchání“. Navezlo se nějaké staré harampádí a mlátilo se do toho, aby byl rámus. To mělo zajistit, aby novomanželé neměli hluché děti a samozřejmě se u toho dobře popijelo na účet otce nevěsty.

Pohřby jsou smutnou, ale nedílnou součástí života v obci. V Jevíněvsi není kostel, tedy ani hřbitov. Pohřbívá se v sousedním Černoučku. V domě smutku se instaloval smuteční kout. Z černých zdobených závěsů bylo zhotoveno místo kolem katafalku s rakví. Kněz pronesl smuteční řeč. Potom byla rakev vynesena před dům a uložena do skleněného pohřebního vozu taženého koňmi. Vpředu šla kapela a za zvuku smutečních pochodů došel průvod pomalým tempem na konec obce. Potom bez muziky se rychlejším tempem přešlo do Černoučku a tam přes obec až na hřbitov opět s muzikou. Účast na pohřbech bývala velká. Bylo povinností doprovodit souseda na poslední cestě.“

7. Jak hodnotíte místní vztahy dnes? V čem je zásadní rozdíl proti dřívější době?

„Vztahy v obci jsou klidné. Nevím o žádné nenávisti, nebo zášti mezi lidmi, která by byla vyhrocená. Za posledních dvacet let přibýlo dvacet nových domů a v nich noví lidé. I ve starých domech přibývají noví mladí lidé s dětmi. Řekl bych, že se dnes lidi málo setkávají. Často se nezdraví, nejspíš přišli z města, kde sousedský pozdrav nebyl zvykem, nebo k tomu doma nebyli vedeni. Je to výsledek současného životního stylu. V obci není zaměstnavatel, kde by se místní potkávali. Všichni jezdí za prací pryč vlastními auty. Takže ani v autobuse se nesečkají a nepokekají. Dříve byla před každým druhým domem lavička, kde se po večerech sedávalo, povídalo se se sousedem vedle a sousedem přes ulici. Probralo se, co den přines a co bude zítra a šlo se spát. Jenže to bylo v době mého raného dětství, kdy nebyla televize, mobily, internet a další žrouti času.“

8. Myslíte, že by se některé tradice mohly vrátit?

„Některé ano. Například Staročeské máje. Dokonce jsme před časem v Sokole o tom mluvili a zjistili jsme, že v obci není žádná svobodná holka nad 15 let. Daly by pořádat

taneční zábaly častěji, nebo plesy. K tomu ale potřebuje mít hospodu se sálem. Zabijačky se nejspíš již nevrátí.“

9. Jak vnímáte novou krev v obci? Je přínosem, nebo problémem?

„Přiliv mladých rodin do obce je jednoznačně přínosem. Mnozí se zapojují do dění v obci. Nejvíce je to znát ve fotbalovém oddílu TJ Sokol. Do nových, nebo zrekonstruovaných domů se za posledních pět let přistěhovalo pět nových fotbalistů. Nejen že posílili sestavu našeho fotbalového mužstva, ale jeden je trenér týmu. Další se věnují mládeži v oddíle tenisu a přípravce malých fotbalistů. Lidé chodí i na brigády na úklid obce a okolí, na údržbu sportovního areálu, nebo na výsadbu a údržbu zeleně. Hodně bude záležet na vedení obce. I v zastupitelstvu obce jsou tři mladí zastupitelé, kteří se sem přistěhovali.“

10. V obci není žádná občanská vybavenost. Je to problém pro nemobilní obyvatele?

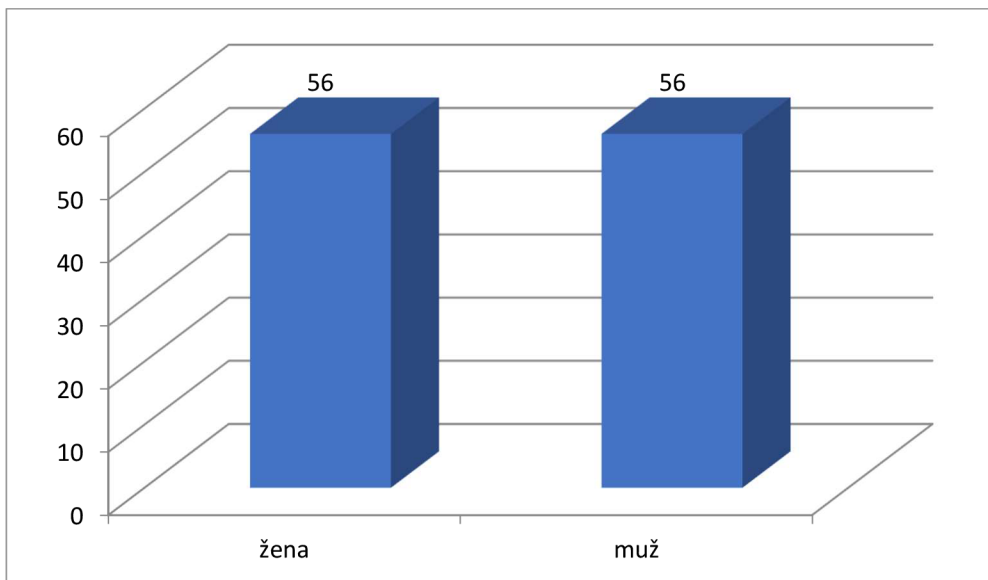
„Na první pohled to tak vypadá. Jediná prodejna potravin skončila provoz asi před čtyřmi lety. Důvod byl právě malý obrat. Proč? No, protože všichni obyvatelé obce jezdí za prací pryč a nakoupí si cestou z práce v supermarketu pohodlněji a levněji. Těch nemobilních lidí je sotva 10 a i ti mají rodinu, která je zásobuje. Místní hospoda zatím funguje hlavně proto, že hospodský ji provozuje ve vlastním domě a tím nemá v nákladech nájem. I tak má otevřeno jen čtyři dny v týdnu.

Základem pro vybudování dostatečné infrastruktury a občanské vybavenosti je počet trvale bydlících obyvatel. Od toho se odvíjí ekonomika obce, od ní zase možnost získat dotace na potřebné investice. Obec s 270 obyvateli moc šancí na milionové dotace nemá. Historie nám napovídá, že je životně důležité zvýšit počet obyvatel na původních cca 500, tak jak to bylo za mého dětství. Obec má k tomu nástroje. Je jen na vedení obce, jak je použije. Máme dobrý Územní plán a je jen potřeba ho naplnit. Máme zde pozemky na výstavbu téměř 50 nových rodinných domů, což je přesně tolik, abychom dosáhli optimální počet obyvatel. Budeme dostatečně malí, aby zde bylo příjemné bydlení a dobré sousedské vztahy a dost velcí, abychom financovali obecní potřeby obyvatel. Problémem pro uskutečnění nové bytové výstavby je fakt, že všechny pozemky, určené v územním plánu pro nové domy a komunikace, jsou v rukou soukromých vlastníků. Majitelů těch pozemků jsou desítky, a to samo o sobě je problém pro zorganizování a uskutečnění takových investic. Je proto hlavním úkolem pro vedení obce vytvořit podmínky budoucím investorům nové výstavby, aby byly

naplněny možnosti Územního plánu. Pak bude Jeviněves příjemným místem života pro všechny.“

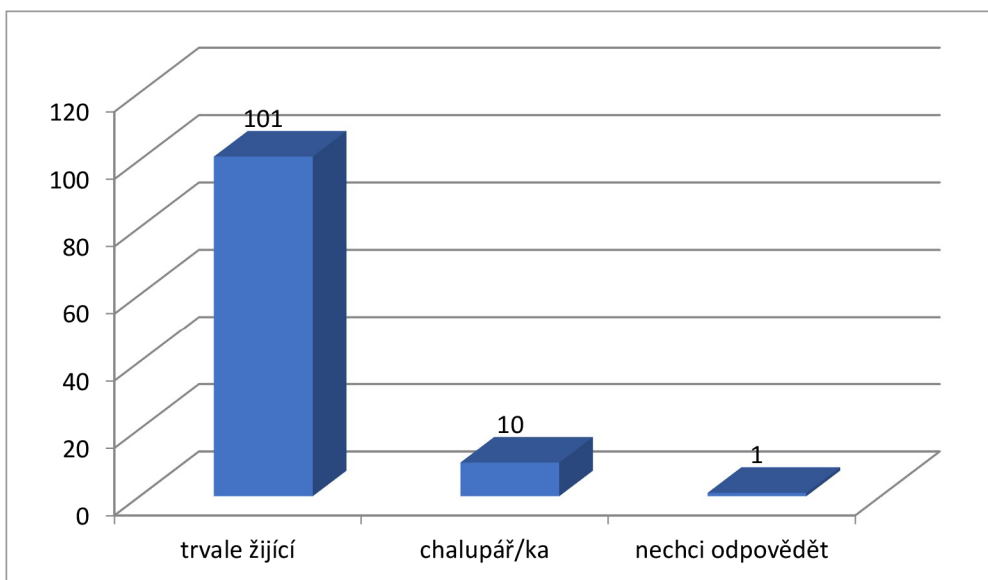
Příloha D Grafické zpracování dotazníkového šetření

Graf 5 otázka č. 1. Jaké je Vaše pohlaví?

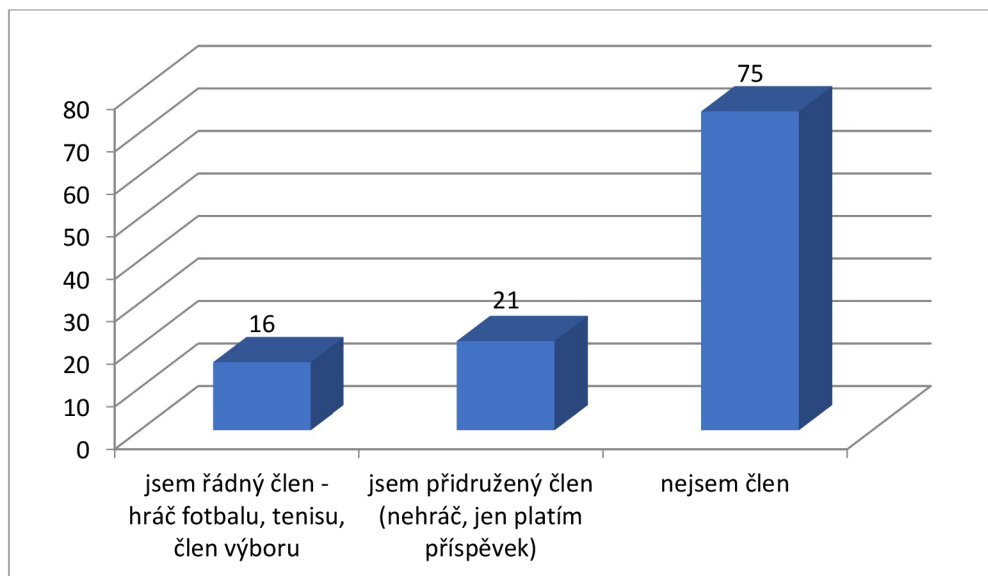
Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 6 otázka č. 5. V obci jste..

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 7 otázka č. 6. Jste členem spolku TJ Sokol Jeviněves (fotbal, tenis)?

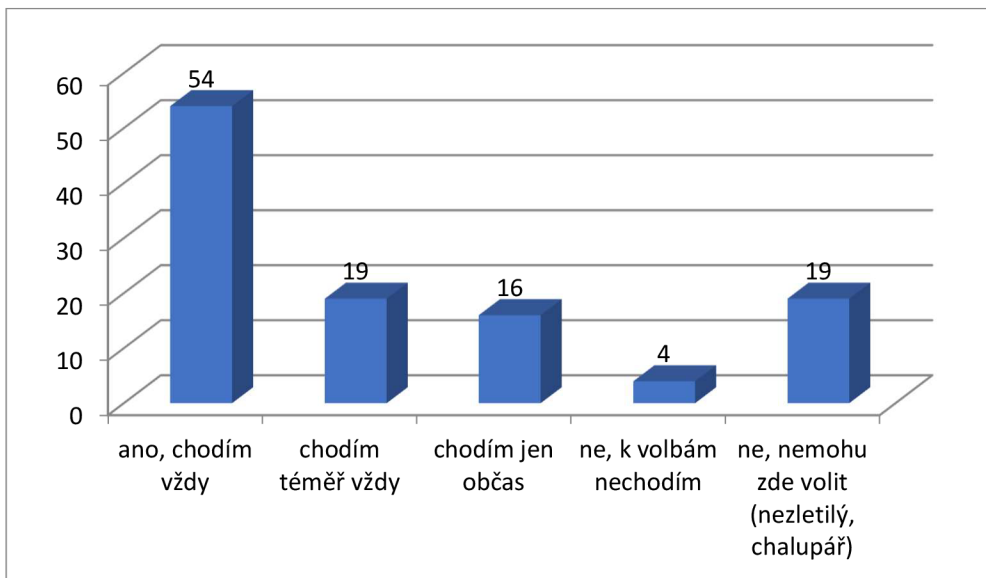
Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 8 otázka č. 8. Zapojujete se jakýmkoliv způsobem do veřejného života v této obci?

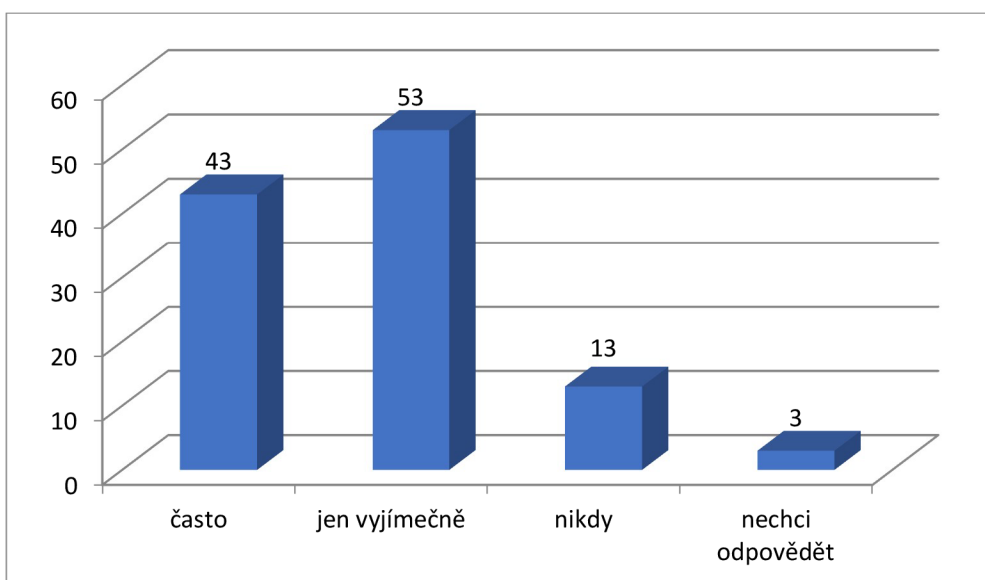
Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 9 otázka č. 9. Chodíte zde pravidelně k volbám? (do zastupitelstva, parlamentu, prezidentské...)

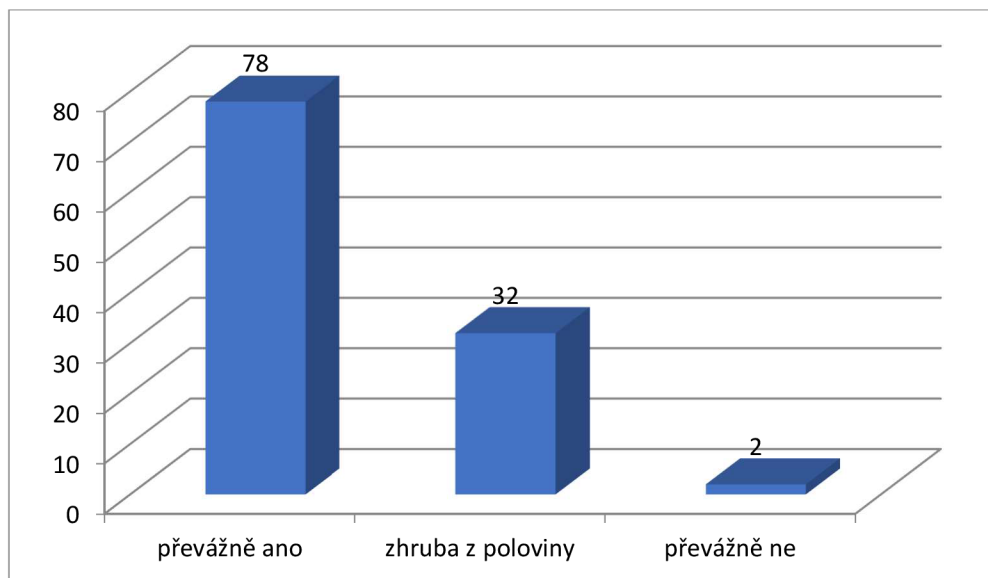
Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 10 otázka č. 10. Jak často navštěvujete akce pořádané nějakou místní organizací?

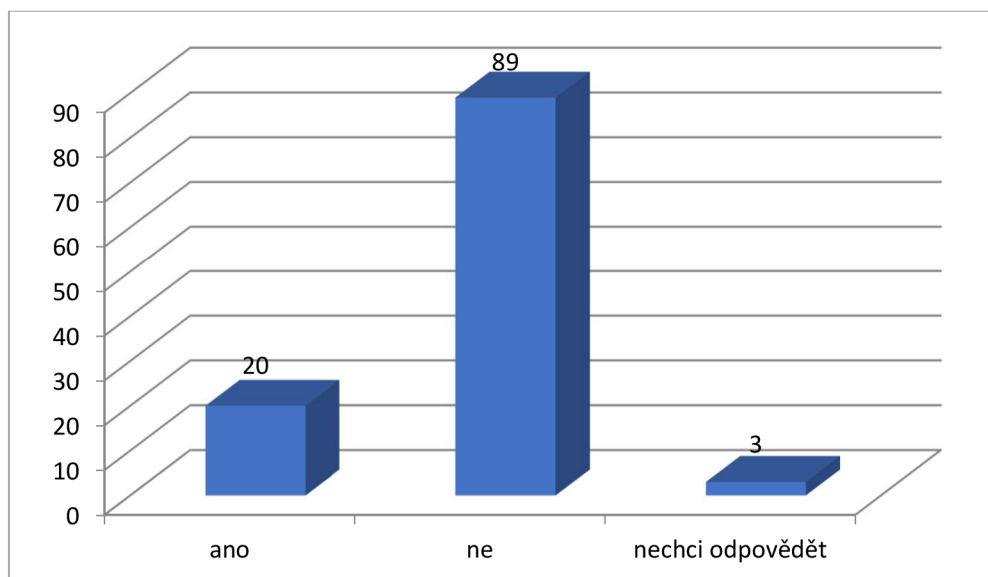
Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 11 otázka č. 13. Trávíte volný čas v Jeviněvsi? (víkendy, svátky, dovolené)

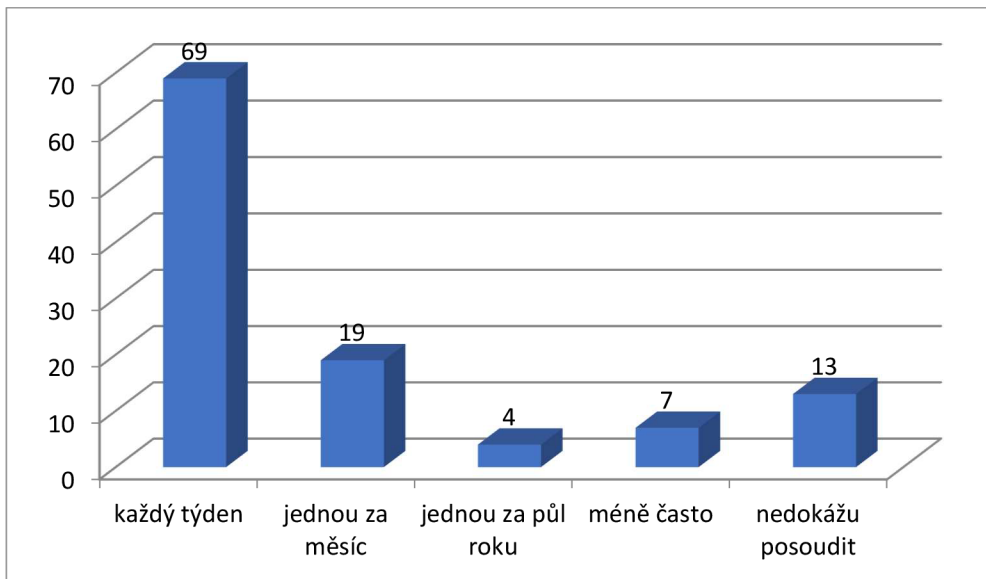
Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 12 otázka č. 14. Přemýšlel/a jste nebo přemýšlíte o přestěhování jinam?

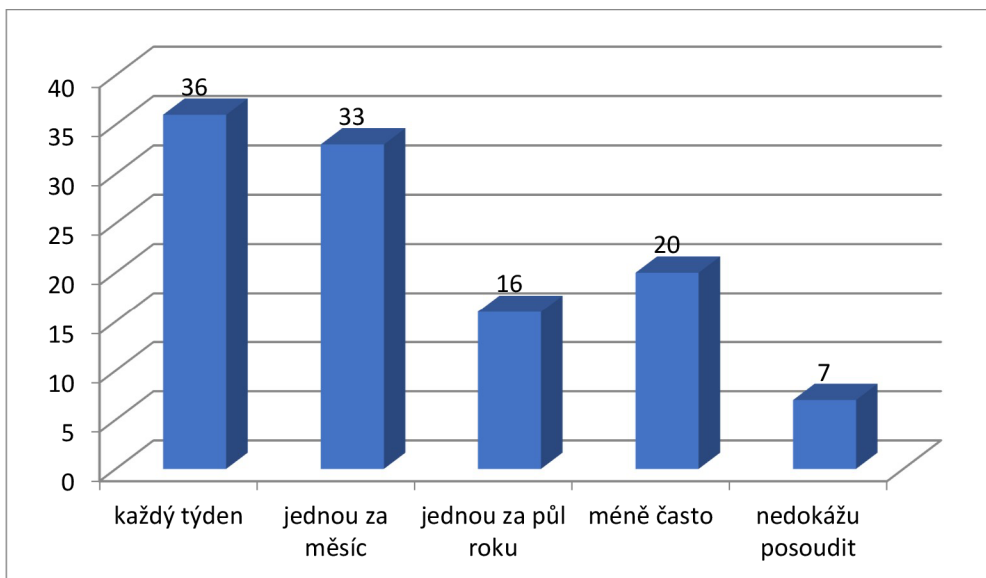
Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 13 otázka č. 15. Jak často (přibližně) se scházíte v Jeviněvsi s následujícími lidmi: rodina

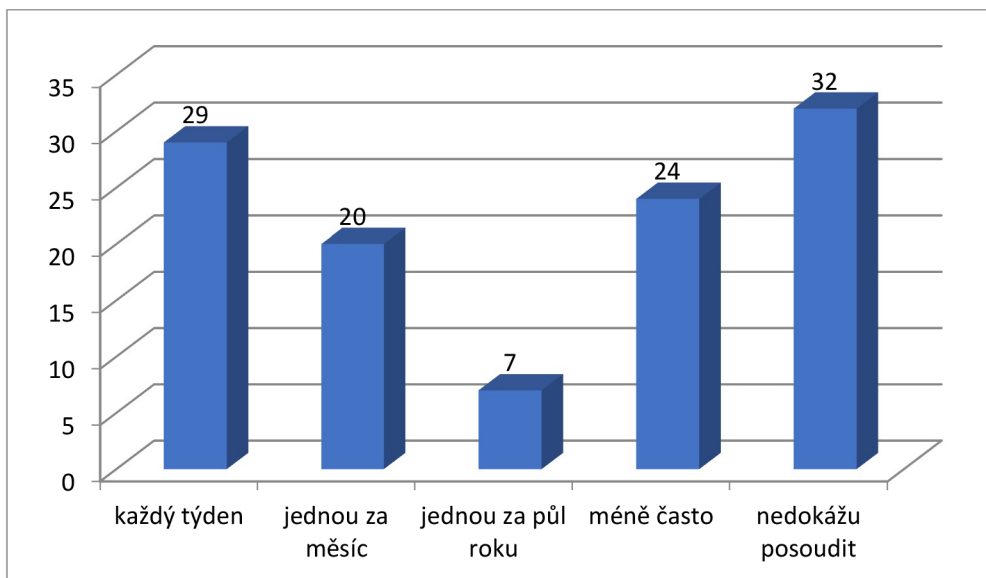
Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 14 otázka č. 15. Jak často (přibližně) se scházíte v Jeviněvsi s následujícími lidmi: blízcí přátelé

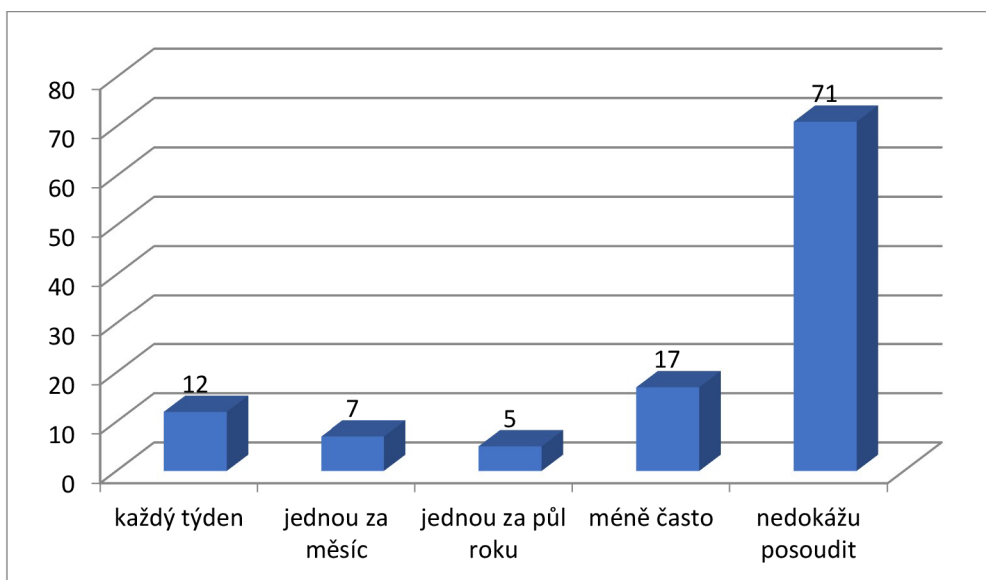
Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 15 otázka č. 15. Jak často (přibližně) se scházíte v Jeviněvsi s následujícími lidmi: sousedé

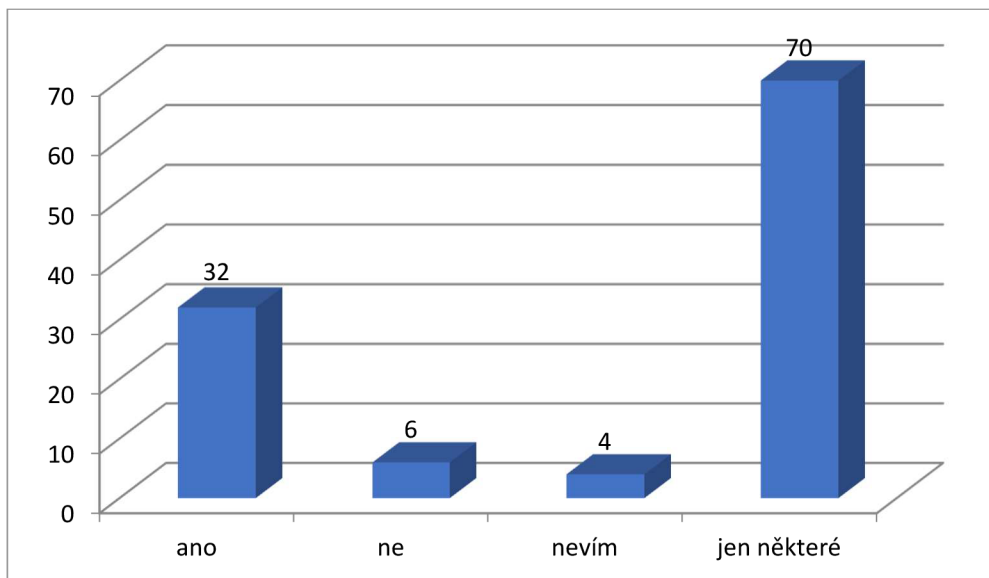
Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 16 otázka č. 15. Jak často (přibližně) se scházíte v Jeviněvsi s následujícími lidmi: známí ze spolků?

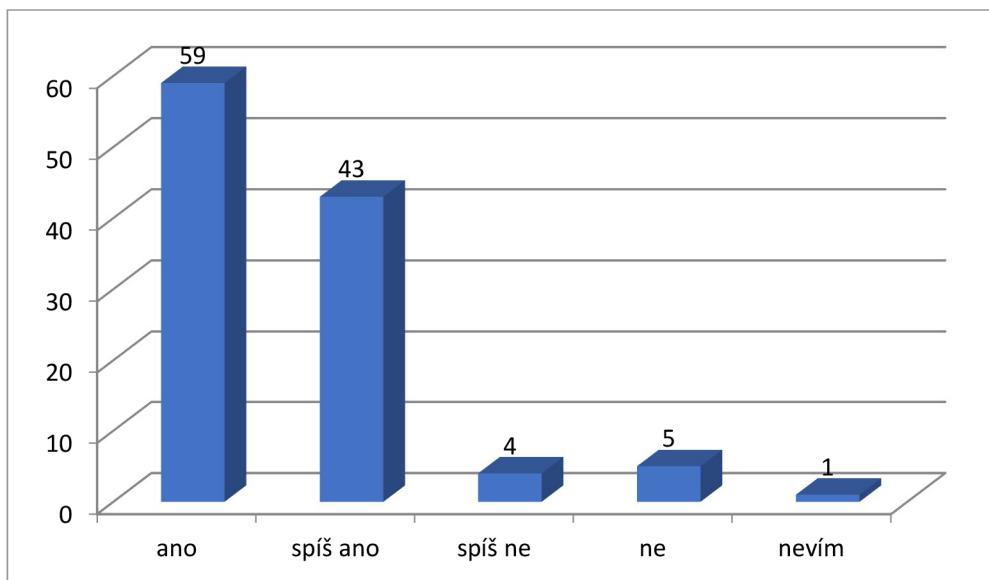
Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 17 otázka č. 16. Vnímáte zdejší sousedy jako přátele?

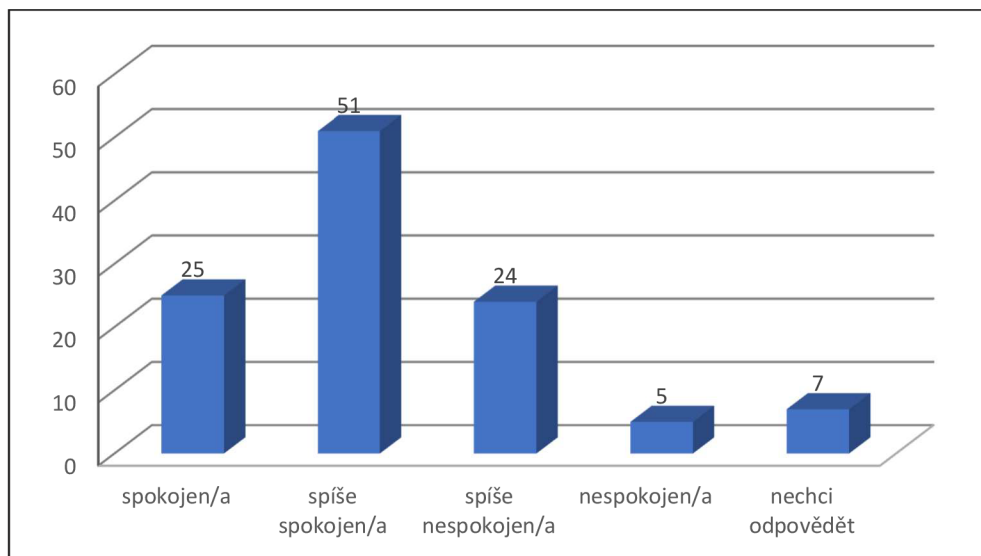
Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 18 otázka č. 17. Je pro Vás důležitá důvěra mezi sousedy?

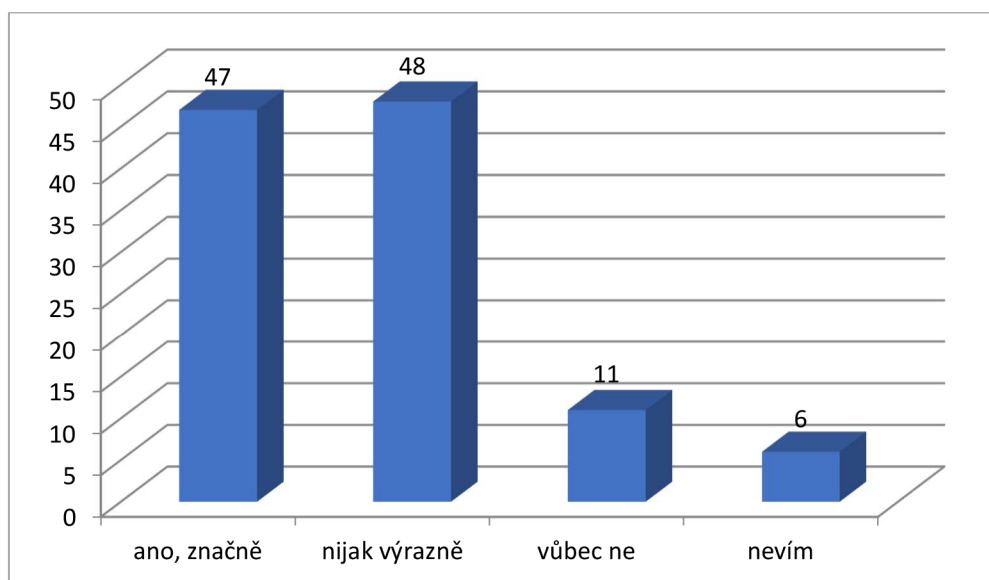
Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 19 otázka č. 18. Jste spokojen/a s vedením této obce? (obecní zastupitelstvo, rozvoj obce)

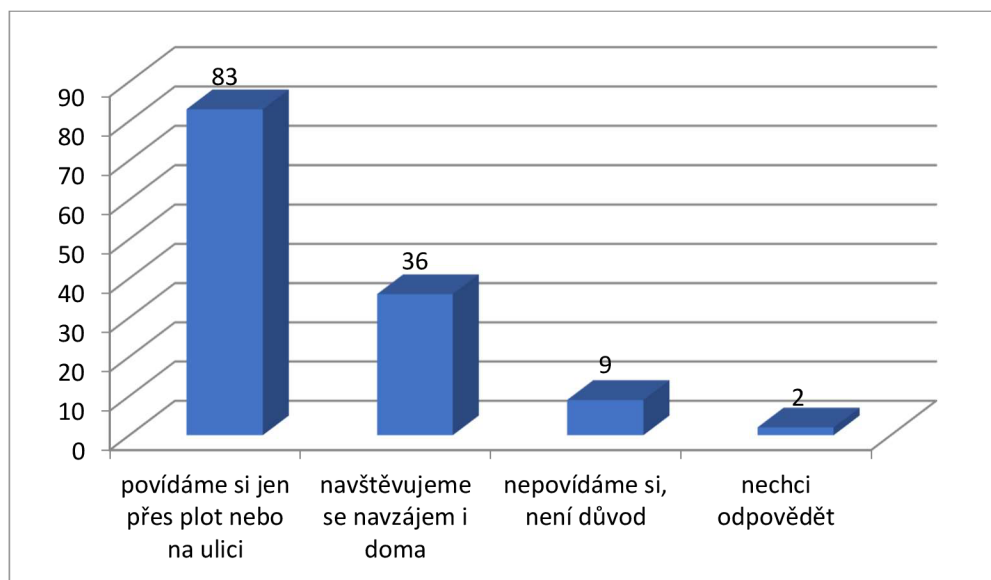
Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 20 otázka č. 19. Ovlivňuje úroveň sousedských vztahů Vaši spokojenost s životem v obci?

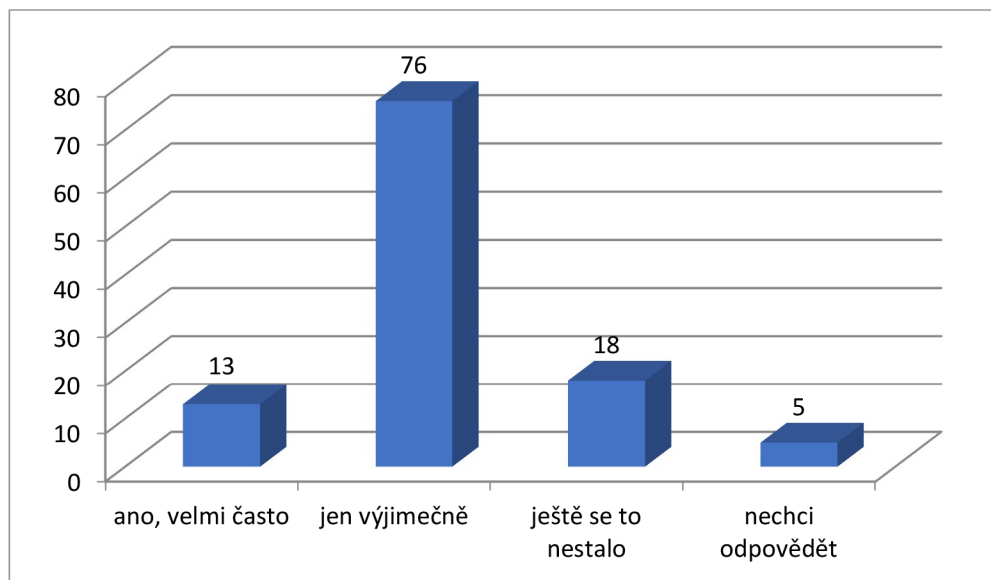
Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 21 otázka č. 20. Povídáte si se svými sousedy? Navštěvujete se se svými sousedy doma?

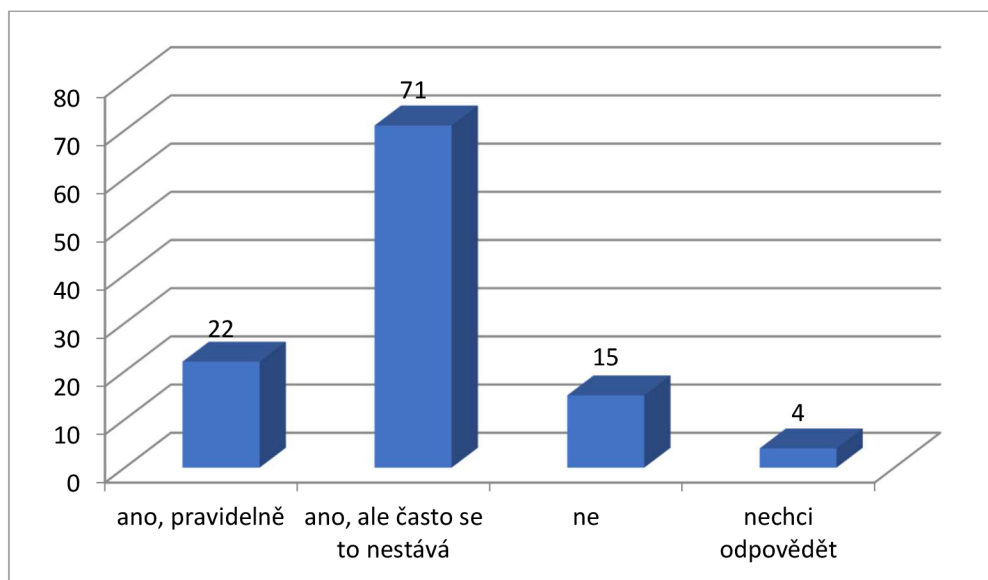
Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 22 otázka č. 21. Řešíte se svými sousedy jakékoliv společné problémy?

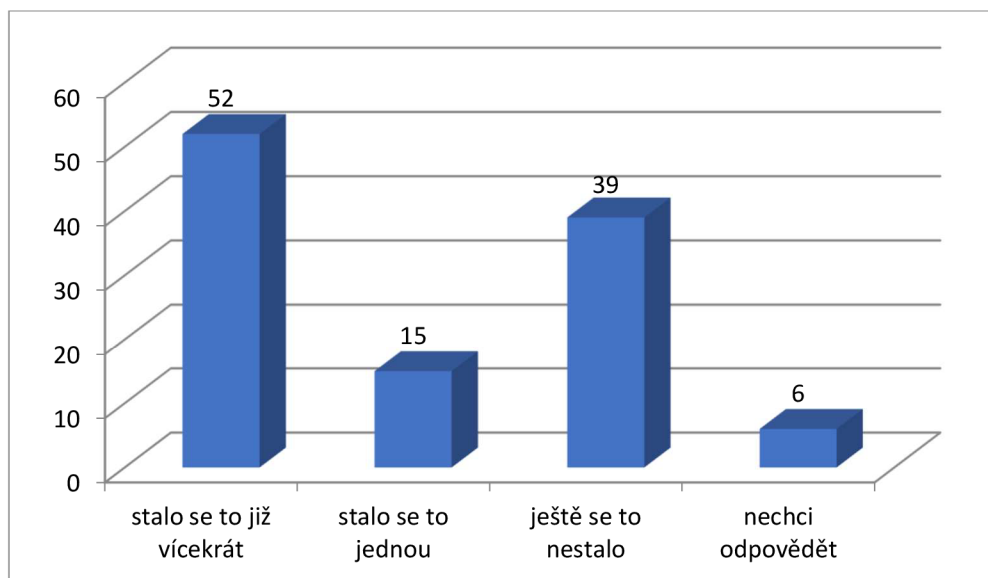
Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 23 otázka č. 22. Pomáháte si se svými sousedy?

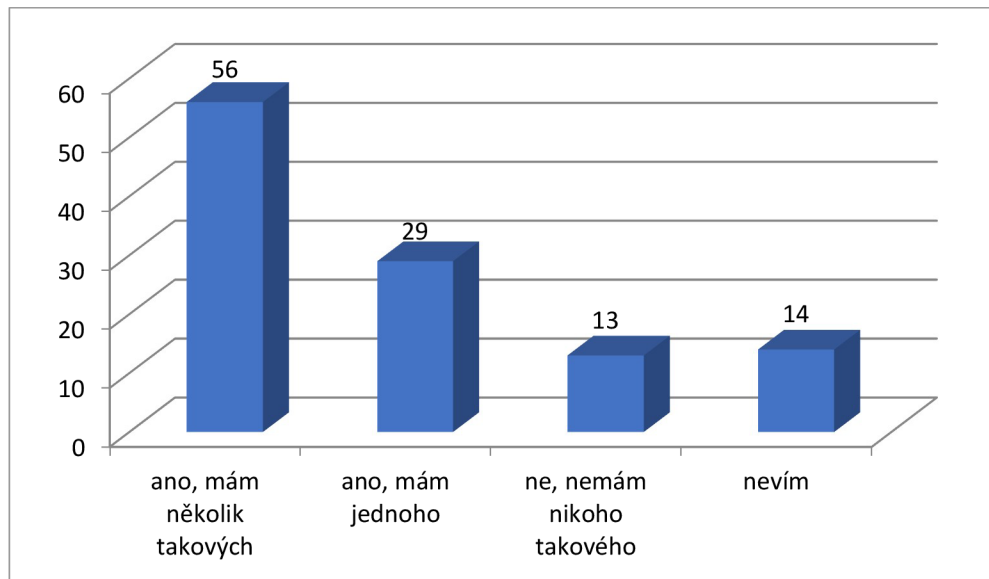
Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 24 otázka č. 23. Jak často se na Vás obrazejí sousedé, abyste jim pomohl/a řešit nějaký problém, nebo obtížnou životní situaci?

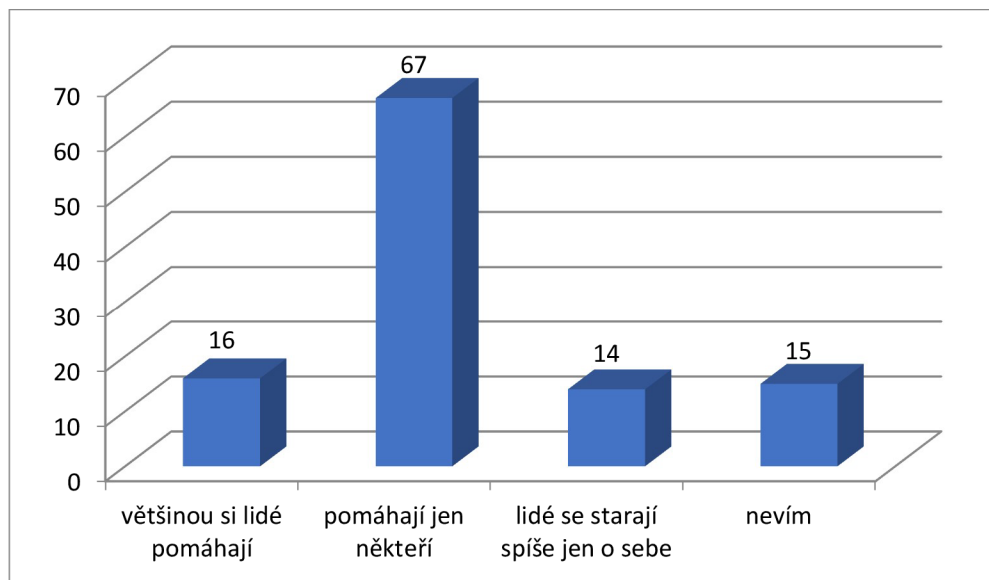
Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 25 otázka č. 24. Když se Vy sám/a dostanete do obtížné situace, máte mezi sousedy někoho, koho můžete požádat o pomoc?

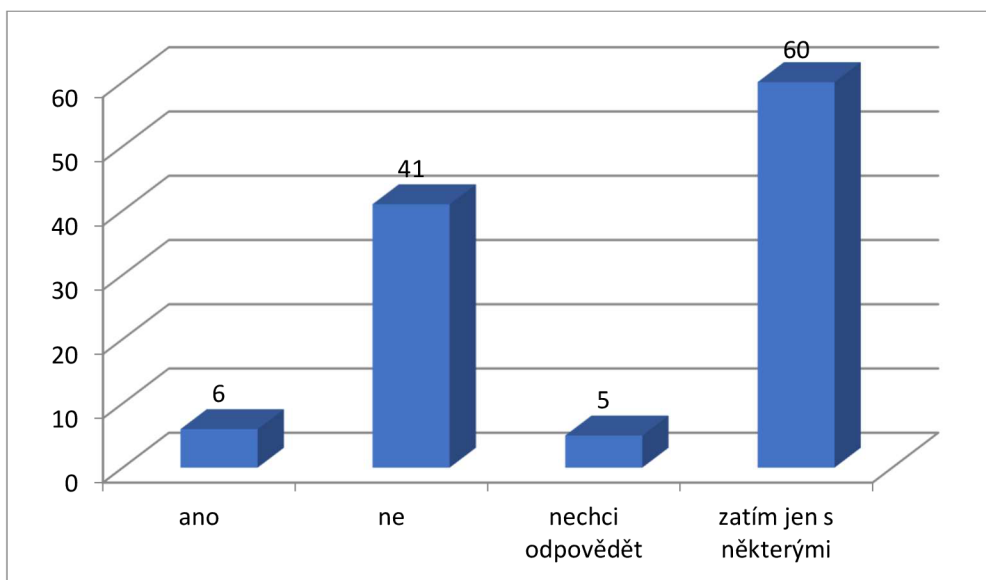
Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 26 otázka č. 25. Řekl/a byste, že si ostatní lidé v obci navzájem pomáhají, nebo se starají jen o sebe?

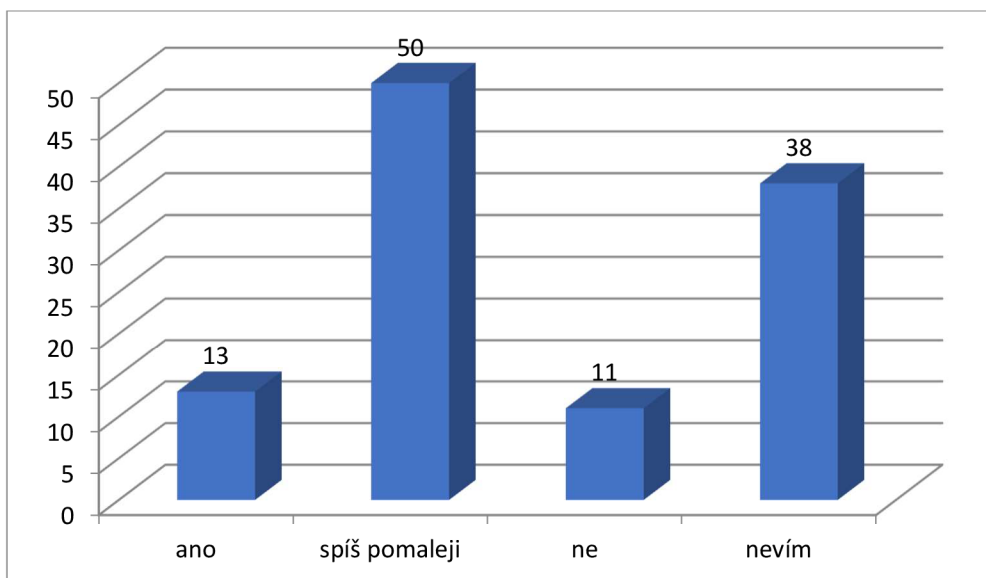
Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 27 otázka č. 26. Navazujete vztahy s nově přistěhovanými sousedy?

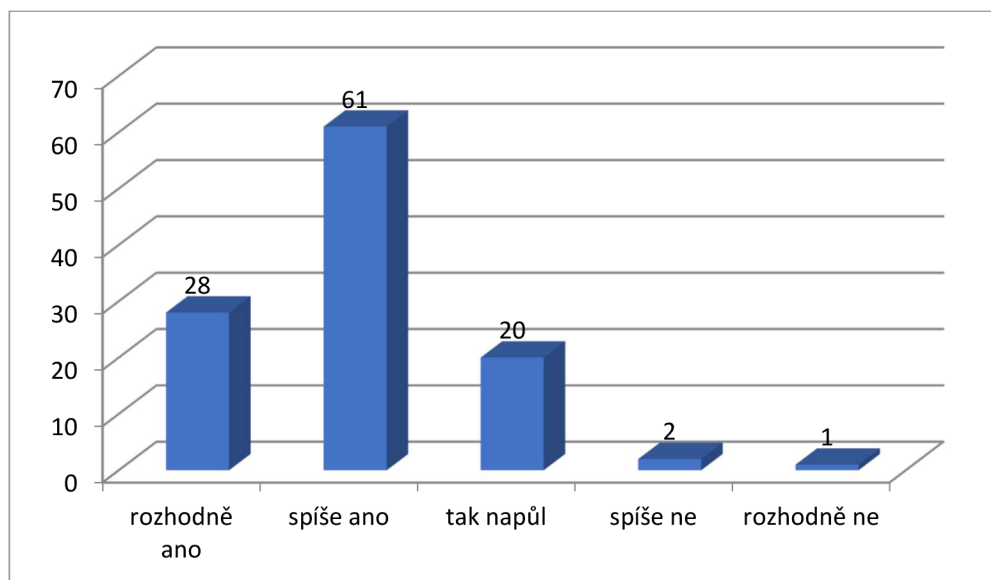
Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 28 otázka č. 27. Myslíte si, že integrace (začlenění) nově přistěhovaných obyvatel do místní komunity probíhá rychle?

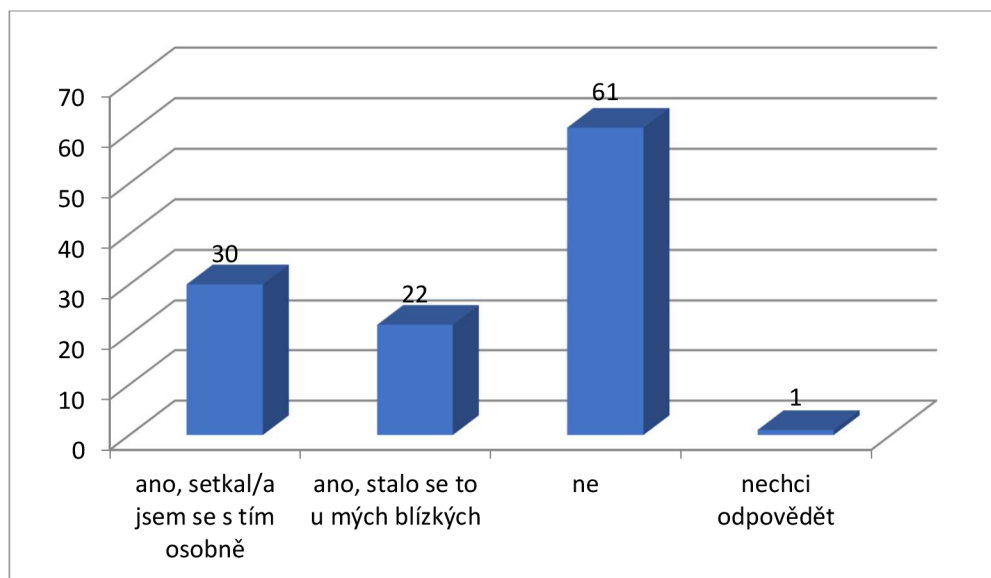
Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 29 otázka č. 28. Cítíte se v Jeviněvsi bezpečně?

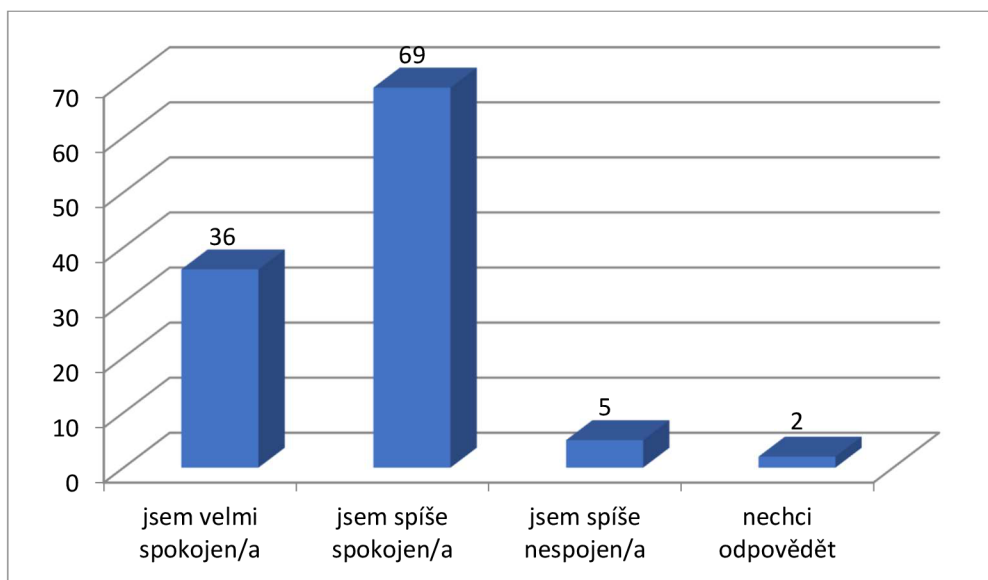
Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 30 otázka č. 29. Stal/a jste se někdy Vy nebo někdo z Vašich blízkých obětí trestného činu v obci?

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 31 otázka č. 30. Jak jste celkově spokojen/a se životem v Jeviněvsi?

Zdroj: Vlastní zpracování

Příloha E Vyhodnocení odpovědí dvou zkoumaných skupin

Tabulka 13 Starousedlíci vs přistěhovalí v otázce členství v TJ Sokol Jevíněves

			4. Jak dlouho v Jevíněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?			
			více než 40 let	21-40 let	5-20 let	méně než 5 let
6. Jste členem spolku TJ Sokol Jevíněves (fotbal, tenis)?	jsem řádný člen - hráč fotbalu, tenisu, člen výboru	Count	4	3	5	4
		% within 4. Jak dlouho v Jevíněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?	14,3%	8,8%	15,2%	23,5%
	jsem přidružený člen (nehráč, jen platím příspěvek)	Count	8	9	4	0
		% within 4. Jak dlouho v Jevíněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?	28,6%	26,5%	12,1%	0,0%
	nejsem člen	Count	16	22	24	13
		% within 4. Jak dlouho v Jevíněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?	57,1%	64,7%	72,7%	76,5%

Zdroj: vlastní zpracování z programu SPSS

Tabulka 14 Starousedlíci vs přistěhovalí v otázce návštěvnosti akcí

			4. Jak dlouho v Jevíněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?			
			více než 40 let	21-40 let	5-20 let	méně než 5 let
10. Jak často navštěvujete akce pořádané nějakou místní organizací?	často	Count	9	9	15	10
		% within 4. Jak dlouho v Jevíněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?	32,1%	26,5%	45,5%	58,8%
	jen výjimečně	Count	15	21	15	2
		% within 4. Jak dlouho v Jevíněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?	53,6%	61,8%	45,5%	11,8%
	nikdy	Count	4	4	3	2
		% within 4. Jak dlouho v Jevíněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?	14,3%	11,8%	9,1%	11,8%
nechci odpovědět	Count	0	0	0	3	
	% within 4. Jak dlouho v Jevíněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?	0,0%	0,0%	0,0%	17,6%	

Zdroj: vlastní zpracování z programu SPSS

Tabulka 15 Starousedlíci vs přistěhovalí v otázce trávení volného času

			4. Jak dlouho v Jevíněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?			
			více než 40 let	21-40 let	5-20 let	méně než 5 let
13. Trávíte volný čas v Jevíněvsi? (víkendy, svátky, dovolené)	převážně ano	Count	25	22	19	12
		% within 4. Jak dlouho v Jevíněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?	89,3%	64,7%	57,6%	70,6%
	zhruba z poloviny	Count	3	12	13	4
		% within 4. Jak dlouho v Jevíněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?	10,7%	35,3%	39,4%	23,5%
	převážně ne	Count	0	0	1	1
		% within 4. Jak dlouho v Jevíněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?	0,0%	0,0%	3,0%	5,9%

Zdroj: vlastní zpracování z programu SPSS

Tabulka 16 Starousedlíci vs přistěhovalí v otázce myšlenky o přestěhování

			4. Jak dlouho v Jevněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?			
			více než 40 let	21-40 let	5-20 let	méně než 5 let
14. Přemýšle/a jste nebo přemýšlíte o přestěhování jinam?	ano	Count	2	8	6	4
		% within 4. Jak dlouho v Jevněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?	7,1%	23,5%	18,2%	23,5%
	ne	Count	26	25	25	13
		% within 4. Jak dlouho v Jevněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?	92,9%	73,5%	75,8%	76,5%
	nechci odpovědět	Count	0	1	2	0
		% within 4. Jak dlouho v Jevněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?	0,0%	2,9%	6,1%	0,0%

Zdroj: vlastní zpracování z programu SPSS

Tabulka 17 Starousedlíci vs přistěhovalí v otázce vnímání sousedů jako přátel

			4. Jak dlouho v Jevněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?			
			více než 40 let	21-40 let	5-20 let	méně než 5 let
16. Vnímáte zdejší sousedy jako přátele?	ano	Count	12	7	9	4
		% within 4. Jak dlouho v Jevněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?	42,9%	20,6%	27,3%	23,5%
	ne	Count	1	1	3	1
		% within 4. Jak dlouho v Jevněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?	3,6%	2,9%	9,1%	5,9%
	nevím	Count	0	1	1	2
		% within 4. Jak dlouho v Jevněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?	0,0%	2,9%	3,0%	11,8%
	jen některé	Count	15	25	20	10
		% within 4. Jak dlouho v Jevněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?	53,6%	73,5%	60,6%	58,8%

Zdroj: vlastní zpracování z programu SPSS

Tabulka 18 Starousedlíci vs přistěhovalí v otázce důležitosti důvěry mezi sousedy

			4. Jak dlouho v Jevíněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?			
			více než 40 let	21-40 let	5-20 let	méně než 5 let
17. Je pro Vás důležitá důvěra mezi sousedy	ano	Count	17	20	13	9
		% within 4. Jak dlouho v Jevíněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?	60,7%	58,8%	39,4%	52,9%
	spíš ano	Count	11	12	13	7
		% within 4. Jak dlouho v Jevíněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?	39,3%	35,3%	39,4%	41,2%
	spíš ne	Count	0	1	2	1
		% within 4. Jak dlouho v Jevíněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?	0,0%	2,9%	6,1%	5,9%
	ne	Count	0	1	4	0
		% within 4. Jak dlouho v Jevíněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?	0,0%	2,9%	12,1%	0,0%
	nevím	Count	0	0	1	0
		% within 4. Jak dlouho v Jevíněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?	0,0%	0,0%	3,0%	0,0%

Zdroj: vlastní zpracování z programu SPSS

Tabulka 19 Starousedlíci vs přistěhovalí v otázce spokojenosti s vedením obce

			4. Jak dlouho v Jevíněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?			
			více než 40 let	21-40 let	5-20 let	méně než 5 let
18. Jste spokojen/a s vedením této obce? (obecní zastupitelstvo, rozvoj obce..)	spokojen/a	Count	7	9	7	2
		% within 4. Jak dlouho v Jevíněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?	25,0%	26,5%	21,2%	11,8%
	spíše nespokojen/a	Count	6	9	7	2
		% within 4. Jak dlouho v Jevíněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?	21,4%	26,5%	21,2%	11,8%
	nechci odpovědět	Count	0	1	5	1
		% within 4. Jak dlouho v Jevíněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?	0,0%	2,9%	15,2%	5,9%
	spíše spokojen/a	Count	12	14	14	11
		% within 4. Jak dlouho v Jevíněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?	42,9%	41,2%	42,4%	64,7%
	nespokojen/a	Count	3	1	0	1
		% within 4. Jak dlouho v Jevíněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?	10,7%	2,9%	0,0%	5,9%

Zdroj: vlastní zpracování z programu SPSS

Tabulka 20 Starousedlíci vs přistěhovalí v otázce vlivu sousedských vztahů na spokojenost se životem v obci

			4. Jak dlouho v Jevněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?			
			více než 40 let	21-40 let	5-20 let	méně než 5 let
19. Ovlivňuje úroveň sousedských vztahů Vaši spokojenost s životem v obci?	ano, značně	Count	9	16	14	8
		% within 4. Jak dlouho v Jevněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?	32,1%	47,1%	42,4%	47,1%
	nijak výrazně	Count	14	15	11	8
		% within 4. Jak dlouho v Jevněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?	50,0%	44,1%	33,3%	47,1%
	vůbec ne	Count	3	2	5	1
		% within 4. Jak dlouho v Jevněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?	10,7%	5,9%	15,2%	5,9%
	nevím	Count	2	1	3	0
		% within 4. Jak dlouho v Jevněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?	7,1%	2,9%	9,1%	0,0%

Zdroj: vlastní zpracování z programu SPSS

Tabulka 21 Starousedlíci vs přistěhovalí v otázce řešení společných sousedských problémů

			4. Jak dlouho v Jevněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?			
			více než 40 let	21-40 let	5-20 let	méně než 5 let
21. Řešíte se svými sousedy jakékoliv společné problémy?	ano, velmi často	Count	6	1	3	3
		% within 4. Jak dlouho v Jevněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?	21,4%	2,9%	9,1%	17,6%
	jen výjimečně	Count	18	28	20	10
		% within 4. Jak dlouho v Jevněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?	64,3%	82,4%	60,6%	58,8%
	ještě se to nestalo	Count	3	4	8	3
		% within 4. Jak dlouho v Jevněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?	10,7%	11,8%	24,2%	17,6%
	nechci odpovědět	Count	1	1	2	1
		% within 4. Jak dlouho v Jevněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?	3,6%	2,9%	6,1%	5,9%

Zdroj: vlastní zpracování z programu SPSS

Tabulka 22 Starousedlíci vs přistěhovalí v otázce styku se sousedy

			4. Jak dlouho v Jevíněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?			
			více než 40 let	21-40 let	5-20 let	méně než 5 let
22. Pomáháte si se svými sousedy	ano, pravidelně	Count	6	4	7	5
		% within 4. Jak dlouho v Jevíněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?	21,4%	11,8%	21,2%	29,4%
ano, ale často se to nestává	Count	18	25	18	10	
	% within 4. Jak dlouho v Jevíněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?	64,3%	73,5%	54,5%	58,8%	
ne	Count	3	5	5	2	
	% within 4. Jak dlouho v Jevíněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?	10,7%	14,7%	15,2%	11,8%	
nechci odpovědět	Count	1	0	3	0	
	% within 4. Jak dlouho v Jevíněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?	3,6%	0,0%	9,1%	0,0%	

Zdroj: vlastní zpracování z programu SPSS

Tabulka 23 Starousedlíci vs přistěhovalí v otázce žádosti sousedem o pomoc

			4. Jak dlouho v Jevíněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?			
			více než 40 let	21-40 let	5-20 let	méně než 5 let
23. Jak často se na Vás obrazení sousedé, abyste jim pomoh/a řešit nějaký problém, nebo obtížnou životní situaci?	stalo se to již vícekrát	Count	15	16	11	10
		% within 4. Jak dlouho v Jevíněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?	53,6%	47,1%	33,3%	58,8%
stalo se to jednou	Count	2	5	6	2	
	% within 4. Jak dlouho v Jevíněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?	7,1%	14,7%	18,2%	11,8%	
ještě se to nestalo	Count	9	12	13	5	
	% within 4. Jak dlouho v Jevíněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?	32,1%	35,3%	39,4%	29,4%	
nechci odpovědět	Count	2	1	3	0	
	% within 4. Jak dlouho v Jevíněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?	7,1%	2,9%	9,1%	0,0%	

Zdroj: vlastní zpracování z programu SPSS

Tabulka 24 Starousedlíci vs přistěhovalí v otázce souseda o pomoc

			4. Jak dlouho v Jevněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?			
			více než 40 let	21-40 let	5-20 let	méně než 5 let
24. Když se Vy sám/a dostanete do obtížné situace, máte mezi sousedy někoho, koho můžete požádat o pomoc?	ano, mám několik takových	Count	17	18	12	9
		% within 4. Jak dlouho v Jevněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?	60,7%	52,9%	36,4%	52,9%
	ano, mám jednoho	Count	8	8	8	5
		% within 4. Jak dlouho v Jevněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?	28,6%	23,5%	24,2%	29,4%
ne, nemám nikoho takového	Count	1	3	7	2	
	% within 4. Jak dlouho v Jevněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?	3,6%	8,8%	21,2%	11,8%	
nevím	Count	2	5	6	1	
	% within 4. Jak dlouho v Jevněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?	7,1%	14,7%	18,2%	5,9%	

Zdroj: vlastní zpracování z programu SPSS

Tabulka 25 Starousedlíci vs přistěhovalí v otázce vnímání toho, jak si ostatní pomáhají

			4. Jak dlouho v Jevněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?			
			více než 40 let	21-40 let	5-20 let	méně než 5 let
25. Řekl/a byste, že si ostatní lidé v obci navzájem pomáhají, nebo se starají jen o sebe?	většinou si lidé pomáhají	Count	5	6	2	3
		% within 4. Jak dlouho v Jevněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?	17,9%	17,6%	6,1%	17,6%
	pomáhají jen někteří	Count	18	19	22	8
		% within 4. Jak dlouho v Jevněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?	64,3%	55,9%	66,7%	47,1%
lidé se starají spíše jen o sebe	Count	4	3	4	3	
	% within 4. Jak dlouho v Jevněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?	14,3%	8,8%	12,1%	17,6%	
nevím	Count	1	6	5	3	
	% within 4. Jak dlouho v Jevněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?	3,6%	17,6%	15,2%	17,6%	

Zdroj: vlastní zpracování z programu SPSS

Tabulka 26 Starousedlíci vs přistěhovalí v otázce navazování vztahů s nově příchozími

			4. Jak dlouho v Jevíněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?			
			více než 40 let	21-40 let	5-20 let	méně než 5 let
26. Navazujete vztahy s nově přistěhovanými sousedy?	ano	Count	0	1	4	1
		% within 4. Jak dlouho v Jevíněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?	0,0%	2,9%	12,1%	5,9%
	ne	Count	14	10	13	4
		% within 4. Jak dlouho v Jevíněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?	50,0%	29,4%	39,4%	23,5%
nechci odpovědět	Count	0	0	4	1	
	% within 4. Jak dlouho v Jevíněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?	0,0%	0,0%	12,1%	5,9%	
zatím jen s některými	Count	14	23	12	11	
	% within 4. Jak dlouho v Jevíněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?	50,0%	67,6%	36,4%	64,7%	

Zdroj: vlastní zpracování z programu SPSS

Tabulka 27 Starousedlíci vs přistěhovalí v otázce rychlosti integrace přistěhovalých do místní komunity

			4. Jak dlouho v Jevíněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?			
			více než 40 let	21-40 let	5-20 let	méně než 5 let
27. Myslíte si, že integrace (začlenění) nově přistěhovalých obyvatel do místní komunity probíhá rychle?	ano	Count	1	1	6	5
		% within 4. Jak dlouho v Jevíněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?	3,6%	2,9%	18,2%	29,4%
	spíš pomaleji	Count	16	15	12	7
		% within 4. Jak dlouho v Jevíněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?	57,1%	44,1%	36,4%	41,2%
ne	Count	3	3	3	2	
	% within 4. Jak dlouho v Jevíněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?	10,7%	8,8%	9,1%	11,8%	
nevím	Count	8	15	12	3	
	% within 4. Jak dlouho v Jevíněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?	28,6%	44,1%	36,4%	17,6%	

Zdroj: vlastní zpracování z programu SPSS

Tabulka 28 Starousedlíci vs přistěhovalí v otázce pocitu bezpečí v obci

			4. Jak dlouho v Jevíněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?			
			více než 40 let	21-40 let	5-20 let	méně než 5 let
28. Cítíte se v Jevíněvsi bezpečně?	rozhodně ano	Count	4	10	8	6
		% within 4. Jak dlouho v Jevíněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?	14,3%	29,4%	24,2%	35,3%
	spíše ano	Count	19	17	18	7
		% within 4. Jak dlouho v Jevíněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?	67,9%	50,0%	54,5%	41,2%
	tak napůl	Count	4	5	7	4
		% within 4. Jak dlouho v Jevíněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?	14,3%	14,7%	21,2%	23,5%
	spíše ne	Count	0	2	0	0
		% within 4. Jak dlouho v Jevíněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?	0,0%	5,9%	0,0%	0,0%
	rozhodně ne	Count	1	0	0	0
		% within 4. Jak dlouho v Jevíněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?	3,6%	0,0%	0,0%	0,0%

Zdroj: vlastní zpracování z programu SPSS

Tabulka 29 Starousedlíci vs přistěhovalí v otázce celkové spokojenosti se životem v obci

			4. Jak dlouho v Jevíněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?			
			více než 40 let	21-40 let	5-20 let	méně než 5 let
30. Jak jste celkově spokojen/a se životem v Jevíněvsi?	jsem velmi spokojen/a	Count	8	11	9	8
		% within 4. Jak dlouho v Jevíněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?	28,6%	32,4%	27,3%	47,1%
	jsem spíše spokojen/a	Count	18	22	20	9
		% within 4. Jak dlouho v Jevíněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?	64,3%	64,7%	60,6%	52,9%
	jsem spíše nespokojen/a	Count	1	1	3	0
		% within 4. Jak dlouho v Jevíněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?	3,6%	2,9%	9,1%	0,0%
	nechci odpovédět	Count	1	0	1	0
		% within 4. Jak dlouho v Jevíněvsi žijete / dojíždíte jako chalupář?	3,6%	0,0%	3,0%	0,0%

Zdroj: vlastní zpracování z programu SPSS